

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**Proměna novinářské práce během velkých
sportovních událostí**

Magisterská diplomová práce

Bc. Šárka MAZURKOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral, Ph.D.

Olomouc 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou prací na téma *Proměna novinářské práce během velkých sportovních událostí* o rozsahu 144 115 znaků vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato magisterská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci dne

.....

Bc. Šárka Mazurková

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi, Ph.D. a konzultantu Mgr. Jakubu Ketmanovi za cenné rady, ochotu a trpělivost. Dále patří velké poděkování všem zúčastněným novinářům, kteří si našli ve svém nabitém rozvrhu čas k uskutečnění rozhovoru a díky nim mohla vzniknout tato práce. V neposlední řadě chci poděkovat své rodině, která mě podporovala během celého studia a bez které bych to nezvládla a mému partnerovi za pochopení a podporu.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá proměnou novinářské práce během velkých sportovních událostí, a to konkrétně z hlediska technologie, mechanismů rozhodování během práce novinářů, ekonomických vlivů, multiskillingu, časové náročnosti, pracovních podmínek, povinností apod. Cílem je popsat působení novinářů v současné době a provést následnou komparaci s novinářskou prací na přelomu 20. a 21. století a zachytit jakými proměnami prošla v průběhu času česká sportovní žurnalistika. Autorka se v rámci výzkumu zaměřila konkrétně na devět českých sportovních novinářů z tištěných a online médií, kteří mají zkušenost s novinářskou prací na olympijských hrách.

Klíčová slova: sportovní žurnalistika, sportovní novináři, čeští novináři, česká média, tištěná média, online média, proměna novinářské práce, olympijské hry, mediální rutiny, technologická inovace, konvergence, ekonomická stránka chodu redakcí, multiskilling

Annotation

This thesis deals with the transformation of journalistic work during major sporting events, specifically in terms of technology, decision-making mechanisms during journalists' work, economic influences, multiskilling, time demands, working conditions, duties, etc. The aim is to describe the work of journalists at the present time and to make a subsequent comparison with journalistic work on the turn of the 20th and 21st centuries and capture the changes that Czech sports journalism has undergone over time. As part of the research, the author specifically focused on nine Czech sports journalists from print and online media who have experience of journalistic work at the Olympic Games.

Keywords: sports journalism, sports journalists, Czech journalists, Czech media, print media, online media, transformation of journalist's work, Olympic games, media routines, technological innovation, convergence, the economic aspect of newsroom, multiskilling

Obsah

Úvod.....	7
1 Teoretická část.....	9
1.1 Mediální rutiny.....	9
1.1.1 Proměna mediálních rutin v důsledku modernizace	10
1.2 Technologická inovace.....	12
1.2.1 Stará a nová média	12
1.2.2 Konvergence médií.....	13
1.2.3 Umělá inteligence.....	14
1.3 Ekonomická stránka chodu redakcí.....	16
1.3.1 Rozptýlené publikum a krize médií	17
1.3.2 Situace českého tisku	18
1.4 Multiskilling.....	20
2 Metodická část.....	22
2.1 Cíl práce a stanovení výzkumných otázek.....	22
2.2 Výběr vzorku.....	23
2.3 Medailonky informantů.....	24
2.4 Polostrukturovaný rozhovor a analýza nasbíraných dat.....	26
2.4.1 Struktura rozhovoru.....	28
2.5 Etika výzkumu.....	29
3 Analytická část.....	30
3.1 Význam olympijských her	30
3.1.1 Regenerace novinářů po olympijských hrách	32
3.2 Mediální rutiny v režimu olympijských her.....	35
3.2.1 Příprava	35
3.2.2 Logistika novinářského týmu.....	36
3.2.3 Zpravodajské sítě a komunikační kanály	37

3.2.4	Uzávěrky	39
3.2.5	Pracovní režim novinářů	40
3.3	Technologie jako zásadní prvek proměny	42
3.3.1	Nové technologické možnosti	42
3.3.2	Noviny vs. online web.....	45
3.4	Ekonomické aspekty ovlivňující práci novinářů během olympiády	48
3.4.1	Náklady spojené s olympiádou	48
3.4.2	Ekonomická situace redakcí a jejich možnosti	49
3.4.3	Úbytek sportovních fotografů	51
3.4.4	Jiné možnosti redukce nákladů	52
3.4.5	Finanční ohodnocení novinářů	54
3.5	Multiskill novináři na olympiádě	55
3.5.1	Schopnosti novinářů jako podstatný faktor při výběru	57
	Shrnutí	60
	Závěr.....	65
	Seznam použitých pramenů	68
	Literatura	68
	Online zdroje	69
	Seznam příloh.....	72
	Přílohy	73

Úvod

Pohlédnout do zákulisí novinářské práce, popsat její proměnu v průběhu let a odhalit pozitivní či negativní směr vývoje tohoto oboru bylo mým původním cílem při vytváření výzkumu pro mou diplomovou práci. Chtěla jsem nastínit obraz aktuálního stavu českých novinářů a porovnat je s poměry novinářské práce na přelomu 20. a 21. století. Během tohoto časového rozmezí nastalo několik změn, kterým se žurnalistika musela přizpůsobit. Tyto faktory tak mohly mít určitý vliv na pracovní podmínky a povinnosti novinářů, jejich morálku, kvalitu zpravodajství aj. V rámci tohoto výzkumu se soustředím na českou sportovní žurnalistiku a její proměnu.

Sport je pevnou součástí žurnalistiky už mnoho let a pro média představuje důležitou složku jejich obsahu. „*Pokud má periodikum ambice usilovat o co nejširší čtenářskou obec, musí dát sportu rozhodně značný prostor.*“ (Děkanovský 2008, s. 42) Tento fakt můžeme vidět na velkých českých denících jako je *Mladá fronta DNES*, *Lidové noviny*, *Právo*, či *Blesk*. Ve světě například *The Guardian*, *The New York Times*, *Le Monde*, *Berliner Zeitung* aj. Jejich témata zahrnují nejen politiku, ekonomiku a kulturu, ale i sportovní dění. O sportu informují také televizní, rozhlasová a online média, která mají pro tento žánr rovněž vyhrazený konkrétní prostor a čas. Média navíc zaměstnávají novináře specializující se čistě na sportovní žurnalistiku, což tomuto oboru zvyšuje prestiž. Ukazatelem oblíbenosti sportu u publika může být existence médií zaměřující se tematicky výhradně na sport, například deník *Sport* nebo časopisy a magazíny *Hattrick*, *Golf*, *Jezdectví*, *Svět kulturistiky* a další.

Andrews zdůrazňuje, že sport je pro média lukrativní právě kvůli jeho předvídatelnosti, což je v novinářském světě poměrně vzácností. Média v dostatečném časovém předstihu vědí, kdy a kde se budou konat jaké události, a proto je pro ně sportovní dění zaručenou jistotou pro jejich mediální obsah. Profitují i ze skutečnosti, že sport je pro publikum atraktivní díky jeho dramatickosti a sportovním hvězdám. Navíc se nejedná o komplikovaná témata jako je tomu například u politiky, což může spoustu lidí odrazovat. (Andrews 2005, s. 2)

Sport tvoří značnou část zpravodajství, ve kterém má vybudovanou svou letitou tradici, v období velkých sportovních akcí zaplňuje titulní strany a zasahuje širokou veřejnost. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla zkoumat aktuální situaci české sportovní žurnalistiky, sledovat její směřování a popsat její proměnu v průběhu času.

Ve své práci jsem se zaměřila na sportovní novináře psaných periodik, kteří mají zkušenost s novinářinou během velkých sportovních událostí a dokážou nastítnit pozadí práce či problematické situace tohoto oboru ve specifickém prostředí. Ze získaných dat budu poté schopna provést komparaci novinářské práce na přelomu 20. a 21. století a popíšu jakými proměnami prošla v průběhu času česká sportovní psaná žurnalistika. Konkrétně jsem si pro tento výzkum jako velkou sportovní akci vybrala olympijské hry. Již dosavadní studie ukázaly, že olympiáda představuje pro novináře dlouhodobě namáhavé a stresující prostředí, což ovlivňuje jejich pracovní morálku. Několik faktorů jako například neznámé prostředí, nepravidelný pracovní rozvrh, multiskilling, časový posun apod. působí na novinářskou práci a přispívá k její proměně. (Ivask, Siil, Laak 2017, s. 129) Olympijské hry jsou zároveň prestižní sportovní událostí a pro sportovní redakce znamená tato akce prioritu ve zprostředkovávání informací svým příjemcům.

V této práci se konkrétně soustředím, k jakým změnám v průběhu let došlo a jak ovlivnily práci českých sportovních novinářů. Jako proměnné okolnosti v rámci vytyčeného časového období působící na novinářskou práci a ovlivňující její kvalitu jsem zařadila *mediální rutiny novinářů, technologickou inovaci, ekonomickou stránku chodu redakcí a multiskilling*. V rozhovorech s mými komunikačními partnery zjišťuji, zda tyto faktory mají podíl na proměně žurnalistické práce a v jakém rozsahu se práce novinářů na olympiádě změnila v porovnání s minulým stoletím. Ze získaných dat budu schopna zjistit, jakým směrem se česká sportovní žurnalistika udává a jakou proměnou prošla práce novinářů v oblastí získávání, zpracovávání a distribuce informací.

1 Teoretická část

1.1 Mediální rutiny

Zpravodajství je považováno za svébytnou a specifickou disciplínu, ve které se musí dodržovat několik zásad. Publikované zprávy mají být pravdivé, relevantní, vyvážené a objektivní. To vše zajišťuje novinář, který v krátkém časovém úseku zpracovává co nejpřesněji nečekané události. Aby mohl efektivně a rychle vytvářet mediální obsahy a zároveň dodržovat stanovené normy, používá k tomu systematické pracovní postupy. *„Stejně jako lidé, i organizace si vytvářejí vzorce, zvyky a způsoby, jak věci dělat. Mediální organizace musí najít způsoby, jak efektivně sbírat a vyhodnocovat materiály.“* (Shoemaker, Reese 1996, s. 112) V mediální teorii jsou tyto vzorce chování popisovány jako mediální rutiny. Řadíme mezi ně výběr témat, sběr informací, práci se zdroji, způsob zpracování, uzávěrky apod. Rutiny umožňují novinářům profesionálně zvládat jejich pracovní povinnosti. Bez nich by mediální organizace ve své práci často selhávaly a brzy zkrachovaly. (Tuchman 1973, s. 111) Média se také kvůli rutinám stávají předvídatelná, díky čemu dokážeme lépe poznat jejich systém a popsat jejich fungování.

Rutiny pomáhají mediálním organizacím orientovat se nejen v jednotlivých fázích práce, ale zároveň řešit následující otázky týkající se fungování média: *„Co je přijatelné pro publikum?“, „Co je mediální organizace schopna zpracovat?“, „Jaký materiál má mediální organizace k dispozici od zdrojů?“* (Shoemaker, Reese 1996, s. 104)

Novináři mají k dispozici široké spektrum potencionálních událostí a aktérů, o kterých mohou podávat zprávy. Omezuje je však prostor daného média (vysílací čas, počet stránek v tisku), neschopnost zjistit všechny eventuální příhody a zpracovat je v určitém termínu. Musí tedy vybrat pouze část zpráv, které jsou vhodné pro jejich obsah a ke kterým mají dostatek materiálu (výpovědi respondentů, audiovizuální obsah apod.). Tento způsob výběru musí být rutinizovaný, aby jej mohli novináři efektivně zvládnout. (Gans 2004, s. 78) Přednost tedy dostávají zprávy, které jsou pro mediální publikum atraktivní. Jedná se tak o události, které jsou příjemcům geograficky blízké, týkají se dané společnosti, ovlivňují veřejný život, tematicky zapadají do charakteristiky daného média apod. Burnsová vytyčila základní zpravodajské hodnoty, které by měla případná zpráva obsahovat, aby byla pro publikum zajímavá a přínosná. Řadí mezi ně: dopad, aktuálnost, blízkost, konflikt, akutnost, novost a relativnost. (Burns 2004, s. 52) *„Zpravodajské hodnoty pramení především z omezené pozornosti a zájmu publika.*

I kdyby média mohla vyprávět vše, co se za den událo, nebylo by to příliš užitečné.“ (Shoemaker, Reese 1996, s. 106)

V rámci mediálních rutin jsou pro novináře důležité zpravodajské sítě pro sběr informací a zaznamenávání nových událostí. Novináři mohou mít vytvořenou celou škálu lokálních respondentů a individuálních zdrojů, kteří s nimi dlouhodobě komunikují a poskytují jim důležité informace. Média využívají v tomto ohledu například tiskové agentury a jejich zpravodajství. Podle Tuchmanové se média často soustředí na instituce, místa nebo časové momenty, kde je velká pravděpodobnost výskytu důležitých událostí. (Tuchman 1978) Média se tak mohou zaměřit na určité společenské elity jako jsou politici, policie, soudci apod. Jistá spolehlivost médií v oblasti jejich zdrojů, však může vést k tomu, že některé informace budou schválně zamlčovány, aby média nepřišla o své zdroje. Na tuto realitu poukazuje výzkum, ve kterém mají například sportovní novináři a fotbalové kluby dohodnutý pracovní vztah. Aby reportéři nepřišli o svůj přístup ke každodenním zdrojům, nezveřejňují informace, které by mohly poškodit klub. Výzkum těchto autorů přináší zjištění, že sportovní novináři jsou příliš provázáni se sportovním prostředím a většina není schopna kritické investigativní žurnalistiky ve sportovním odvětví. Díky tomu může sportovní průmysl určovat agendu. Výzkum také ukazuje, že sportovní novináři mnohdy opomíjejí ekonomické a politické aspekty sportu a zaměřují se na sportovní hvězdy. (Sugden, Tomlinson 2007)

1.1.1 Proměna mediálních rutin v důsledku modernizace

Řada mediálních rutin se v průběhu let nezměnila. Je však zcela přirozené, že některé vzorce chování novinářů se musely upravit, aby vyhovovaly společenskému, technologickému či ekonomickému vývoji. Některé změny nastaly například kvůli zrychlení žurnalistiky, anebo pro zjednodušení novinářské práce. Díky různým vlivům se mediální rutiny začaly proměňovat. *„Právě nové technologie a ekonomika stojí za konvergencí (sbližováním) a multimedializací médií a za radikálními změnami novinářské práce.“* (Čuřík 2012, s. 167) Několik autorů navázalo na mediální teoretiky Tuchmanovou, Ganse, Sigala aj. (Tuchman 1978; Gans 1979; Sigal 1973) a doplnili mediální rutiny o nové poznatky v důsledku modernizace. *„Zpravodajské organizace se přizpůsobily digitálnímu publikování a jeho časovým možnostem, online konkurenci a bojům o příjmy. Tyto faktory způsobují, že mnoho novinářů muselo upravit své každodenní pracovní vzorce“.* (Wheatley 2019)

Možnosti, které se objevily s příchodem internetu se promítly do mediálního prostředí a ovlivnily produkci zpráv i novinářskou profesi. Autorky Lechelerová a Kruikemeierová

se ve své studii zabývají online revolucí. Zkoumají, jak online prostor proměnil novinářské rutiny z hlediska získávání zdrojů, jejich výběru a ověřování. V žurnalistice je jedním ze zásadních kroků kontaktovat důvěryhodné zdroje, jelikož právě ony definují realitu zpravodajství. Výzkum ukázal, že novináři začali hojně využívat online vyhledávání informací. Co se týče tvorby obsahu, sociální sítě přinesly novinářům podstatnou část inspirace. I přesto novináři nadále využívají tradiční techniky sběru informací a stále tíhnou k elitním zdrojům a vybudovaným zpravodajským sítím (politici, soudy, policie, tiskové konference, tiskové agentury apod.). (Lecheler, Kruike-meier 2016) V tomto případě se ukazuje, že novináři začali kombinovat různé možnosti eventuálních zdrojů a mediální rutiny se tak obohatily o nové způsoby získávání informací. O něco komplikovanější jsou v tomto případě strategie ověřování informací z online prostředí. Autorky připustily, že zodpovědné využívání online zdrojů (Twitter, YouTube apod.) vyžaduje dovednosti, kterými nemusí všichni novináři disponovat. Je tedy důležité, aby média měla své vlastní ověřovací strategie a nástroje, které mohou novináři v online prostoru využívat. (tamtéž 2016)

Další proměnou prošly i zpravodajské hodnoty. S novými médii a online prostředím došlo v žurnalistice k důrazu na rychlost a novináři se museli přizpůsobit požadavkům na nepřetržitý čtyřicetihodinový zpravodajský režim. Usherová provedla restrukturalizaci a mezi zpravodajské hodnoty zařadila bezprostřednost, interaktivitu a participaci (Usher 2014, s. 5). Zmíněné hodnoty nám ukazují, jakým směrem se žurnalistika posouvá a co je nově vyžadováno u mediálního sdělení. Podle Usherové tyto zpravodajské hodnoty „*pomáhají kategorizovat nové priority a cíle a organizovat produkci zpráv v této době.*“ (tamtéž, s. 6)

Novináři stále využívají tradiční osvědčené metody, ale jednotlivé vlivy od adaptace technologií v žurnalistice přes ekonomické působení, nutí modernizovat zavedené mediální rutiny a přizpůsobovat se požadavkům aktuální doby. Nikki Usherová zmínila, že „*novináři jsou chycení mezi tradicí a změnou.*“ (Usher 2014, s. 5) Dochází totiž k postupné proměně novinářské profese, což je vzhledem k ustavičnému vývoji zcela přirozený a nevyhnutelný proces. Teprve se však zjišťuje, co bude do budoucna fungovat, od čeho se naopak upustí, co bude potřeba a jak se celý obor žurnalistiky promění v důsledku modernizace.

1.2 Technologická inovace

Permanentní technologický vývoj postupně modeluje společnost, která se přizpůsobuje novým změnám. Veškeré vynálezy a inovace, které byly poháněny touhou o zdokonalování a usnadnění práce, zároveň vedly k proměně společnosti. Technologická inovace umožnila příchod novým médiím, která výrazně ovlivnila mediální svět a práci novinářů. Technologický pokrok se promítl i do fungování tzv. starých (masových) médií, které se rovněž musely novým změnám přizpůsobit. Dnes je 21. století označováno jako digitální věk, mluví se o tzv. informační společnosti, kde zásadní komoditou jsou informace a klade se důraz na rozvoj multimédií. Typickými znaky moderní doby jsou rychlost, globálnost a dynamičnost.

Technologie značně proměnily žurnalistiku spolu s novinářskými rutinami. Technologické využití v žurnalistice přispívá k větší produktivitě a kontrole. Zároveň se stanovilo primární kritérium pro určení konkurenčního úspěchu ve zpravodajském průmyslu. Tímto měřítkem se stal čas. (Örnebring 2010, s. 65) Tato kapitola pohlíží na žurnalistiku z technologického hlediska a popisuje, jaké inovace se promítly do mediálního prostředí.

1.2.1 Stará a nová média

Všechna média byla v době svého vzniku brána za nová. Neustálý technologický vývoj umožňuje vznik dalších „novějších“ médií, a tak se každé médium jednou stane starým. Dnes chápeme stará média jako „*centralizovaná, simplexní masová média kontrovaná elitními vysílajícími, přenášející analogový signál a omezující možnosti subverze na straně příjemců (tedy alternativní nakládání s přenášenými obsahy)*“. (Macek 2013, s. 95-96) V současnosti mezi stará média řadíme například tisk, rozhlas či televizi.

S termínem *nová média* přišel ve 20. stoletím kanadský teoretik Marshall McLuhan, který přinesl do mediálního prostředí vícero konceptů.¹ Za nová média tehdy pokládal média elektronická. Dnes můžeme nová média vymezit jako „*duplexní, decentralizovaná, založená na obsazích digitálně kódovaných a síťově šířených. Tedy jako média, jež—s ohledem na svou interaktivní povahu—rozmazávají hranici mezi vysílajícími a příjemci (či autory a čtenáři)*“. (Macek 2013, s. 96) Avšak Macek podotýká, že definovat nová média je obtížné a dosavadní formulace jsou příliš široké a nedostatečné. Novým médiím jsou často přidělovány vlastnosti jako interaktivita, multimedialita, globální dostupnost, síťovost, či hypertextualita. Problémem

¹ Koncepty Marshalla McLuhana: *horká a chladná média, extenze smyslu, globální vesnice*

však je, že tyto vlastnosti nemusí všechna nová média striktně obsahovat. Podle Macka se média vyznačují především proměnlivostí a mnohostí. Navíc se díky digitalizaci² starých (analogových) médií začala stírat jasná odlišnost mezi novými a starými médii. (Macek 2011, s. 13-14) Podle Manoviche se společnost nachází uprostřed revoluce nových médií, kdy „všechny formy kultury, od produkce, přes distribuci až ke komunikaci, jsou zprostředkovávány počítačem.“ (Manovich 2002, s. 19)

Nová média jako internet a web 2.0 spolu s digitálními technologiemi nastolili zcela jiný přístup při procesu tvorby a distribuce obsahů v žurnalistice. Hybateli v proměně novinářských postupů se stala konvergentní a participativní žurnalistika. (Spyridou et al. 2013, s. 75) V jednom z výzkumů novináři uvedli, že jako pozitivní aspekty používání nových technologií při práci shledávají především rychlost, efektivitu, důkladnější průzkum a spolupráci v redakci. Naopak jedním z negativních hledisek se stala nepřesnost. Potřeba rychlosti a bezprostřednosti v žurnalistice nedává prostor k velkému ověřování faktů a přispívá k nepřesným informacím. (tamtéž, s. 84)

1.2.2 Konvergence médií

Soužití starých a nových médií se ukázalo reálným především díky konvergenci. Právě konvergence se podílí na proměně mediálního prostředí. Tento termín vychází z latinského slova *convergentia*, což znamená *směřování*, *sblíhavost* nebo *sblížování*. Čuřík popisuje, že konvergence je „*spolupráce mezi médii, která produkují odlišné produkty, například tištěné noviny a televize.*“ (Čuřík 2012, 154)

Jenkins vysvětluje koncept konvergence jako „*tok obsahu napříč mediálními platformami, spolupráci mezi různými mediálními odvětvími a migrační chování mediálního publika.*“ (Jenkins 2006, s. 2) Ve své knize přibližuje konvergenci k tzv. kolektivní inteligenci,³ kdy každý jedinec má určité dovednosti a zkušenosti. Pokud tito jedinci budou spolupracovat, dokážou ze společných poznatků lépe profitovat. (tamtéž, s. 4)

V literatuře najdeme nespočet definic pojmu konvergence. Každý autor nahlíží na tento jev z různých hledisek. Všeobecně vnímají mediální teoretici konvergenci jako stírání hranic mezi jednotlivými médii, kdy tento fenomén zasahuje do vícero částí mediálního průmyslu.

² *Digitalizace* = převedení nepřetržitých dat (analogový signál) do číselné reprezentace (digitální údaje)

³ S termínem *kolektivní inteligence* přišel francouzský mediální teoretik Pierre Lévy

Konvergence ovlivňuje nejen formáty, ale i profesní dovednosti a produkční strategie. (Domingo et al. 2007)

Konvergence změnila přístup novinářů při vytváření a zprostředkovávání jednotlivých mediálních obsahů. V rámci náplně novinářské práce přinášejí redaktoři na různé platformy odlišné formy příspěvků.⁴ Například novináři z tištěných periodik vytvářejí obsah pro online weby. Na online webech se objevují videa a záznamy z televizních přenosů apod. Výrazně se do mediální práce promítly i sociální sítě. Jednotlivá média i novináři mají své profily na sítích (Facebook, Instagram, Twitter aj.), kde umísťují zpravodajský obsah a ve formě krátkých příspěvků informují své odběratele a sledující nebo odkazují na své texty. Novináři začali využívat různé způsoby komunikace napříč médii. Avšak provázanost mezi médii, kterou zapříčinila konvergence, zároveň vede k úvaze, jakým směrem se ubírá kvalita žurnalistiky. „Odpůrci vyjádřili obavy ohledně snížení standardů kvality. Méně novinářů pracuje pro vícero platforem, přičemž mají méně času produkovat větší množství zpráv. Zastánci kladou důraz na možnosti spolupráce a multiplatformní zprostředkovávání příběhů.“ (Erdal 2019) Erdal podotýká, že debata ohledně hrozeb a příležitostí konvergence pro žurnalistiku stále trvá.

1.2.3 Umělá inteligence

Svět byl vždy fascinován technologiemi a jejich inovacemi. Mnoho teoretiků se zabývalo dopadem vynálezů na lidstvo. Několik filmů a knih pracuje s tematikou robotů, kdy společnost ovládne její vlastní výtvar. Umělá inteligence je považována za technologii budoucnosti a patrně se bude jednat o médium, které posune dosavadní nová média do kategorie starých médií. Je sice teprve ve svém začátku a na jejím vývoji se stále pracuje, ale už teď vzbuzuje ve společnosti řadu otázek. Jedná se o „*schopnost strojů napodobovat lidské schopnosti, jako je uvažování, učení se, plánování nebo kreativita. [...] Systémy umělé inteligence jsou schopné pracovat samostatně a také měnit a přizpůsobovat své jednání na základě vyhodnocení efektů předchozích akcí.*“⁵ Jedná se tak o další technologii, se kterou se lidstvo bude muset naučit pracovat, využívat ji ve svůj prospěch a zabránit jejímu zneužívání.

V mediálním světě se již objevuje užívání úzké umělé inteligence neboli NAI⁶ v praxi. Některé zahraniční redakce využívají pro tvorbu zpráv automat. „*Program využívá k psaní článků prvky umělé inteligence – prozkoumá strojově zpracovatelné zdroje, data zanalyzuje a sepíše zprávu.*“

⁴ Konvergence se úzce pojí s konceptem *multiskilling*, který je rozebrán v pozdější kapitole

⁵ Uveřejněná definice umělé inteligence Evropským parlamentem. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200827STO85804/umela-inteligence-definice-a-vyuziti>

⁶ (NAI): Narrow Artificial intelligence/úzká umělá inteligence

(Čuřík 2012, s. 166) Musíme si však představit oblasti žurnalistiky, ve kterých se dá přístroj uplatnit jako je tomu například ve zpravodajství (tvorba zprávy). V publicistice, která je z velké části názorová a úvahová (například komentář, glosa, fejeton), je takovýto systém prozatím nepoužitelný. Pro redakce přináší automat především ekonomické a časové výhody. „*Robotické zprávy jsou zpracované a uveřejněné velmi rychle (krátká sportovní zpráva do 60 vteřin po skončení utkání), jsou levné a údajně jsou i prakticky nerozeznatelné od zpráv zpracovaných žurnalisty.*“ (tamtéž, s. 166)

Evropský parlament rozlišuje typy umělé inteligence na **softwarovou** (virtuální asistenti, software pro analýzu obrazu, vyhledávače, systémy rozpoznávání řeči a obličejů) a **zabudovanou** umělou inteligenci (roboti, autonomní auta, drony, internet věcí). (Evropský parlament 2020, 2023)

1.3 Ekonomická stránka chodu redakcí

Primárním cílem každého média by měla být informační funkce. Ta ale není možná, pokud médium ekonomicky neprosperuje. Zisk je rozhodujícím faktorem úspěchu na mediálním trhu, a především u soukromých médií rozhoduje o jejich existenci. Média usilují o to, aby jejich náklady byly menší než jejich příjmy. Dobré ekonomické zázemí souvisí i s kvalitou zpravodajství a fungováním redakce. Médium si může dovolit vícero zaměstnanců, může zaplatit větší množství domácích i zahraničních cest, poskytnou lepší technologie a prostředky k práci. Novináři se mohou dlouhodobě specializovat na konkrétní témata, čímž je zajištěn větší přínos zpráv propracovaných do hloubky s kontextuálními souvislostmi.

Zprávy jsou brány jako ekonomický produkt, který je potřeba prosadit na trhu. Avšak velká část společnosti není ochotná za zprávy platit, kvůli tomu musí média hledat svůj primární zdroj příjmů jinde. *„Skutečnost je taková, že zpravodajství nikdy nebylo komerčně životaschopným produktem a vždy bylo financováno z výnosů založených na jeho hodnotě pro jiné věci.“* (Picard 2010, s. 17) To, že zpravodajství nikdy nebylo ziskové a distribuce zpráv byla vždy dotována, ukazuje historický kontext. Picard krátce nastiňuje, že městské elity a obchodníci si najímali korespondenty, aby jim přinášeli informace o politickém a ekonomickém vývoji související s obchodem. Až průmyslová revoluce a urbanizace umožnila přechod od modelu financování společenskými elitami k užívání nového modelu financování masmédií. Informace začaly být lidem zprostředkovávány za malý poplatek díky dotování novin z prodeje inzerce. Tento model převládá v oblasti financování médií dodnes. (tamtéž, s. 18)

V roce 2008 došlo k celosvětové ekonomické krizi, která značně zasáhla i mediální průmysl. Média zaznamenala výrazný pokles reklamy, čímž se snížila část jejich příjmů. Propadla se cena akcií, poklesla spotřeba a média byla nucena snížit počet svých zaměstnanců. (Mateo, Bergés, Garnatxe 2010, s. 252) Média musela pozměnit svou strategii fungování, protože jejich blahobyt z druhé poloviny 20. století skončil. Do té doby byly mediální organizace vysoce ziskové, jejich příjmy z reklamy se téměř ztrojnásobily, zvyšovaly se počty zaměstnanců a novináři byly relativně dobře kompenzováni mzdami a benefity. (Picard 2010, s. 22) Kvůli ekonomické krizi nastala proměna struktury mediálních organizací. Právě nedostatek investic přicházející do redakce spolu s malým množstvím zaměstnanců na plný úvazek ukázal, že může vést ke snížení kvality žurnalistiky a způsobovat zvyšující se tlak spolu s nároky na samotné novináře. (Ivask, Siil, Laak 2017, s. 132)

1.3.1 Rozptýlené publikum a krize médií

Je důležité si uvědomit, že se vznikem dalších („nových“) médií se změnila i povaha příjemců. Jakmile se k tisku přidal rozhlas a televize, které později doplnil internet spolu s širokou škálou online médií, došlo zároveň k rozptýlení publika. Více médií znamená větší možnost výběru, což způsobuje nestálost příjemců a nižší příjmy medií. „*Nestále publikum ukazuje, že není ochotno využívat zpravodajská média v množství nezbytném pro podporu modelu financování masových médií.*“ (Picard 2010, s. 21) Tento trend zasáhl do ekonomické stránky fungování médií. Nejvýrazněji postihl tištěná média, která se začala orientovat směrem k internetu. Dnes mají téměř všechny velké novinové deníky svou online verzi a redakce jsou propojené nebo v úzké spolupráci.

Jedním z problémů ekonomické situace mediálních organizací je zájem příjemců o zpravodajství. Ten tvoří pouze malá část společnosti. Jedná se o politicky, ekonomicky a sociálně aktivní členy společnosti, kteří pravidelně odebírají složitější a závažná témata. Zbytek příjemců se o tento typ zpráv zajímá pouze v době krizí (covidová pandemie, válka na Ukrajině apod.). Poté se většina vrací k nízké konzumaci zpráv, která zahrnuje jednodušší témata jako je sport, lifestyle, bulvár aj. (Picard 2010, s. 21) Již ve 20. století lidé začali odebírat noviny převážně kvůli jednodušším tématům. Přeskakovali přední sekci novin a soustředili se na sportovní a lifestylovou rubriku. S příchodem televize došlo k odsunu těchto příjemců novin, které zprávy zajímali méně, vyžadovali lehčí formu zpravodajství a vyhledávali především zábavu. Picard ve své studii ukazuje, že se během celého 20. století neustále snižovala spotřeba amerických novin a tomuto trendu nepomohl ani příchod internetu. Avšak trend poklesu čtenářů tisku odstartoval již rozhlas s televizí. Proti tištěným novinám navíc stojí fakt, že je zde stále velká konkurence bezplatných médií, které poskytují vysoce kvalitní obsah. (tamtéž, s. 22)

Druhým problémem je nadprodukce. Mediální průmysl se ve dvacátém století rozrůstal a rozšiřoval své působení na trhu. „*Již od osmdesátých let neustále rostla nabídka médií, ať už expanzí nabídky tradičních médií nebo vznikem nových médií.*“ (Mateo, Bergés, Garnatxe 2010, s. 254) Technologická inovace umožnila nadprodukci. Větší konkurence naopak podpořila rozptýlení publik. Tato řetězová reakce začala ubírat jednotlivým médiím potřebné příjemce, čímž se snížily jejich příjmy. Největší mediální konglomeráty dnes mají publikum o 30 až 60 % menší, než tomu bylo v posledních dvou dekadách dvacátého století. (Picard 2010, s. 23)

V neposlední řadě čelí mediální podniky složitému udržení velkých organizačních struktur a mechanismů financování, které vznikly v období blahobytu v 80. a 90. letech. „*Snižující se počet příjemců a jejich nedostatečný růst či klesající výdaje na reklamu znemožňují udržovat zachovaný rozsah činností.*“ (Picard 2010, s. 22) Podle Picarda budou muset být mediální organizace inovativnější v oblasti svých služeb a produktů. Zároveň bude důležitá spolupráce mezi jednotlivými médii. „*Noviny (ať už tištěné, online nebo elektronické čtečky) se budou muset soustředit na poskytování zpráv a informací, které nejsou jinde dostupné, v lepší formě než na ostatních platformách a v lepší kvalitě. Dělat stejné věci stejnými starými způsoby nebude v budoucnu fungovat.*“ (tamtéž, s. 23)

1.3.2 Situace českého tisku

Tištěná média v moderní době čelí poklesu čtenosti a snižování nákladů. V USA i Evropě je tento trend způsobený nejen rozšířením konkurence na mediálním trhu, ale také ekonomickou situací. Česká tištěná média nejsou v tomto ohledu výjimkou. Sledovala jsem průměrný denní tištěný náklad konkrétních novin, abych zjistila, jak výrazný pokles v průběhu let česká média zaznamenala. Pro svou krátkou analýzu jsem vybrala konkrétně čtyři periodika (*Mladá fronta DNES, Právo, deník Sport a Lidové noviny*), ve kterých pracuji/pracovali informanti zúčastnění ve výzkumu této práce. Jelikož jsou jednotlivá data zveřejněná vždy za určitý měsíc, soustředila jsem se proto pouze na měsíc květen (tento výběr měsíce je čistě náhodný) a sledovala jsem každoroční nárůst/pokles tištěného nákladu v časovém období od roku 1996 do roku 2023.⁷ Analýza je pouze orientační, vznikla z důvodu přehledu prosperity českých tištěných médií. Kompletní tabulky a jednotlivé grafy se všemi zaznamenanými daty za konkrétní roky jsou doloženy v příloze.

Mladá fronta DNES, jeden z nejčtenějších deníků v České republice, měla v roce 1996 průměrný denní tištěný náklad 408 400. Tento náklad každoročně průběžně klesal (s výjimkou let 2001, 2003, 2004 a 2007, kde byl zaznamenán nárůst). V roce 2010 klesl tištěný náklad pod hranici 300 000 a během posledního měření v roce 2023 se aktuální průměrný tištěný náklad pohybuje kolem 81 413. Jak můžeme vidět z těchto dat, pokles nákladu deníku šel během necelých třiceti let strmě dolů. Nejvýrazněji k tomu došlo po roce 2010, kdy se průměrný tištěný náklad snížil o přibližně 220 000. Celkový pokles tištěného nákladu *Mladé fronty DNES* od roku 1996 činí 326 987.

⁷ Ověřená data nákladů tisku jsou pořízena od kanceláře ABC ČR. Dostupné z: <https://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/>

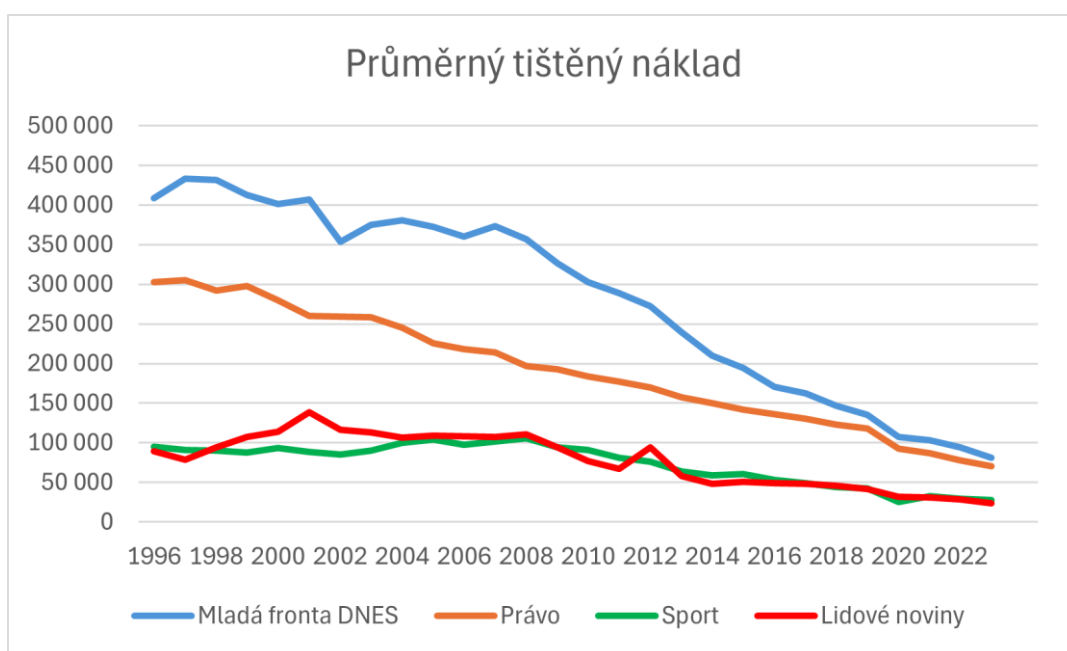
Deník *Právo* měl v roce 1996 průměrný denní tištěný náklad 302 605. Kromě roku 1997 a 1999 jeho náklad průběžně klesal. V roce 2023 činil aktuální průměrný náklad 70 544. Sledujeme tedy podobný případ jako u *Mladé fronty DNES*, kdy náklad deníku *Právo* klesl ve vytyčeném období zhruba o 230 000.

Deníku *Sport*, který měl v roce 1996 průměrný denní tištěný náklad 94 825, se dařilo pohybovat ve stabilních číslech až do roku 2011. V letech 2004, 2005, 2007 a 2008 se dokonce jeho průměrný náklad pohyboval nad hranicí 100 000. V roce 2012 se náklad poprvé dostal pod 80 000 a v roce 2023 klesl až na 27 517.

Poslední z analyzovaných periodik jsou *Lidové noviny*, jejichž průměrný denní tištěný náklad se v roce 1996 pohyboval kolem 89 136. V roce 1999 se náklad dostal nad 100 000, což vydrželo až do roku 2008. Poté čísla průběžně klesala a v roce 2023 byl zaznamenán náklad 23 390. Deníku *Sport* a *Lidovým novinám* klesl průměrný denní tištěný náklad během necelých třiceti let o přibližně 65 000.

Z této krátké analýzy můžeme vidět, že se tištěný náklad českých periodik během necelých třiceti let průběžně snižoval. Aktuálně mají periodika přibližně o víc jak polovinu menší průměrný denní tištěný náklad, než tomu bylo v roce 1996. Z výsledných dat nákladů vyplývá, že musela klesnout i čtenost u každého z analyzovaného deníku. Tento fakt může vést k tomu, že jsou média nucena pozměnit své dosavadní mediální strategie.

Průměrný denní tištěný náklad vybraných periodik za měsíc květen v období 1996–2023:

1.4 Multiskilling

Pojem *multiskilling* se skládá ze slov *multi* = *vícenásobný* a *skill* = *dovednost*. Termín se doslovně nepřekládá, ale v českém jazyce bychom ho mohli nahradit slovy *všestrannost* či *univerzálnost*. Multiskilling se objevil s příchodem nových technologií a ekonomickým šetřením redakcí. „*Technologický pokrok i ekonomika jsou dva základní faktory, které dnes nutí vydavatele a šéfredaktory, aby po novinářích stále častěji vyžadovali multimediálnost (tedy aby redaktori uměli nejenom psát, ale také zpracovávat video i audio). Tento trend se přitom týká prakticky všech typů médií – multimediální novinář totiž může zvládnout práci i za několik ,nemultimediálních‘ žurnalistů.*“ (Čuřík 2012, s. 165)

V žurnalistice bychom si tedy pod termínem multimediální/multiskill novinář představili člověka, který je schopný vytvářet mediální obsah ve více formátech (psaná zpráva, fotografie, video, audio) za použití jakýchkoli technologických nástrojů pro různé mediální platformy (tisk, televize, rozhlas, web). Novinář musí být nejen flexibilní, ale také technicky zdatný a schopný pokrývat různé tematické oblasti.

V rámci multiskillingu dochází u novinářů ke zlepšování dovedností a větší produktivitě. Koncept *up-skilling* „*označuje prostředky posilující kompetenci novinářů.*“ (Khan 2022) Novináři musí být způsobilí ovládat vícero složek své práce, tudíž musí zdokonalovat a rozšiřovat své schopnosti. „*Multimediální dovednosti otevírají novinářům více pracovních příležitostí.*“ (tamtéž 2022) Například studie estonských sportovních novinářů ukazuje, že díky všestrannosti má mladší generace větší šanci dostat se pracovně na olympiádu. Díky technickým dovednostem se dokážou vyrovnat starším kolegům. Naopak v minulosti byl při výběru redaktorů kladen větší důraz na pracovní zkušenosti. (Ivask, Siil, Laak 2017, s. 147) Mnozí ale pohlížejí na multiskilling s despektem. Podle nich naopak dochází ke zhoršování schopností novinářů. Tento fenomén je nazýván jako *de-skilling*. Větší pracovní zátěž s požadavkem na rychlost vytváří na novináře tlak, zhoršuje jejich pracovní podmínky a ovlivňuje kvalitu žurnalistiky. (Khan 2022)

Jak již naznačili Čuřík či Quinn ve svých knihách (Čuřík 2012; Quinn 2004), pro vydavatele a mediální organizace je trend multiskillingu ekonomicky výhodný. Jedinec zvládne tolik práce, co běžná skupina novinářů za daleko menší náklady. Díky tomu multiskilling ovlivňuje rozvržení práce v redakcích mezi jednotlivými novináři a mediálními pracovníky. Pro novináře to však znamená méně pracovních míst a téměř stejné finanční ohodnocení za větší množství odvedené práce. Multiskilling spolu s konvergencí navíc přispívá k zrychlování novinářské

práce, což může mít dopad na kvalitu zpracování obsahu. (Čuřík 2012, s. 15) Díky těmto faktorům například upadá investigativní žurnalistika, která je nákladná a na svou práci vyžaduje dostatečný čas, což je v rozporu s nastoleným diskurzem rychlosti v žurnalistice, který se dostavil s příchodem nových médií a využívání technologií. (Örnebring 2010, s. 68)

V závěru této kapitoly můžeme shrnout, že multiskilling vede v redakcích ke slučování funkcí novinářů. U multimediálních týmu, kde má každý pracovník svou pevně danou roli a specializuje se konkrétně na svou práci, dochází k redukci na co nejmenší počet lidí, kteří zastanou práci ostatních. Můžeme tedy vidět určitou paralelu s historií, kdy dříve obstarával všechny složky mediálního průmyslu (od shromažďování zpráv, přes zpracování až po distribuci) jeden člověk. Až periodicita zapříčinila postupnou strukturaci a změnu systému práce, začaly vznikat redakce a etablovala se profese novináře. (Örnebring 2010, 61) Multiskilling spolu s konvergencí velmi výrazně ovlivňují povinnosti novinářů a proměňují jejich práci.

2 Metodická část

2.1 Cíl práce a stanovení výzkumných otázek

V této práci se zabývám proměnou novinářské práce ve vymezeném časovém období. Abych mohla zkoumat konkrétní proměnu, zvolila jsem si na začátku výzkumu jednotlivé faktory, které mohou ovlivňovat žurnalistiku a mít dopad na práci novinářů. Jako tematické okruhy jsem si určila *mediální rutiny novinářů*, *technologickou inovaci*, *ekonomickou stránku chodu redakcí* a *multiskilling*. Proměnu novinářské práce zkoumám na přelomu 20. a 21. století do současnosti. V tomto období by měly být dobře pozorovatelné největší změny v žurnalistice za posledních třicet let.

Dále jsem svůj výzkum zaměřila na sportovní novináře a soustředila jsem se na jejich práci během velkých sportovních událostí. Toto zaměření vzniklo čistě z mé vlastní záliby ve sportu. Taktéž jsem se rozhodla zkoumat práci píšících novinářů působících pouze v tištěných a online médiích a soustředit se na tento typ žurnalistiky, který je dle mého názoru daleko méně zkoumaný, než je tomu například u televizní sportovní žurnalistiky. Konkrétně jsem tedy sledovala proměnu práce českých píšících sportovních novinářů na olympijských hrách. Olympiádu jsem vybrala z důvodu, že se jedná o jednu z nejprestižnějších a největších sportovních akcí. Média mají velký zájem přinášet informace z olympiády, jelikož se jedná o atraktivní událost pro potencionální příjemce a publikum jí věnuje značnou pozornost. Z mediálního a pracovního hlediska se jedná o specifický typ akce, kdy se na jednom místě koncentruje velký počet lidí (sportovci, novináři, fanoušci) a v krátkém časovém období probíhá několik desítek sportů. Pro novináře je práce na olympiádě dlouhodobě náročná a komplikovaná. Novináři jsou navíc pod tlakem kvůli různým okolnostem, ať už se jedná o nepravidelný pracovní rozvrh, cestování, neznámé prostředí, časový posun apod. (Ivask, Siil, Laak 2017, s. 129) Dále jsem se rozhodla nerozlišovat letní a zimní olympiádu a zakomponovat do výzkumu oba tyto druhy her. Proměna novinářské práce by měla být na tomto faktoru minimálně závislá a výsledky by se neměly zásadně lišit.

Cílem této práce je popsat proměnu práce českých sportovních novinářů na olympijských hrách působících v tištěných a online médiích a zodpovědět, jaké faktory a do jaké míry ovlivnily českou sportovní žurnalistiku. Díky výsledným datům z výzkumu jsem schopna porovnat aktuální situaci sportovních zpravodajců s fungováním novinářů na přelomu 20. a 21. století. Výzkum tak přinese obraz proměny české sportovní psané žurnalistiky.

V rámci splnění cíle jsem si na začátku práce stanovila výzkumné otázky, na které jsem během výzkumu hledala odpovědi. Hlavní výzkumnou otázku: „*Jak se proměnila práce českých sportovních novinářů během olympiád?*“ doplňují jednotlivé podotázky:

- „*Jak technologický vývoj zasáhl do novinářské práce?*“
- „*Jak ekonomická situace redakcí ovlivňuje pracovní podmínky novinářů na olympijských hrách?*“
- „*V jaké míře využívají čeští novináři multiskilling na olympiádě?*“
- „*Jak se sportovní novináři přizpůsobují specifickému prostředí olympijských her z hlediska mediálních rutin?*“

2.2 Výběr vzorku

Vzhledem k orientaci mého tématu a určení cíle práce jsem pro svůj výzkum jako komunikační partnery zvolila české sportovní novináře, kteří se zúčastnili olympijských her a mají tak zkušenosti s pracovním režimem na velkých sportovních událostí tohoto typu. Všichni informanti výzkumu aktivně pracují či pracovali v tištěných a online médiích a zúčastnili se alespoň jednou olympijských her.

Výzkumu se zúčastnilo celkem devět novinářů, kteří poskytli rozhovor s potřebnými daty. Vzorek účastníků se skládal ze šesti mužů a třech žen, přičemž dva komunikační partneři z této skupiny již aktivně nepracují jako pišící novináři, ale stále se profesně pohybují v mediálním prostředí. Žen je v tomto výzkumu zastoupeno méně než mužů vzhledem k maskulinnímu prostředí sportovní žurnalistiky a genderové nevyváženosti v tomto oboru. (Chambers et al., 2004; Franks, O'Neill 2016) V českém prostředí bylo obzvláště složité najít novinářky působící v tištěný a online médiích s pracovními zkušenostmi z olympiády.

Zúčastnění novináři aktuálně působí v médiích *Mladá fronta DNES*, *iDnes.cz*, deník *Sport*, *iSport.cz*, *Právo* a *Sport.cz*. Někteří z nich působili během své kariéry i v jiných médiích, a tak mají srovnání mezi různými redakcemi, jak probíhala práce na olympiádě pod jejich vedením. Veškeré podstatné osobní údaje komunikačních partnerů se nacházejí v kapitole *Medailonky informantů*. Rozhovory s novináři, které byly v rámci výzkumu použity pro analýzu, jsou doloženy v příloze. Všichni zúčastnění komunikační partneři mají praxi v oboru sportovní žurnalistiky minimálně deset let.

Původně jsem chtěla rozdělit novináře na dvě skupiny podle účasti na olympijských hrách. Jedna skupina novinářů měla pracovně působit na olympijských hrách v devadesátých letech

a na přelomu 20. a 21. století. Druhá skupina se měla účastnit olympijských her po roce 2010 do současnosti. Mým cílem bylo díky tomuto rozdělení získat jednoznačná data k následné komparaci. Během výzkumu jsem zjistila, že není možné takto novináře striktně dělit, jelikož většina z nich se díky svým pracovním zkušenostem na olympiádě prolíná do obou skupin. Dalším problémem bylo najít dostatečný počet novinářů pracujících v devadesátých letech na olympiádě. Novináři z těchto let si navíc nepamatovali všechny podrobnosti. Z tohoto důvodu jsem novináře nerozdělovala, pouze jsem zjišťovala jejich předchozí a aktuální zkušenosti. Nikdy jsem však po nich nevyžadovala, aby sami prováděli srovnání proměny jejich práce. Pokud během rozhovoru došlo k určité komparaci, bylo to z vlastní iniciativy informantů.

Výzkumu se zúčastnili jmenovitě: *Michal Osoba, Jaroslav Beránek, Romana Barboříková, Jan Jaroš, Barbora Žehanová, Radek Malina, Tomáš Macek, Martin Hašek a Markéta Kosová.*

2.3 Medailonky informantů

Michal Osoba

V deníku Právo působí jako sportovní redaktor od roku 2002. Svými články přispívá i na online web Sport.cz. Specializuje se na atletiku, lyžování, snowboarding, kanoistiku, florbal, judo a plážový volejbal. Je spoluautorem knih *120 let české atletiky, Nemůžeš? Přidej! Český olympijský výbor 120 let, Peking 2008*. Zúčastnil se osmi olympijských her: Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Tokio 2021 a Peking 2022.

Jaroslav Beránek

Aktuálně působí jako zástupce šéfredaktora v iDNES.cz. Původně začínal v již zaniklých novinách Telegraf. Sedm let pracoval pro Lidové Noviny, kde byl dva roky vedoucím sportovního oddělení. Od roku 1999 pracuje pro iDNES.cz, kde se podílel na vzniku sportovní rubriky. Zúčastnil se osmi olympijských her: Barcelona 1992, Atlanta 1996, Sydney 2000, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010 a Londýn 2012.

Romana Barbořiková

Nejprve pracovala pro deník Metro, od roku 2015 působí v deníku Sport a na iSport.cz. Věnuje se především cyklistice, vodnímu slalomu, alpskému lyžování a biatlonu. Zúčastnila se celkem tří olympijských her: Londýn 2012, Rio de Janeiro 2016 a Tokio 2021.

Jan Jaroš

Pracoval pro Lidové noviny. Od roku 2004 působí v deníku Sport a na i Sportu.cz. Jako tenisový expert je pravidelným účastníkem všech tenisových grand slamů. Zúčastnil se čtyř olympijských her: Sydney 2000, Salt Lake City 2002, Athény 2004 a Turín 2006.

Barbora Žehanová

Od roku 2000 pracovala v Mladé frontě DNES, poté od roku 2009 působila v redakci iDNES.cz a nakonec přešla do deníku Sport. Zabývala se hokejem, atletikou, lyžováním, basketbalem nebo rychlobruslením. Od roku 2014 pracuje pro Český olympijský výbor, kde působila na pozici tiskové mluvčí, momentálně je ředitelkou komunikace. Jako pišící novinářka se zúčastnila tří olympijských her: Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012. Pod Českým olympijským výborem na pozici press attaché se zúčastnila olympijských her: Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018 a Tokio 2021.

Radek Malina

V roce 1996 nastoupil do Kladenských novin (později Kladenský deník). Poté přešel do deníku Právo, kde pracoval od roku 1999. Později začal přispívat i pro online web Sport.cz. Od roku 2022 je freelancer neboli nezávislý pracovník. Je spoluautorem knihy *Turín 2006*. Zúčastnil se celkem šesti olympiád: Turín 2006, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018 a Tokio 2021.

Tomáš Macek

Jeden z nejznámějších sportovních pišících novinářů začal nejprve pracovat v Plzeňském deníku. V roce 1994 přešel do deníku Sport a od roku 2003 působí v Mladé frontě DNES. Zaměřuje se především na cyklistiku, atletiku, vodní sporty a biatlon. Je autorem několika knih o sportovní cyklistice: *Příběhy staré dámy*, *Eddy Merckx*, *Příběhy Corsa rosa – Sto ročníků Giro*, *Paříž – Roubaix* a knihy o biatlonu *Příběhy biatlonového šílenství: Kronika zlatého věku 2012–2020*. Momentálně dokončuje svou šestou knihu. Je držitelem prestižní ceny Oty Pavla za celoživotní práci, která mu byla udělena jako historicky nejmladšímu novináři. Také je

českým rekordmanem v počtu účastí na olympijských hrách. Olympiády navštěvuje pravidelně od roku 1994: Lillehammer 1994, Atlanta 1996, Nagano 1998, Sydney 2000, Salt Lake City 2002, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Tokio 2021 a Peking 2022. Olympijské hry v Paříži budou jeho šestnáctou účastí na této vrcholové sportovní události.

Martin Hašek

Začínal v České tiskové kanceláři, poté byl od roku 1996 sportovním redaktorem v Mladé frontě DNES. Aktuálně působí v deníku Sport, kde začal pracovat v roce 2003. Věnoval se hokeji, nyní se specializuje na atletiku a lyžování. Je autorem autobiografické knihy *VÁŇA – Dělán si, co chce*. Zúčastnil se celkem desíti olympijských her: Sydney 2000, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018 a Peking 2022.

Markéta Kosová

Působila v regionálních novinách Deník. Věnovala se převážně atletice a zimním sportům. Momentálně pracuje pro Český olympijský výbor jako PR manažerka. Jako pišící novinářka se zúčastnila tří olympijských her: Peking 2008, Londýn 2012 a Soči 2014.

2.4 Polostrukturovaný rozhovor a analýza nasbíraných dat

Pro svůj výzkum jsem zvolila kvalitativní metodu, abych mohla do dané problematiky nahlédnout hlouběji a získat podrobná data ke splnění cíle práce. Kvalitativní výzkum umožňuje zkoumat individuální případy na rozdíl od kvantitativního výzkumu, čímž se výzkumník může o daném problému dozvědět detailní informace.

Jako techniku sběru dat jsem pro svůj výzkum zvolila formu interview. Téma této práce je v první řadě úzce zaměřené na konkrétní vzorek informantů, kteří se pohybují ve specifickém prostředí. V druhé řadě je vymezeno časovým obdobím. Pro výzkumníka je tedy nejvhodnější volbou technika výzkumného rozhovoru, jelikož nemůže získat data přímo, ale je schopen dosáhnout jich zprostředkovaně. Dalším důležitým faktorem je interpretace zúčastněných osob, které popisují svůj vlastní subjektivní pohled, názory, myšlenky, pocity, přání apod., což rozšiřuje data pro následnou analýzu. Tyto údaje není možné získat jinou formou než dotazováním.

V rámci interview jsem zvolila tzv. polostrukturovaný rozhovor, který bývá také označován jako rozhovor s návodem. Tento typ rozhovoru umožňuje výzkumníkovi připravit si předem

osnovu otázek, přičemž může v průběhu rozhovoru klást bezprostředně další nové otázky. Tazatel tak nemusí striktně dodržovat předem připravenou strukturu otázek v přesném pořadí, ale má možnost variability. Otázky se rozdělují na primární a sekundární, právě podle toho, zda jsou předem připraveny nebo vznikly spontánně během rozhovoru s cílem doplnit či rozšířit danou výpověď. (Sedláková 2014, s. 211)

Největším úskalím této výzkumné techniky je interakce mezi tazatelem a dotazovaným, kdy může dojít k nepochopení položené otázky či odlišné interpretaci dané výpovědi. „*Nikdy nelze zaručit, že významové rámce, které jednotliví komunikující v interakci používají, se zcela překrývají a že proneseným výpovědím rozumějí zcela stejně,*“ sděluje Sedláková s tím, že riziko narůstá jednostranností standardizovaného dotazování, kdy respondent nemá možnost zpětné vazby čili dovysvětlení svých odpovědí. (Sedláková 2014, s. 156) Z tohoto důvodu jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor, který mi umožňuje držet se zvoleného tématu a zodpovídat předem připravené otázky, zároveň se kdykoli mohu doptat svých komunikačních partnerů na doplnění jejich výpovědí, čímž snižuji zmíněná rizika této výzkumné techniky.

Pro samotnou analýzu dat jsem zvolila způsob kódování metody zakotvené teorie, díky kterému „*jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a opět složeny novými způsoby.*“ (Strauss, Corbin 1999, s.39) Je důležité zmínit, že ve výzkumu nevyužívám komplexně danou metodu, jelikož nezjišťuji neprozkoumané téma, které ještě není popsáno. Z tohoto důvodu jsem se pouze inspirovala kódováním, které tato metoda nabízí, abych mohla získaná data interpretovat. Pro zakotvenou teorii jsou klíčové tři fáze kódování: *otevřené, axiální a selektivní kódování*. Tyto typy kódování nemusí následovat přesně po sobě, výzkumník může mezi nimi přecházet a vracet se. Pro analýzu dat jsem zvolila otevřené kódování, které mi pomohlo roztřídit jednotlivá data a sjednotit je ve významových celcích. Získané údaje jsem tedy rozdělila na jednotlivé části, zjišťovala jsem podobnosti, rozdíly, a především jsem hledala vztahy mezi výzkumnými daty. Právě otevřené kódování vede výzkumníka k označování jevů různými či stejnými pojmy, ke konceptualizaci a kategorizaci. (tamtéž, s. 40-43) Na začátku jsem si vytvořila kategorie, které jsem považovala za podstatné v rámci mého zkoumaného tématu, a které se vyskytovaly ve všech realizovaných rozhovorech. Kategorie jsem pojmenovala jako *mediální rutiny, technologie, ekonomika, multiskilling a specifika olympijských her*. Díky těmto kategoriím jsem mohla začít hrubě třídit veškerá dostupná data. V rámci těchto kategorií se objevily přirozeně i podkategorie, které daná data lépe třídily a zužovaly jejich význam. Například v kategorii mediální rutiny se vytvořily podkategorie příprava a specializace. V kategorii ekonomika se zase objevily podkategorie náklady nebo šetření. Třídění dat pomocí

kódování mi pomohlo najít shodné významy jednotlivých jevů. „*Provedené kódování není pouze formou redukce dat, ale je zároveň nástrojem, který pomáhá odhalit podobnosti v datech a jejich provázanost vizuálně.*“ (Sedláková 2014, s. 420) Během výzkumu jsem pojmenované jevy pomocí komparace seskupila do potřebných kategorií a zaznamenávala dané vlastnosti.

2.4.1 Struktura rozhovoru

Všech devět rozhovorů s novináři se uskutečnilo během dvou měsíců. Každá konverzace trvala přibližně hodinu a proběhla formou video rozhovoru přes aplikaci Zoom. Osnova rozhovoru byla rozčleněná do čtyř okruhů podle předem určených témat, na které jsem se ve výzkumu zaměřovala. Rozhovory vždy procházely jednotlivými fázemi. Nejprve bylo komunikačním partnerům představeno téma a cíl práce. Dále jsem zjišťovala základní údaje potřebné pro výzkum, konkrétně v jakých médiích novináři pracují/pracovali a jakých olympijských her se účastnili. Poté jsem přistoupila k jednotlivým otázkám a zaznamenávala jsem výpovědi informantů. Předem připravená struktura rozhovoru byla často doplňována o spontánní otázky.

Nastínění struktury rozhovoru spolu s tematickými okruhy:

1) Mediální rutiny

Zde byl zahrnut průzkum pracovních postupů novinářů před a během olympiády. Shromažďování jednotlivých výpovědí informantů se týkalo přípravy novinářů před olympiádou, v jakém počtu jsou novináři na olympiádu vysíláni, co vše zahrnuje náplň práce redaktora na olympiádě apod.

2) Technologická inovace

V rámci tohoto okruhu bylo zjišťováno, jak probíhala komunikace a spolupráce s redakcí, s jakými technologiemi novináři pracují, jaké se vyskytly překážky při zpracování materiálů atd.

3) Ekonomická stránka chodu redakcí

Do ekonomické situace redakcí bylo zahrnuto finanční ohodnocení novinářů pracujících na olympijských hrách, jaké náklady jsou spojené s touto sportovní událostí, zda redakce šetří s rozpočtem během olympiády aj.

4) Multiskilling

V tomto případě bylo zkoumáno, zda je vyžadován multiskilling u českých novinářů, jestli vytvářejí obsah pro více platforem, nebo podle jakých kritérií se vybírá novinář na olympijské hry.

2.5 Etika výzkumu

V rámci každého společenskovedního výzkumu je důležité dodržovat stanovená etická pravidla. Výzkumník by měl v kvalitativním výzkumu zohlednit soukromí komunikačních partnerů, dbát na jejich souhlas a emoční bezpečí. Dále by se měl vyhnout zatajení cíle výzkumu a různých okolností a umožnit účastníkům reciprocitu. (Hendl 2005, s. 159)

Všichni komunikační partneři byli seznámeni s cílem práce, délkou trvání a průběhem rozhovorů, přičemž souhlasili s účastí ve výzkumu. Během výzkumu nedošlo k žádným zatajeným informacím. Účastníci znali všechny podstatné okolnosti. Dále všichni informanti souhlasili s uveřejněním jejich identity a nikdo nevyžadoval anonymizaci své osoby. Proto jsou v práci uvedena všechna jména komunikačních partnerů a jejich medailonky. Během rozhovorů došlo na položení pár osobních otázek. Informanti byli upozorněni, že nemusí odpovídat, pokud nechtějí. Ani v jednom případě nebyl vysloven nesouhlas.

Informanti měli možnost nahlédnout do zpracovaných rozhovorů, ale v rámci kontroly nedošlo k žádné opravě či redukci dat. Komunikačním partnerům bylo také nabídnuto nahlédnout do finální verze práce v případě jejich zájmu. Tuto možnost využil jeden z účastníků.

Ve výzkumu jsem se snažila dodržovat všechna etická pravidla směrem ke komunikačním partnerům.

3 Analytická část

3.1 Význam olympijských her

Jak již v této práci několikrát zaznělo, olympijské hry jsou specifická událost charakterizovaná několika typickými znaky. Jedná se o jednu z největších sportovních akcí, která trvá necelé tři týdny. Během tohoto období se na jednom místě koncentruje velké množství lidí, ať už se jedná o sportovce, novináře, návštěvníky či organizátory a pracovníky sportovní události. Od zahájení olympiády proběhne denně několik sportů, což vytváří bohatý a nabitý program. Olympijské hry se dělí na letní a zimní a tyto dva typy se střídají v pravidelném intervalu dvou let. Na Olympijských hrách v Paříži v roce 2024 bude 32 sportů a 329 disciplín. Takové to obsazení, co se týče množství sportů a jednotlivých sportovců nemá žádná jiná sportovní událost na světě.

Jelikož se v této práci soustředím na novináře, kteří jsou vysláni redakcemi na olympijské hry, aby přinášeli po vymezenou dobu sportovní zpravodajství, je důležité popsat, jak oni sami vnímají práci na olympiádě, jak se cítí a jak na ně tato specifická událost působí. Několik faktorů jako nepravidelný pracovní rozvrh, neznámé prostředí, časový posun, velké množství práce apod., ovlivňují práci novinářů a mohou působit na jejich psychiku. (Ivask, Siil, Laak 2017, s. 129) Zjišťovala jsem, zda informanti vnímají některý z výše uvedených faktorů jako stěžejní z hlediska ovlivnění jejich práce. Pro větší komplexnost výzkumu jsem se rozhodla popsat, jak na novináře působí prostředí velké sportovní akce a jaký význam mají pro české novináře olympijské hry.

V rámci výzkumu jsem se zabírala pracovním nasazením novinářů na olympiádě, jak oni sami vnímají dlouhodobé pracovní vytížení a jak se jim v tomto režimu pracuje. Z jednotlivých výpovědí vychází, že olympijské hry považují čeští sportovní novináři za významnou a prestižní sportovní akci, která představuje jeden z pomyslných vrcholů jejich profesní dráhy. Pro redakce je olympiáda taktéž významnou událostí. V rámci jejich účasti na olympiádě se od nich očekává maximální pracovní nasazení a vysoká kvalita odvedené práce. Novináři dále shledávají olympijské prostředí jako stresové, což je způsobené například časovou náročností akce, častým cestováním, omezeným množstvím spánku, každodenním dlouhým a vytíženým pracovním režimem související s velkým množstvím práce. U mnohých informantů se ale setkáváme s názorem, že si práci pod neustálým tlakem nelze připouštět a novinářská práce probíhá v naučeném módu. „*Je tam stres, ale moc si to nepřipouštíte. Říkáme tomu bublina, ve které jste zavřeni a kde vám pomáhá adrenalin k tomu, abyste to zvládli. Je to ohromné tempo,*

hodně hodin práce, ale tělo je na to nějak nastavené a připravené.“ (rozhovor č. 9) Podle novinářů, každý, kdo jede na olympiádu, počítá s velkým vypětím, stresovým prostředím a dalšími negativními faktory. „Je to záprah. [...] Musíte odmakat, co můžete a co zvládnete v nejlepší kvalitě. Na druhou stranu každý ví, co ho čeká, takže je na to nějak připravený.“ (rozhovor č. 4) U sportovních novinářů se navíc projevuje velké sportovní nadšení, což může mít vliv na lepší zvládnání náročného a stresového období. Ukazuje se tedy, že pro novináře je sport srdcovou záležitostí, a i přes nepříznivé podmínky olympijského prostředí chtějí novináři pracovním způsobem působit na této sportovní události. „Je to náročné, na druhou stranu všichni, co to děláme, máme sport rádi. Od mala jsme sledovali olympiády, takže je to něco, na co se těšíme. Má to své pro i proti, ale pořád mě to baví, i když je to záprah.“ (rozhovor č. 1)

Novináři v rozhovorech připomínali, že je důležité dbát na osobní duševní hygienu, hledat si záměrně odpočinek a zůstat v psychické pohodě, aby zvládli práci pod tlakem v dlouhodobě stresujícím prostředí. Životospráva novinářů se během olympiády zásadně proměňuje. Mají nestálý a nepravidelný denní rozvrh, daleko méně spánku, mnohem delší pracovní režim a téměř žádnou možnost volna. Z těchto důvodů je důležité udržovat se v dobré psychické kondici, aby vydrželi během třech týdnů vysoké tempo a mohli plnit své pracovní povinnosti. Dlouhodobý namáhavý program olympiády je zcela odlišný od běžného režimu novinářů. Tato náročná změna může vést k zhroucení pracovníka, a proto je důležité zůstat v dobrém psychickém rozpoložení, kterého novináři docílí odpočinkem.

„Celý ten režim je nesrovnatelný. Během olympiády se moc nezastavíte, je to v podstatě nepřetržitá práce bez odpočinku. Je to drsná zkušenost a odpočinek si tam samozřejmě člověk musí najít. [...] Zvlášť v druhé části olympiády je důležité si cíleně hledat odpočinek. [...] Opravdu s vyplatí najít si třeba dvě hodiny času, lehnout si odpoledne do postele a prospat se. Tato hygiena je hodně důležitá.“ (rozhovor č. 8)

„Na volno čas není. Jedete opravdu tři týdny v kuse a člověk si musí zvyknout. Jako mladý to nevnímáte vůbec, starší kolegové už si potom stěžují, že jsou unavenější. Jak říkám, je to určitý olympijský mód, do kterého najedete a pracuje hlavně hlava. Tělo si nějakým způsobem zvykne. [...] Určitý stres to samozřejmě je, protože je to něco jiného, než na co je člověk zvyklý. Doma máte určitý režim, na který je vaše tělo zvyklé. Tam to absolutně padá. Jediné, co máte v pravidelnou dobu je snídaně. Oběd kolikrát nestíháte vůbec.“ (rozhovor č. 3)

Dlouhodobé pracovní vytížení na olympiádě vedlo jednoho z novinářů k pracovnímu vyhoření. Málo redaktorů pokrývající celou akci, vyčerpávající přesuny a dlouhé cestování na jednotlivá sportoviště či větší tlak na množství materiálu, vedly redaktora k odmítnutí další pracovní příležitosti na příští olympiádě. Jednalo se tehdy o zkrácený interval mezi olympiádami, kdy zimní Olympijské hry v Pekingu 2022 následovaly již půl roku po skončení letních Olympijských her v Tokiu 2021, které byly odloženy o rok kvůli pandemii covid-19. Vlivem dalších okolností, které ale nebyly v rozhovoru zmíněny, odešel následně novinář z redakce. Momentálně působí jako freelancer neboli nezávislý pracovník.

Vyhoření novinářů kvůli náročnému olympijskému prostředí není běžné. Jedná se pouze o jeden případ z výzkumného vzorku, který byl navíc podpořen dalšími neznámými okolnostmi, které uspíšily odchod redaktora z jeho dosavadního pracoviště. Nicméně tento případ ukazuje, v jakých extrémních podmínkách se novináři pohybují a že na ně často působí různé negativní faktory způsobené specifickým prostředím olympijských her. Zda dlouhodobé stresující prostředí a práce pod tlakem ovlivňuje kvalitu zpravodajství není z rozhovorů zřejmé.⁸ Naopak z výpovědí novinářů vychází, že se soustředí podat po celou dobu olympiády maximální výkon v co nejlepší kvalitě, a i přes nedostatek času a velkého množství zprostředkovaného materiálu se snaží dělat svou práci pečlivě a precizně. Jak již bylo zmíněno, olympijské hry jsou mezi novináři považovány za vrcholnou a prestižní sportovní událost, na které chtějí ukázat své schopnosti.

3.1.1 Regenerace novinářů po olympijských hrách

Komunikační partneři několikrát zmínili, že olympijské hry jsou velmi náročnou sportovní událostí, kde novináři fungují v téměř nepřetržitém pracovním a namáhavém režimu. Dále informanti zdůrazňovali, že i když je na olympijských hrách málo volného času, je potřeba si cíleně hledat odpočinek v průběhu olympijských her, aby novináři zvládli náročné tempo. V rámci psychického i fyzického zdraví novinářů a možnosti pracovního vyhoření při dlouhodobém pracovním výkonu ve stresujícím prostředí jsem se zabývala, zda mají novináři po olympijských hrách alespoň nějaký čas na regeneraci, aklimatizaci a odpočinek. Závěrečné dny olympiády, které nejsou tolik nasycené sportovními událostmi dávají novinářům příležitost zvolnit z náročného tempa. Někteří novináři po skončení olympijských her ještě zůstávají na místě události a využívají možnost poznat danou zemi z turistického hlediska. *„Třeba my jsme takhle po olympiádě v Pekingu cestovali ještě pět dnů po Číně. Ale během her*

⁸ Hodnocení kvality novinářského obsahu není předmětem této práce a pro její zjištění by bylo potřeba použít vhodnější typ analýzy

na to není prostor.“ (rozhovor č. 1) Nicméně, že by novináři běžně cestovali po památkách se děje pouze v ojedinělých případech, jelikož novináři mají i po olympijských hrách často nabitý program. Komunikační partneři potvrdili, že po olympiádě ještě probíhají různé akce s olympijskými medailisty a vítězi. *„Dnes se dělají po olympijské magazíny, takže když někdo uspěje, tak si domluvíte s daným olympionikem rozhovor.“* (rozhovor č. 4)

Některá média dávají novinářům za odpracované víkendy náhradní volno, jiné redakce zase uvolní novináře na týden z práce, aby se mohli po olympijských hrách vrátit zpátky do pracovního režimu zregenerovaní. Zvláště u vzdálených destinací, kdy se olympijské hry konají v Austrálii, Asii nebo Americe, je důležitá i aklimatizace novinářů z hlediska časového posunu. U některých novinářů je taková regenerace dokonce nutná. Například redaktoři, kteří se věnují cyklistice mají během letního období velmi náročný program. Nejprve vyražejí zprostředkovávat zprávy na začátku léta na cyklistické závody Tour de France, poté je zanedlouho po skončení tour čekají olympijské hry a zhruba čtrnáct dní po skončení olympiády vyražejí novináři na další cyklistickou tour, konkrétně Vuelto. V takovém to případě je pro novináře skoro povinností dělat si mezi jednotlivými sportovními událostmi volno, aby si mohli odpočinout a připravit se na další pracovní povinnosti. Všechny tyto tři sportovní akce jsou z hlediska trvání dlouhé. Každá z nich probíhá kolem tří týdnů. Novináři specializující se na cyklistiku si tak musí dobře zorganizovat svůj čas, aby byli připraveni na všechny tyto sportovní události.

Výzkum dále ukázal, že i když novináři po skončení olympijských her dostanou prostor k regeneraci, nejde je dlouhodobě uvolnit. Jeden z komunikačních partnerů, který se účastnil jako zpravodajec olympijských her, momentálně funguje v době olympiády v redakci. Mohl tak nastítnit pracovní proces novinářů, kteří sice na olympijské hry nevyjíždějí, ale také se účastní publikování olympijského obsahu. Novináři v redakci mají během olympiády v náplni práce zpracovávat rychlé zpravodajství, které se dá dělat z redakce díky televiznímu přenosu a novináři z místa se díky tomu mohou soustředit na sběr materiálu, na který by redaktoři z České republiky nedosáhli (například rozhovory). I pro novináře, kteří se olympijských her aktivně neúčastní se jedná o náročné a vypjaté období. *„Třeba když jsou olympiády v jiných časových pásmech, tak se v naší pražské redakci jede nonstop 24 hodin denně. Přejdeme na velký směnný provoz, takže když olympiáda skončí, tak toho mají dost všichni.“* (rozhovor č. 2) Jak sám komunikační partner poznamenal, po olympijských hrách by si museli vzít všichni sportovní novináři volno, a to samozřejmě nejde. Dále ale připomíná, že redakce je živý organismus, kde spolu lidé musí mít dobré vztahy, aby vše fungovalo. Proto

se redakce snaží alespoň v rámci nějakých možností redaktorům vyhovět a umožnit jim po takových to náročných sportovních událostí nějaké volno a možnost odpočinku.

Tento průzkum regenerace novinářů po velkých sportovních událostí, které jsou náročným obdobím pro redakce i její pracovníky, ukazuje, že novináři dostávají určitý prostor odpočinku pro zotavení a adaptaci. Tyto možnosti volna jsou pro novináře velmi důležité, aby z dlouhodobého hlediska mohli dále fungovat na plno v pracovním režimu a podávat kvalitní výkon. Nicméně není zcela možné vyhovět všem novinářům najednou a v dostatečné míře. Novináři se tak musí z hlediska dovolené prostřídat, jelikož i po sportovních událostí je důležité tvořit další sportovní zpravodajství. Výzkum ukazuje, že české redakce se z hlediska psychického a fyzického zdraví o své novináře starají a novináři, tak dostávají potřebné volno po dlouhodobém náročném období.

3.2 Mediální rutiny v režimu olympijských her

Mediální rutiny jsou zautomatizované a osvědčené postupy, které pomáhají novinářům dělat rychle, efektivně a s přehledem jejich práci. Tato organizovanost je o to více důležitá na olympijských hrách, kde se novináři potřebují rychle zorientovat v neznámém prostředí a při velkém množství práce. Avšak pracovní rozvrh na olympiádě je pro novináře z velké části nestálý a nepravidelný. Novináři totiž musí často měnit svůj denní plán kvůli nečekaným sportovním výsledkům. Kromě rutinizace je tedy navíc potřebná i flexibilita novinářů. V rámci analytického procesu bude v této kapitole rozebráno, jak se novináři přizpůsobují specifickému režimu olympiády z hlediska mediálních rutin.

3.2.1 Příprava

Podstatnou součástí olympijského pracovního procesu je příprava novinářů. Je to klíčová složka úspěchu pro precizní odvedení práce na olympijských hrách. Z výpovědí komunikačních partnerů vychází, že se dá jejich příprava rozdělit do pomyslných čtyř fází. První fáze začíná probíhat téměř rok před startem olympiády, kdy je potřeba vyřídit veškeré organizační věci. Zde je zahrnuto zajištění akreditací, letenek, ubytování a dalších nezbytností pro pracovní provoz novinářů na olympiádě. Druhá fáze je kontinuální, kdy novináři sledují sportovce, jejich výkony a profesní dráhu. Informují o výsledcích, mají přehled v daných sportech, jsou se sportovci v kontaktu a navštěvují jejich tréninky, kvalifikace a různé soutěže. Jedná se o fázi, která je zahrnutá v jejich každodenním pracovním režimu. Třetí fáze probíhá buď na jaře po skončení sezóny zimních sportů v případě letních olympijských her nebo na podzim po skončení sezóny letních sportů v případě zimní olympiády. Redakce v tomto období začíná směřovat svůj zájem k olympijským hrám. Novináři přibližují svým příjemcům jednotlivé olympijské sporty a sportovce s největší šancí na úspěch. Vytvářejí seriály, historické vzpomínky, profily, rozhovory apod. Čtvrtá fáze je z pohledu novinářů nejintenzivnější a probíhá přibližně měsíc před olympiádou. Novináři stále zprostředkovávají olympijský obsah. Navíc si sestavují pracovní rozvrh v souladu s programem olympiády. Pokud novinář nezná podrobně určitý olympijský sport, jelikož nespadá do jeho specializace, probíhá v rámci přípravy nastudování daného sportu a jeho bližší poznání. Dále se novináři seznamují s místem konání, kde se nacházejí jednotlivá sportoviště, jak funguje doprava, kde je hlavní tiskové středisko apod.

Všechny tyto zmíněné záležitosti jsou nezbytné pro plynulé fungování novinářů na olympiádě. I přestože byla příprava rozdělena do jednotlivých fází, nelze zcela časově kvantifikovat,

jak dlouho trvá. Jak už komunikační partneři zmínili, velká část je zahrnutá v jejich každodenní práci a jedná se tak o celoživotní zkušenosti v daném oboru.

I příprava novinářů se v rovině času jemně proměnila. Například z dob, kdy teprve začínal internet a počítače nebyly běžným dostupným pracovním prostředkem, si novináři vozili tzv. hmotné materiály. „*Pamatuji si, že jsem si do Barcelony bral tašku s různými výstřižky z novin, které jsem měl pro pocit, že o každém sportovci můžu v archívu rychle něco dohledat a mít nějaký background.*“ (rozhovor č. 2) Dnes je příprava pro novináře v době internetu a online světa mnohem snazší a rychlejší. Informace jsou dostupnější a tím se zjednodušuje i proces rešeršování. Novináři mají vícero možností, jak získat informace na co už v teoretické části poukázaly autorky Lechelerová a Kruikemeierová. (2016)

3.2.2 Logistika novinářského týmu

Aby mohli novináři efektivně vytvářet mediální obsah o dění na olympijských hrách, je důležité si předem naplánovat, kdo bude o čem informovat. Během celého roku se každý z novinářů soustředí na určité sporty, což jim umožňuje informovat kvalitněji o sportovním děním. Novináři znají lépe kontext, historii sportovců nebo jejich aktuální formu. Ve sportech mají novináři díky specializaci dlouhodobý přehled a dokážou poskytnout svým příjemcům propracovanější informace s různými souvislostmi. V podobném režimu se novináři snaží fungovat i na olympiádě a sporty si rozdělují podle svých specializací. Nicméně nevylučují, že v mnohých případech se jedná o improvizaci a specializace není rozhodujícím faktorem. Novinář na olympiádě musí být vždy připraven zaskočit na jakémkoli sportu. I přestože mají novináři připravený pracovní rozvrh na každý den, je zde důležitá flexibilita.

V počátcích devadesátých let nebyly specializace ve sportovních redakcích tolik zaběhnuté. Informant, který má jako jediný pracovní zkušenosti na olympiádě z těchto let, podotýká, že dnešní novináři díky specializaci dokážou lépe vnímat detaily a všimnout si různých zajímavostí. V minulosti toho novináři bez specializace nebyli schopni. Dnes novináři díky specializaci tráví se sportovci velké množství času, jsou v úzkém kontaktu s celým týmem a často při soutěžích poznají i rodinu sportovce. Dříve tak novináři bez specializace přicházeli o poutavé momenty, protože neznali dokonale prostředí daného sportu. Komunikační partner zmiňuje, že dnes už novináři vědí, na co se mají zaměřit. Například popisují, jak prožívá danou sportovní chvíli trenér či rodinní příslušníci sportovce a tímto způsobem vytvářejí originální příběhy pro své publikum. To vše jim umožňuje specializace, díky které mají možnost trávit se sportovci hodně času. „*K těmto věcem jsme se tehdy horkotěžko dostávali, ale dnes jsou*

novináři se sportovci celé čtyři roky a vědí o sobě.“ (rozhovor č. 2) Ukazuje se tak, že v minulosti novináři bez specializace neměli možnost lépe poznat sportovce, jelikož se nezaměřovali dlouhodobě na konkrétní sport.

V nabitém rozvrhu olympijských her a v omezeném počtu redaktorů, musí novináři často tipovat medailový triumf. Při sportovní události takového rozměru, jakou je olympiáda, nemají redaktori možnost pokrýt všechny sporty s českou účastí. *„Je důležité určit si v redakci priority, kde by mohly být největší šance na úspěch nebo co by mohlo být nejvíce čtenářsky zajímavé.*“ (rozhovor č. 3) V rozhovorech informanti několikrát zmínili, že museli rychle přejíždět k vítězství českého sportovce. Důležitá je v tomto případě především správná logistika týmu. Podmínky olympiády jsou ale k novinářům často nepříznivé. Vzdálená sportoviště vyžadují dlouhé cestování a zablokovaná doprava, která nebývá výjimkou, komplikuje rychlé přesuny. Komunikační partneři potvrzují, že v těchto situacích bývá na olympiádě běžná výpomoc mezi jednotlivými redakcemi. Například pokud novinář nestihne dojet k medailovému úspěchu, kolegové (i z konkurenčních médií) mu pošlou ohlasy sportovců. Jedná se o materiál, který by všichni novináři na místě získali zcela totožný. Teprve samotné zpracování vytváří originalitu daného textu. Dále probíhá výpomoc v rámci prepisování rozhovorů, kdy si novináři mezi sebou rozdělí jednotlivé části.

Tato spolupráce novinářů z odlišných médií byla v devadesátých letech přímo nezbytná. Kvůli ekonomické situaci a omezeným akreditacím jezdil na olympiádu pouze jeden novinář za redakci. Tehdy si novináři rozdělovali práci mezi sebou, aby mohli pokrýt co nejvíce sportů. Stejně tak jako dnes si předávali ohlasy sportovců nebo si pomáhali s prepisováním rozhovorů. I přestože dnes jezdí za redakci vícero novinářů, vlivem většího množství práce a nedostatku času stále funguje vzájemná výpomoc.

3.2.3 Zpravodajské sítě a komunikační kanály

Pokud novináři potřebují získat výpovědi sportovců, funguje na olympiádě klasický systém tzv. mix zón. Sportovci po svém výkonu obcházejí novináře a poskytují jim ohlasy. Medailisté se poté účastní ještě tiskové konference. Pro novináře to však není jediný způsob sběru materiálu. Jako hlavní zpravodajskou síť využívají novináři olympijský info systém tzv. intranet,⁹ kde jsou zveřejňovány nejen výsledky sportovců, ale i průběh závodu/zápasu (například jednotlivé hody oštěpařů) nebo ohlasy vítězů. Jako hlavní spojka mezi českými

⁹ Jedná se o specializovaný web, na kterém se sdílí informace v rámci jedné skupiny, firmy, organizace apod. Specifikum intranetu je jeho privátnost, kdy uživatelé využívající tuto počítačovou síť musí mít povolený přístup.

novináři a českými sportovci funguje Český olympijský výbor. Kromě zprostředkování kontaktu se sportovci, poskytují novinářům například i telefonní sim karty a další mediální servis. Na rozdíl od jiných sportovních akcí je pro novináře zprostředkován jeden komunikační kanál, na který se během olympiády soustředí a kde najdou veškeré podstatné informace. „*Všechno probíhá přes olympijský výbor. Když máte pořádané různé jednotlivé akce, tak má každý svoji agenturu a svého mluvčího. V tomhle je to na olympiádě jednodušší.*“ (rozhovor č. 1)

Český olympijský výbor prošel posledními roky značným vývojem a díky rozšiřující se nabídce poskytovaných služeb dokáže novinářům z velké části pomoci v rámci mediálního servisu. Novináři potvrzují, že je komunikace daleko jednodušší, než tomu bývalo dříve. Dnes je Český olympijský výbor schopný poskytnout novinářům fotografie nebo ohlasy sportovců. Jeden z informantů, který dříve pracoval jako novinář v tištěném médiu, aktuálně působí jako press attaché Českého olympijského výboru a zajišťuje novinářům během olympiády například kontakt se sportovci: „*Pokud chtějí novináři rozhovory nad rámec, tak zprostředkováváme rozhovory v mezinárodní zóně olympijské vesnice. Jsme spojkou, ale zároveň i stěnou.*“ (rozhovor č. 5) Podle jednoho z komunikačních partnerů dochází ze strany ČOV díky jejich stále se rozšiřujícím kompetencím k určitému zásahu do práce novinářů. Na rozdíl od novinářů má například výbor na olympiádě exkluzivní přístup ke sportovcům a může tak příjemcům zprostředkovávat zajímavé momenty (například na sociálních sítích). „*Redakce v podstatě nemají možnost se ke sportovcům dostat. Je to trochu fenomén současné doby a my si s tím musíme umět poradit.*“ (rozhovor č. 8) Novináři jsou totiž mimo sportoviště v minimálním kontaktu se sportovci, což je jedním ze specifíků olympijských her. Ukazuje se tak, že novináři mají na olympijských hrách v mnohých ohledech omezené možnosti a jsou odkázáni na služby Českého olympijského výboru. S rostoucími kompetencemi ČOV se také zvětšuje závislost novinářů směrem k výboru.

Sociální sítě jsou další variantou komunikačního kanálu. Redaktoři zde vyhledávají inspiraci, jelikož sportovci zde často umisťují podnětný obsah. Pokud by však média chtěla sdílet na sociálních sítích svůj vlastní obsah z olympiády, z hlediska pravidel to není možné. V době olympiády jsou sociální sítě podřízené různým restrikcím a sdílený obsah na sítě přidává výhradně Mezinárodní olympijský výbor. „*Sociální sítě jsou vyloženě v dikci Mezinárodního olympijského výboru, který poté nějak umožňuje národním olympijským výborům, aby využívaly něco na své sociální sítě. My jako média to máme zakázané.*“ (rozhovor č. 3) V neposlední řadě je pro redakci pojistkou informací agenturní zpravodajství, které mohou pro svůj obsah

využívat například v podobě ČTK. Primárně se ale redakce snaží distribuovat svůj vlastní obsah vytvořený novináři na místě olympiády.

3.2.4 Uzávěrky

Uzávěrky fungují jako styčný bod, podle kterého se novináři pracující v tištěných médiích orientují a sestavují si svůj harmonogram. Je to konečný termín pro vyřízení všech jejich pracovních povinností za daný den. Uzávěrky jsou závislé na možnostech tiskárny a distribuci novin. Podle těchto faktorů jsou určeny časy uzávěrek. V rámci analýzy jsem zkoumala, zda lze přizpůsobit uzávěrky olympijskému režimu a získat pro novináře čas navíc.

Z výzkumu vychází, že se uzávěrky nedají příliš měnit. Vydavatelství mají většinou už dohodnuté uzávěrky v nejzazším možném termínu. „*Není úplně možnost je posouvat, protože jsou většinou na hraně nějakých technických možností, aby vše stihla vytisknout tiskárna.*“ (rozhovor č. 1) Pokud dochází k jejich posunu, jedná se pouze o desítky minut. Většinou se jejich posunutí řeší v konkrétních případech, kdy je velká pravděpodobnost medailového úspěchu. Navíc se díky modernějším technologiím zrychlil tisk jednotlivých čísel novin a kvůli nižšímu nákladu tisku se uzávěrky taktéž mohly posunout na výhodnější časy pro novináře. Již v teoretické části bylo nastíněno, jak se průměrný denní tištěný náklad proměnil od poloviny devadesátých let do současnosti. Data prokázala, že náklad periodik se v průběhu necelých třiceti let zmenšil přibližně o polovinu. S tímto faktem koresponduje i čtenost, která se musela taktéž snížit. Dnes se netiskne takové množství nákladu jako tomu bylo v minulosti.

Žádný z komunikačních partnerů se nevyjádřil, že by uzávěrky způsobovaly větší tlak na jejich práci. Z jejich výpovědí vyplývá, že se jedná o pevně stanovený neměnný termín, který novináři musí akceptovat. Pokud se něco nestihne do uzávěrky, posouvá se pak do příštího vydání. Stresovějším faktorem je v tomto případě časový posun vzhledem k odlišnému rozmístění místa konání olympijských her a kmenové redakce. Ten, může novinářům přidat čas navíc, ale jindy ho naopak ubrat. Problematictější z hlediska zprostředkování informací bývají olympiády na americkém kontinentu. Práce novinářů se v tomto ohledu trochu odlišuje. Musí si dobře rozplánovat, co stihnou do uzávěrky. Pro lepší představu, pokud se olympiáda koná například v USA, novináři stihnou do uzávěrky pouze události, které proběhnou do 14:00. „*Každé olympijské hry jsou o tom, že spíte čtyři hodiny denně, ale tohle jsou aspekty práce, které vytvářejí její specifika.*“ (rozhovor č. 5) Podle jednoho z informantů musí novináři v takové chvíli přinést v rámci své práce přidanou hodnotu například zpracováním něčeho zajímavého a neobvyklého. Ve prospěch novinářů je naopak asijský kontinent. Časový posun

umožňuje novinářům zvládnout jejich práci lépe díky větším časovým možnostem. „*Olympiády v Asii, kde je časový posun kolem osmi hodin, tak tam máte možnost, vzhledem k uzávěrkám novin v jedenáct večer, psát třeba do šesti ráno, když si chcete s nějakým textem vyhrát.*“ (rozhovor č. 7) Olympijské hry konající se v Evropě jsou díky minimálnímu časovému posunu pro novináře nejvýhodnější z hlediska probíhající komunikace s redakcemi z Česka.

Komunikační partneři ale podotýkají, že uzávěrky dnes nehrají v jejich práci zásadní roli jako v minulosti. Dnes již redakce kladou větší důraz na online weby a prioritou se tak přesouvá od jasně stanoveného a zorganizovaného režimu novin k téměř nepřetržitému čtyřiaadvacetihodinovému online zpravodajství. Novináři tak i po uzávěrkách stále vytvářejí mediální obsah pro online weby. „*Uzávěrky a co vyjde v novinách se samozřejmě řeší, ale člověk už nežije jenom tím, co se stihne do uzávěrky. I po uzávěrce musí přinést věci pro online. V tomhle se trochu práce změnila.*“ (rozhovor č. 1)

3.2.5 Pracovní režim novinářů

Redakce si spolu s vyslanými novináři na olympijské hry musí na začátku určit své priority. Je důležité stanovit své zaměření, o čem budou redaktoři z místa primárně informovat. Dostáváme se k otázkám, kterými se redakce během olympiády zabývá a to přesně „*Co je přijatelné pro publikum?*“ a „*Co je mediální organizace schopna zpracovat?*“ (Shoemaker, Reese 1996, s. 104) Novináři, kteří pracují na místě konání olympijských her, se zaměřují výhradně na české sportovce. Je to jejich prioritou v získávání informací a vytváření obsahu. O zbytek se starají novináři v redakci z České republiky. Publikum nejvíce vyžaduje zprávy o českých sportovcích a jejich výsledcích na olympiádě. Podle toho redakce směřuje svůj zájem. V rámci zpravodajských hodnot, které sestavila Burnsová, se jedná především o blízkost informací podávané českému publiku a aktuálnost zpráv. (Burns 2004, s. 52)

Pracovní režim novinářů na olympiádě se odlišuje od jejich běžného fungování. Komunikační partneři popisují olympijský režim jako nesrovnatelný s jejich každodenním režimem, ale i s režimem na jiných velkých sportovních akcích. Z jejich pohledu se jedná o nepřetržitou práci bez odpočinku. Svou pracovní dobu odhadují přibližně na šestnáct hodin práce denně. Časté cestování a přesuny mezi sportovišti jsou složitější na logistiku než na jiných akcích. Větší tlak je pak vyvíjí na rychlost novinářů, kteří musí co nejdříve přinést informace o aktuálním dění. Při velkém množství probíhajících sportů mají navíc na všechno daleko méně času než v běžném pracovním režimu. Často se stává, že jejich texty vznikají během přesunů na sportoviště, kdy píšou v prostředcích hromadné dopravy. Do hlavního tiskového střediska

nemají vždy čas se dostat. Podle informantů je novinář schopný během dne stihnout dva nanejvýš tři sporty a informovat o nich.

Na olympiádě platí striktní pravidla, která v mnohém novináře omezují. Redaktoři jsou v daleko menším kontaktu se sportovci než na jiných akcích. Na jedné straně není sportovec na olympiádě novinářům tolik dostupný, na druhé straně novináři při nabitém programu nemohou se sportovci trávit větší množství času. Na jiných akcích jsou novináři schopni velkou část dne sbírat ohlasy sportovců nebo s nimi dělat individuální rozhovory. Na olympiádě na to není čas ani možnosti. Novináři mají například zakázaný vstup do olympijské vesnice, kde se sportovci mimo sportoviště nacházejí.

Během olympiády se často stává, že novináři píšou o sportech, které nespádají do jejich specializace, což se v běžném režimu tolik nestává. Proto je důležitá flexibilita novinářů, jelikož běžně musí během dne improvizovat kvůli nečekaným situacím. Velkou roli zde sehrává příprava novinářů, díky které mohou podat kvalitní výkon i u sportů, kterým se běžně nevěnují. I přestože je olympiáda prostředí s mnohými specifiky, v základních pracovních postupech se práce novinářů nemění. Díky zkušenostem mají vytvořenou a zažitou pracovní rutinu, kterou aplikují i na olympijských hrách.

3.3 Technologie jako zásadní prvek proměny

V posledních třiceti letech došlo k výrazné technologické modernizaci. Objevily se nové typy médií, které zapříčinily proměnu nejen publika, mediálních obsahů a samotných médií, ale také změnily práci novinářů. V této kapitole bude analyzováno, jak technologická inovace proměnila práci novinářů na olympijských hrách a jaké dopady tento vývoj způsobil.

3.3.1 Nové technologické možnosti

Píšící novináři nepotřebují mnoho technologií ke své práci. V podstatě si vystačí s diktafonem nebo v dnešní době častěji se smartphonem. Dále novináři používají notebook, na kterém si zpracují své texty a výsledný obsah pošlou do redakce. Olympijské prostředí je podle komunikačních partnerů opatřeno wifi sítí a s připojením nebývá problém, což umožňuje využívat tyto technologie ještě efektivněji.

Ačkoli redaktoři ke své práci nevyužívají mnoho technologií, stále jim tyto prostředky ulehčují a zrychlují veškerý pracovní proces. V minulosti byla práce píšících novinářů výrazně odlišná. Jediný informant z výzkumu zažil novinářskou práci na olympijských hrách na začátku devadesátých let. Internet se v té době ještě běžně k práci nepoužíval. O to zajímavější je srovnání, kam technologický vývoj posunul novinářskou práci a celou žurnalistiku. „*Notebooky teprve začínaly, V Barceloně byly první pokusy, kdy se s tím experimentovalo*“ (rozhovor č. 2) Pro upřesnění se konkrétně jedná o rok 1992, kdy internet nebyl běžně dostupný. Komunikační partner během rozhovoru sdělil, že tehdy jedna společnost zapůjčovala novinářům notebooky spolu se systémem, který posílal veškeré články do redakce. Jelikož se jednalo o první pokusy takto doručovat novinářské texty, často se objevovaly problémy například s připojením a odesláním. Pokud tento způsob nefungoval, novináři diktovali své články přes telefon písarce, která se nacházela v redakci. Jednalo se o starý styl novinářské práce před používáním internetu a novějších technologií. Redaktoři využívali v rámci své práce především blok, tužku a telefon. „*První dva dny jsem vše posílal přes počítač, pak to přestalo fungovat, takže od té doby jsem jel tímto způsobem diktování. Myslím si, že nás takto fungovala drtivá většina.*“ (rozhovor č. 2) Informant podotýká, že metoda diktování byla riziková, protože docházelo k velké chybovosti. O to větší zodpovědnost pak spočívala na editorech, aby vzniklé chyby odstranili. Důležité je také zmínit, že se stále ještě jednalo o období používání převážně pevných linek. Telefony pro novináře byly přístupné buď v tiskovém středisku, anebo na sportovištích. Celý pracovní proces byl tehdy velmi pomalý a komunikace s redakcí byla omezená. Pro redakce se navíc nejednalo o nijak levný způsob komunikace.

Ještě během Olympijských her 1996 v Atlantě internet běžně nefungoval, i přesto už pišící novináři doručovali své texty do redakcí pomocí počítačů. Posílací systém fungoval principem propojení dvou počítačů. „*Soubory se pak daly přenášet z jedné složky do druhé a tímto jsme dopravovali zprávy do redakce.*“ (rozhovor č. 2) Přesto bylo doručování článků do redakce podle komunikačního partnera stále ještě zdlouhavým a riskantním procesem, protože spojení často padalo. Během posílání textů z olympiády do redakce byli novináři pod tlakem. Každé odeslání a doručení článků bylo pro redaktory vítězstvím. Další způsob, jak se doručovaly články do redakce, byl pomocí modemu. Novináři začali plně využívat internetové připojení až ve 21. století. „*Kolem roku 2004 začal fungovat klasický internet. Ten byl samozřejmě už dříve, ale připojení bylo tak drahé, že se to redakcím nevyplatilo.*“ (rozhovor č. 7) Jakmile začala na olympijských hrách fungovat wifi síť, novináři zařadili internet do své pracovní rutiny. Články se poté posílaly přes email. Novináři obdrželi do schránky od redakce počet znaků, který mají ve svých textech splnit. Podle jednoho z informantů šel technologický vývoj od roku 2004 rychle kupředu. Novináři měli postupně možnost psát přímo do novinových stránek z místa olympiády. Přibližně od roku 2008 zůstává způsob posílání textů stejný. Každá redakce má sice trochu odlišný systém, ale princip zůstává podobný. Někteří novináři posílají články jako textový dokument, někteří vkládají články přímo do stránek novin. Všichni ale využívají internet, aby články doručili do redakce. Internet a online připojení tak výrazně ovlivnily celý tento pracovní proces. Zjednodušila se nejen komunikace novinářů s redakcemi během olympijských her, ale kompletně se zrychlila novinářská práce.

„Za mě je to asi největší posun, co nastal. Když jel člověk tenkrát na olympiádu, tak se nervoval, jak to pošle a komu bude fungovat spojení. Dnes už se něco takového absolutně neřeší. Je to o hodně větší komfort.“ (rozhovor č. 4)

Technologický vývoj přispěl ke vzniku online prostředí, které výrazně proměnilo chování médií. Vznikla nová média v podobě online webů a novinářům se naskytly zcela nové možnosti, které začali ke své práci používat. Veškeré informace se staly dostupnějšími, rešerše byly pro novináře jednodušší a rychlejší. Zásadně se tak proměnil postup získávání informací. Web 2.0 umožnil příchod velkému množství nových platforem. Novináři dnes běžně komunikují nejen s redakcí, ale i s olympijským výborem přes různé aplikace, ať už se jedná o Skype, Microsoft Teams, WhatsApp, dříve ICQ nebo Email. Online komunikace je dnes pro redakce finančně výhodnější a redakce mohou být s novináři během olympiády téměř v nepřetržitém kontaktu. Novináři jsou tak lépe informovaní o průběhu jednotlivých sportů. Jestliže je nutné se přesunout mezi sportovišti kvůli nečekanému medailovému úspěchu

českého sportovce, redakce rychle a jednoduše kontaktuje daného novináře. Spolupráce mezi vyslanými novináři a redakcemi se během olympiády výrazně posilila vlivem nových technologických možností. Online aplikace dále umožnily novinářům komunikovat virtuálně i se samotnými sportovci. Informanti potvrzují, že právě online rozhovory jsou velmi výhodné během olympijských her. Novináři nemají příliš možností, jak se ke sportovcům dostat a tento způsob komunikace je pro obě strany prospěšné. Sportovcům i novinářům je v tomto ohledu ušetřen čas, který mohou využít jinde. „*Dost nám pomáhá, že se spousta setkání se sportovci dělá na dálku. I pro ně je to příjemné, protože nemusí cestovat z olympijské vesnice a můžou si lépe uzpůsobit svůj čas.*“ (rozhovor č. 8) Nicméně komunikační partner podotýká, že pokud chce udělat se sportovcem opravdu zajímavý a kvalitní rozhovor, je potřeba se s ním vidět fyzicky. V náročném olympijském režimu se však online rozhovory ukazují jako velká pomoc pro obě strany a určitý kompromis během nabitého rozvrhu.

V mediálním světě se staly velmi využívanými i sociální sítě. Jedná se o další zdroj informací, jelikož sportovci často sdílí na své profily různé údaje, které mohou být pro novináře důležité nebo minimálně podnětné pro vytvoření mediálního obsahu. Na sociálních sítích se nachází také velké množství potenciálních příjemců médií. Přirozeně tak média směřují svůj zájem k sociálním sítím, aby zasáhla další čtenáře. Většina z nich má své profily na různých sociálních sítích. Na novinářích pak zůstává, aby je zásobovali atraktivním obsahem. Komunikační partneři aktuálně vnímají větší důraz na vytváření audiovizuálního obsahu pro sociální sítě ze strany redakcí. Někteří informanti považují sociální sítě za rovnocennou část své práce. Mnoho z nich sdělilo, že přinášet určitý materiál pro sociální sítě je dnes nezbytností. Není to však trend posledních pár let. Podle jednoho z informantů v roce 2010 začal být vyvíjen velký tlak na to, aby novináři dělali multitasking. Například deník Sport vyžadoval po svých novinářích, aby pravidelně tweetovali¹⁰ ze sportovních akcí (obsah příspěvků nebyl informantem objasněn). Dnes se s rozrůstající nabídkou sociálních sítí prezentuje například online web Sport.cz na síti TikTok. Z hlediska redakce se jedná o snahu zaujmout nejmladší publikum. Deník Sport se zase vydal směrem podcastů, které jsou mezi uživateli populární. Dále některá média, ve kterých informanti pracují, provozují během velkých sportovních akcí internetová televizní studia. Nové technologické inovace dávají tištěným médiím příležitost rozšířit své působení právě pomocí internetu, online webům a dalším platformám. V rámci konvergence využívají online média pro své mediální obsahy nejen psanou formu, ale často

¹⁰ „Tweetování“ je činnost uživatele sociální sítě Twitter (dnes platforma X), kdy zveřejňuje příspěvky tzv. tweety o přibližné délce 280 znaků

i audiovizuální, která je pro příjemce atraktivnější. Nicméně komunikační partneři několikrát sdělili, že vytvářet na olympiádě jiný obsah než psaný, je velmi problematické a složité vzhledem k stanoveným pravidlům a akreditacím (více rozebráno v kapitole *Multiskill novináři na olympiádě*).

Asi nejnovější technologickou inovací bude v budoucnu umělá inteligence. Zatím jí ještě nebylo dosaženo, ale existují automaty pracující na tomto principu. V rámci výzkumu jsem se zajímala, jestli čeští novináři využívají ke své práci prvky umělé inteligence. V teoretické části bylo popsáno, že některé zahraniční redakce tento způsob běžně používají. Čtyři z devíti komunikačních partnerů zkusili umělou inteligenci použít ke své práci. Nejčastěji novináři využívali automat k prepisování rozhovorů nebo k překladu jazyků. Podle jednoho komunikačního partnera lze v rámci umělé inteligence používat algoritmus na vygenerování titulků. Tento způsob například využívá Česká tisková kancelář. Přesto se všichni informanti shodli, že automaty mají zatím velkou chybovost a nevyplatí se je příliš používat. Dále novináři vnímají, že do budoucna by jim umělá inteligence mohla pomoci s rešeršemi a prepisy, čímž by se opět zjednodušila a zrychlila jejich práce. Nikdo z komunikačních partnerů si ale nemyslí, že by umělá inteligence mohla v žurnalistice nahradit. Podle novinářů bude lidská složka stále důležitá, protože umělá inteligence nedokáže do zpravodajství přinést přidanou hodnotu a vlastní pohled. Podle jednoho z informantů spočívá autentičnost olympijských her právě v individualitě každého redaktora. Dobrý novinář si musí všimnout drobných detailů, které odlišují jeho práci od ostatních. Texty umělé inteligence by podle něj nebyly osobité. Nicméně z výzkumu vychází, že určitá diskuse na téma umělé inteligence v redakcích probíhá. Například ve vydavatelství Czech News Center vedou debatu na téma umělé inteligence už několik let. „*V práci jsme k tomu hodně tlačeni. Šéfredaktor tím velmi žije, máme k tomu různá školení, takže je to nejspíše jenom otázka času, kdy a jak to budeme v budoucnu využívat.*“ (rozhovor č. 4).

3.3.2 Noviny vs. online web

Nové technologie a jejich modernizace vytvořily zcela nový prostor pro média. Se vznikem online médií se psaná žurnalistika proměnila v několika směrech. Rychlost a multimedialita jsou klíčovými prvky dnešní doby. Všichni komunikační partneři vnímají, že tisk je čím dál více upozadován a stává se z něho minoritní záležitost. Pro redakce jsou momentálně prioritní online weby. Tento trend je způsoben klesajícím tištěným nákladem, který souvisí s úbytkem čtenářů novin. Příjemci hledají pestřejší obsah s multimediálními možnostmi a také rychlý přísun zpráv, což online weby umožňují a nabízejí. Na internetu

se pohybuje velké množství potenciálních příjemců, což je pro redakce z ekonomického hlediska kvůli inzerci hlavním podnětem, proč preferovat online média před tiskem. Mediální obsah může být na online webech rozmanitější, kreativnější, a tedy i atraktivnější pro příjemce. Technologie způsobující konvergenci dávají online médiím možnost přinášet čtenářům nejen psaný obsah, ale také audiovizuální materiál. Dnešní doba si navíc žádá, co největší aktuálnost informací, což noviny vzhledem k televizním, rozhlasovým a online médiím už nedokážou plnit. Výzkum ukázal, že nové technologie zásadně ovlivnily mediální obsah i práci novinářů a proměnily tak psanou žurnalistiku.

Všichni informanti zúčastnění tohoto výzkumu, píšou články zároveň pro online a tištěná média. Zkoumala jsem, zda se obsah textů liší v rámci těchto médií. Podle komunikačních partnerů dnes nemá téměř smysl vytvářet dva různé články o stejném tématu. Za prvé na to novináři mají nedostatek času, za druhé jsou většinou příjemci novin a online webů odlišnými skupinami čtenářů. „*Ve sportu máme filozofii, že součtenost novin a onlinu není tak velká, aby se vyplatilo dělat jednu věc dvakrát jinak.*“ (rozhovor č. 4) Podle informantů jsou většinou čtenáři novin starší lidé a online weby naopak preferují mladší skupiny čtenářů. Systém článků i během olympiády funguje tak, že nejaktuálnější informace zprostředkovávají online média, kde je snaha podávat rychlé a aktuální zpravodajství. Noviny zastávají funkci nadstavby, kdy rozšiřují témata z online médií a vyzdvihují čtenářům nedůležitější události, jelikož se do tisku nevlezou všechny zprávy uveřejněné na online webech. Podle komunikačních partnerů přibylo s online obsahy více novinářské práce. Online média mají nepřetržitý zpravodajský režim. Novináři se tak neřídí uzávěrkami, ale mediální obsah publikují průběžně během dne. Také materiálů a textů na zpracování je podstatně více než tomu bylo dříve. Informanti se vyjádřili, že novinám sice ubyly stránky oproti minulosti, ale online weby zase potřebují každý den produkovat velké množství článků. Redaktoři tak zažívají stres z hlediska okamžitého publikování obsahů ohledně uplynulých událostí.

Modernizace a nové technologické možnosti zapříčinily i změnu mediálního obsahu. Dříve noviny plnily daleko větší zpravodajskou roli. Dnes si čtenář v médiích nepřečte, jak se vyvíjel určitý zápas a jaký byl jeho průběh. Tyto informace už většinou čtenář ví z televize, z rozhlasu nebo z online médií, proto jsou tyto zprávy v tisku zcela zbytečné. Ani novináři na olympijských hrách nepíšou z místa klasické zpravodajství. Díky technologiím dokážou aktuální události rychle zpracovat lidé v redakci z televizního přenosu. „*To nám dává čas pracovat na nějaké propracovanější storce, protože první zpráva už je zveřejněná na webu.*“ (rozhovor č. 8) V tomto směru jsou díky technologiím informace daleko dostupnější. Novináři

pak z olympiády přinášejí ohlasy sportovců, rozhovory, reportáže, pohledy ze zákulisí a komplexnější zprávy. Zkrátka zpracovávají materiály, které jde získat pouze z místa sportovní události. Čtenáři navíc takový to obsah více vyhledávají. Zajímají je poutavé a neotřelé příběhy. Jeden z informantů sdělil, že se také změnil rozsah článků. Dnes se píšou daleko kratší texty, než tomu bylo dříve. Lidé totiž chtějí informace získat rychle a nechtějí nad textem trávit hodně času. Novináři zase zpracovávají daleko více materiálu pro tisk a online web, takže je pro ně kratší rozsah textů výhodnější. Dalším trendem je přinášet kromě psaného textu i audiovizuální obsah, který je pro čtenáře atraktivní. Všichni komunikační partneři se shodují na tom, že práce je sice v tomto ohledu více, ale na druhou stranu je daleko pestřejší a rozmanitější.

V novinářské práci se ukázal čas jako podstatný a důležitý faktor celého mediálního procesu. Média potřebují zprostředkovávat mediální obsah, co nejrychleji, aby měli náskok před konkurencí. Novináři tak musí získávat a zpracovávat informace rychleji, než tomu bylo dříve, kdy se řídili především uzávěrkami. Technologie v tomto ohledu výrazně pomáhají novinářům zrychlovat jejich práci. Zároveň jsou to právě technologie, které zapříčinily zrychlení žurnalistiky. Už v teoretické části bylo popsáno, že právě rychlost se stala primárním kritériem pro určení konkurenčního úspěchu ve zpravodajství. (Örnebring 2010, s. 65) Na novináře je kladen větší tlak z hlediska rychlého publikování, což přináší do jejich práce stres.

Celá tato kapitola ukazuje, že technologický vývoj přináší novinářům stále nové možnosti, které usnadňují jejich práci. Sami komunikační partneři vnímají největší posun právě ve zjednodušení novinářské práce po technické stránce. Technologická inovace sice umožnila novinářům zrychlit jejich práci, ale ve výsledku novináři paradoxně nemají na svou práci dostatek času. Tlak se totiž přesunul od získávání informací a doručování článků k rychlému zprostředkování zpráv o aktuálním dění. Technologie tedy v mnohém novinářům pomohla, ale zároveň přinesla do jejich práce nový stres, se kterým se novináři musí vypořádat.

3.4 Ekonomické aspekty ovlivňující práci novinářů během olympiády

Ekonomické možnosti redakce mohou výrazně ovlivnit fungování novinářů na olympiádě, ať už z hlediska kvality zázemí, poskytnutí vyhovujících technologií nebo dostatečného počtu vyslaných redaktorů. Dobré ekonomické zázemí vytváří pro novináře výhodnější pracovní podmínky, které jsou důležité pro vysokou kvalitu poskytovaného zpravodajství. Aby novináři mohli podávat co nejlepší výkony na olympijských hrách, musí být jejich práce podpořena prosperitou média. Tato kapitola se bude věnovat jednotlivým ekonomickým aspektům a v rámci analýzy bude zkoumáno, jak tyto faktory působí na práci novinářů během olympijských her.

3.4.1 Náklady spojené s olympiádou

Olympiáda je pro redakce nákladnou událostí, která musí mít v jejich rozpočtu speciálně vyhrazené místo. Jedná se o značný zásah do finanční struktury média, které musí dopředu počítat s nezbytnými náklady pro olympijské hry. Aby redakce mohla vyslat své zpravodaje na olympiádu, musí uhradit letenky nebo jinou alternativu cesty. Pokud se olympiáda koná v Evropě, redakce má možnost vyslat své novináře autem. Nejčastěji se však volí cesta letadlem vzhledem k rozmanitosti míst, kde se olympijské hry pořádají. Dále redakce novinářům hradí ubytování a stravné, na které mají zaměstnanci ze zákona nárok. Jedná se totiž o služební cestu. Všechny tyto položky jsou nutné pro vytvoření alespoň základního zázemí novinářů na olympijských hrách. Doprava v rámci olympiády je pak pro akreditované novináře většinou hrazena organizátory.

Ceny se v době konání olympijských her zvedají a nejedná se tak o zanedbatelné položky. Náklady spojené s olympiádou jsou pro redakce poměrně velké. Jeden z komunikačních partnerů sdělil, že například během tenisových grand slamu jsou novinářům od organizátorů nabízeny hotely se zvýhodněnou cenou. Na olympiádě žádné výhodnější nabídky pro redakce a jejich novináře nejsou. *„Na olympiádě se s vámi nikdo nebaví. Chcete tam být, musíte zaplatit, co po vás chtějí. V tomhle je to nákladné.“* (rozhovor č. 4) Novináři si často vybírají ubytování nabízené organizátory, jelikož na tato místa je navázaná olympijská doprava a cestování je tak pro ně jednodušší. Někteří redaktori si raději hledají vlastní ubytování nezávislé na organizátorech. Ceny jsou ale pořád oproti standartnímu období výrazně vyšší. *„Nákladné je to dost, v tomhle směru nemáme žádné zvýhodnění. Pro představu, co máme teď za nabídku, tak je to 6 000 euro na tři týdny pro tři redaktory.“* (rozhovor č. 1) Podle informantů

je olympiáda pro redakci nákladnou událostí. Čím dál je místo konání (například Rio de Janeiro, Tokio apod.), tím je pro redakci celá záležitost dražší. V takových to případech se prodražuje i komunikace s redakcí. Novináři si často pořizují místní sim karty do telefonů, aby nebyly hovory příliš drahé. Ve většině případů jim sim karty zprostředkovává Český olympijský výbor. Přesto je stále komunikace s redakcí jednodušší a levnější, než tomu bylo dříve. Díky online aplikacím mohou novináři zdarma komunikovat s redakcí. Podle informantů je většinou všude dostupná wifi síť.

Náklady spojené s olympiádou, které musí redakce uhradit, jsou značně velké. V takovém případě si musí každá redakce dobře promyslet, kolik svých novinářů vyšle na danou olympiádu a co všechno si může v rámci výdajů dovolit. Z finančního hlediska jsou pak pro redakce nejnáročnější období, kdy se v jeden rok sejde vícero velkých sportovních akcí. Letošní rok je toho ideálním příkladem. Kromě olympijských her se koná mistrovství Evropy ve fotbale, mistrovství světa v hokeji a již skončené mistrovství světa v biatlonu. Tyto události zvyšují zájem příjemců o sportovní zpravodajství, a z toho důvodu chtějí mít redakce na místě akce své zpravodajce. Ještě větší pozornost u českého publika vyvolávají akce pořádané v České republice jako je tomu právě u letošního mistrovství v hokeji či biatlonu. Pro redakce jsou při domácích pořádaných šampionátech náklady menší než jinde v zahraničí. Domácí akce jsou tak z finančního hlediska pro české redakce výhodnější.

Nesmíme zapomenout, že v průběhu roku se konají i každoroční tradiční sportovní události, které opět pro redakce znamenají určité výdaje. Jedná se o tenisové grand slamy, cyklistické tour, a další věhlasné sportovní akce. Pro redakce jsou takovéto vyčerpávající sportovní roky velkým zásahem do rozpočtu.

3.4.2 Ekonomická situace redakcí a jejich možnosti

Z jednotlivých rozhovorů s komunikačními partnery vyplývá, že ekonomická situace redakcí značně ovlivňuje novinářskou práci. Redakce se při snižujícím tištěném nákladu a vysokým výdajům směrem k olympiádě snaží na určitých věcech ušetřit. Jak již bylo popsáno, na olympijských hrách musí redakce zaplatit základní náklady, bez kterých by se novináři neobešli. Informanti potvrdili, že na těchto výdajích nemá redakce možnost nijak omezit své náklady. Nicméně existují zde položky, u kterých se dá naopak náklad výrazně snížit. Tyto položky však značně zasahují do novinářské práce a mohou ji ovlivnit.

První z nákladů, které redakce mohou korigovat, jsou počty novinářů vyslaných na olympijské hry. Čím méně redaktorů na olympiádu jede, tím méně výdajů musí redakce uhradit. Redakce

si však musí dobře promyslet, kolik redaktorů na olympiádu vyšle nejen z hlediska nákladů, ale také z hlediska pokrytí olympijských sportů. Zde totiž platí naprostý opak. Čím více novinářů jede na olympiádu, tím vytvářejí větší množství mediálních obsahů a mají také daleko více času na svou práci. Tyto aspekty do velké míry ovlivňují kvalitu zpravodajství, ale také psychickou pohodu novinářů, jelikož je na ně vyvíjen menší tlak. Pro redakce se tak jedná o strategické rozhodnutí v rámci výdajů, ale i dostatečného a kvalitního mediálního pokrytí.

Vzhledem ke klesajícímu tištěnému nákladu českých periodik v průběhu posledních třiceti let, který byl již rozebrán v teoretické části, můžeme předpokládat, že redakce budou na olympiádu posílat méně novinářů, než tomu bylo v minulosti. Z výzkumu vychází, že počet vyslaných novinářů na olympijské hry naopak vzrostl. V začátcích devadesátých let v rámci českých médií jezdil za redakci vždy jeden novinář. Bylo to nejen z ekonomických důvodů, ale také kvůli nižší kvótě přidělených akreditací. „*Každá redakce byla ráda, že se ji podařilo získat akreditaci.*“ (rozhovor č. 2) Množství akreditací na každou zemi je omezené. Podle počtu akreditací, které jsou pro danou zemi k dispozici, se jejich množství rozděluje mezi redakce, které se přihlásí do akreditačního procesu. Aktuálně jezdí na olympijské hry kolem 2-4 novinářů za redakci. Je důležité zmínit, že tento počet se u každé redakce liší. Například z výzkumu vyplývá, že nejpočetnější tým v rámci českých tištěných médií má pravidelně Mladá fronta DNES, která bývala v minulých letech partnerem Českého olympijského výboru. MF DNES posílá na olympiádu přibližně pětičlenný tým, který se skládá ze čtyř pišících redaktorů a jednoho fotografa. Menší deníky vysílají jednoho až dva redaktory, aby pro ně byly veškeré náklady finančně únosné.

Důvody, proč redakce zvýšily počty svých novinářských týmů na olympijských hrách, jsou dva. Český olympijský výbor vyjednal lepší pozici pro české novináře. Zvýšilo se množství akreditací pro Českou republiku a redakcím tak bylo umožněno vyslat vícero svých zpravodajců na olympiádu. Druhým důvodem je úspěšnost českých sportovců. Česká delegace, která jezdí reprezentovat Českou republiku na olympijské hry, se od devadesátých let značně rozrostla. Českých olympijských sportovců přibývá, a proto je nutné mít vícečlenný tým novinářů, který je schopný pokrýt rozsáhlejší program. I přesto jsou počty novinářských týmů omezovány ekonomickou situací jednotlivých redakcí. Podle komunikačních partnerů by se na olympiádě uživil tým dvaceti lidí. Spoustu z nich ale podotýká, že větší počet novinářů není možný vzhledem k českým podmínkám. Česká televize nebo Radiožurnál vyjíždějí běžně v početnějších týmech, pro soukromá periodika to ale není reálné, jelikož mají jiné ekonomické

možnosti. V rámci výdajů a následného zisku by se tištěným a online médiím nevyplatilo posílat vícero svých redaktorů na olympijské hry.

Zjišťovala jsem, zda novináři vnímají počet vyslaných novinářů za redakci jako adekvátní pro splnění jejich pracovních povinností na olympiádě. Podle některých komunikačních partnerů je počet třech novinářů hraniční pro to, aby mohli kvalitně odvádět svou práci. „*Myslím si, že aby se to dalo důstojně obsáhnout, tak čtyři lidi a fotograf jsou optimum. V jednom člověku tam všude lítáte a píšete o všem a zároveň o ničem.*“ (rozhovor č. 4). Někteří komunikační partneři popisovali aktuální situaci jako poddimenzovanou. Zahraniční redakce jsou na tom kapacitně lépe v porovnání s českými médii. Jejich zastoupení na olympijských hrách je často nesrovnatelné. „*Francouzský L'Equipe, i když je to specializovaný sportovní deník, tam má asi 35 sportovních novinářů. Počty novinářů se často pohybují mnohém výše, ale musíme také vycházet z našich finančních možností.*“ (rozhovor č. 7) Jeden z informantů sdělil, že zahraniční kolegové mají vytvořené daleko lepší pracovní podmínky. Podle něj v tomto ohledu nejsou české redakce zdaleka na vrcholu. Jak již ale bylo řečeno, ekonomické možnosti redakcí neumožňují vysílat početnější týmy novinářů, i přestože by to výrazně vylepšilo pracovní podmínky redaktorů na olympijských hrách.

Během výzkumu jsem také zkoumala, zda inzerce nějakým způsobem ovlivňuje práci novinářů během olympijských her. Informanti vnímají inzerci jako zdroj příjmů médií, ale shodují se na tom, že nijak zásadně nezasahuje do jejich práce. Inzerce je navíc během olympijských her také striktně omezena pravidly. „*Během olympiády navíc platí, že se nesmí umisťovat jiní partneři než olympijští, takže tam je to stejně dané.*“ (rozhovor č. 6) U sportovních článků s olympijskou tematikou tak mohou inzerovat pouze partneři Mezinárodního olympijského hnutí. Naopak je pro média složitější propojit inzerci s olympijským obsahem.

3.4.3 Úbytek sportovních fotografů

Ekonomická situace taktéž ovlivnila počty fotografů. Příkladem jsou toho všechna média, ve kterých pracují informanti účastníci se tohoto výzkumu. Mladá fronta DNES posílala na olympijské hry své fotografy vždy. Jejich počet se ale v průběhu let snížil. Kdysi jezdívali běžně dva fotografové, dnes mají novináři na místě k dispozici jednoho fotografa. Redakce deníku Právo a online webu Sport.cz svého fotografa na olympijské hry neposílá. Z ekonomických důvodů je pro ně lepší vyslat o jednoho člověka méně. „*Rozhodli jsme se v redakci, že agentur a fotografů je na místě dostatek a pro nás je efektivnější mít tam spíše píšící redaktory.*“ (rozhovor č. 1)

Novináři přesto zdůrazňují, že je důležité mít na olympiádě svého fotografa. Agentury sice pokrývají jednotlivé sporty, ale často fotí jen medailisty daného sportu. Čeští fotografové jsou na místě olympiády proto, aby pokryli české sportovce a zachytili zajímavé momenty pro české čtenáře, které zahraniční agentury přirozeně opomíjejí. Například zvětšení prožitku týmu sportovce nebo jeho rodiny. Souvisí to i s proměnou obsahu, média více vyhledávají poutavé příběhy. Z toho důvodu je dobré mít svého fotografa na místě. Pokud se navíc čeští sportovci neumístí na předních pozicích, na fotkách agentur se většinou neobjeví. I přesto, že je důležité mít na olympiádě svého fotografa, počet akreditovaných fotografů z redakcí stále klesá. Podle jednoho z informantů je to zapříčiněno technologickou automatizací, kdy se například v cílové rovině nenacházejí fotografové jako tomu bylo dříve, ale jsou tam umístěny automatizované fotoaparáty. Lepší technologie tak mají podíl na úbytku sportovních fotografů na olympiádě.

3.4.4 Jiné možnosti redukce nákladů

Další náklad, který redakce mohou omezit a ušetřit tak na svých výdajích, je doba pobytu novinářů na olympijských hrách. Například olympiáda v Paříži je z hlediska České republiky v únosné vzdálenosti. Z důvodů dostatečné blízkosti mohou redakce vyslat své redaktory pouze na určitou dobu, čímž opět mohou ušetřit náklady za ubytování či stravné. Naopak se o něco zvednou výdaje za cestovné. „*Hrajeme si s myšlenkou, že by novináři jeli jenom na tu dobu, kdy se konají jejich sporty. [...] Tímhle způsobem se dá něco málo ušetřit.*“ (rozhovor č. 2) Olympijský program umožňuje postupně posílat redaktory na olympiádu a následně je střídat. Tradičně se totiž v prvním týdnu olympijských her konají tenisové zápasy. Během této doby by byl na místě tenisový specialista. Ten, by se následně vyměnil se specialistou na atletiku, která se pravidelně koná až v druhém týdnu olympijských her. Avšak ne všechny redakce kalkulují s touto možností v rámci snížení jejich nákladů.

Dále bývalo zvykem, že novináři v minulosti jezdili na olympijské hry s větším předstihem, než je tomu dnes. Zprostředkovávali čtenářům přípravu sportovců a jejich pocity před olympiádou. Kratší pobyt novinářů na olympijských hrách opět souvisí s ekonomickými možnostmi redakcí. Redakce díky tomu ušetří určitou část financí. Přesto informanti potvrzují, že je důležité být na místě alespoň dva dny před zahájením pro lepší zorientování, aklimatizování a seznámení se s místním prostředím.

Snaha o redukcí nákladů ze strany redakcí se projevuje výrazněji na běžném fungování médií než na olympijských hrách. Jak již bylo výše uvedeno, olympiáda je pro redakce nákladnou událostí a většina výdajů je pevně stanovena. Redakce tedy nemají větší možnost ušetřit

na olympijských nákladech kromě redukci členů novinářského týmu. Avšak z výpovědí komunikačních partnerů vyplývá, že ekonomická situace zasáhla podstatněji do jiných sportovních událostí, kdy redakce výrazně omezily výjezdy novinářů na sportovní akce. Méně zahraničních cest si redakce mohou dovolit především díky technologickému vývoji. Nové technologické prostředky umožňují vytvářet zpravodajství z redakce a novináři tak nemusí být v terénu. Pro redakce je tento způsob ekonomicky výhodnější. V minulosti něco takového nebylo možné. „Člověk má snazší dosah ke sportovcům. Bývají různé online tiskové konference po závodech. Často mají sportovci nebo svazy svá PR oddělení, které dodají ohlasy. V podstatě to už není tak, jak před 20-30 lety, že když člověk nebyl přímo na místě nebo nezavolal sportovci, tak neměl žádné ohlasy.“ (rozhovor č. 1) Snadnější přístup k informacím, tak vede redakce k redukci výjezdů novinářů, kteří jsou schopni získat ohlasy sportovců a vytvořit mediální obsah z redakce. I tímto způsobem se proměňuje novinářská práce. I přesto někteří informanti zdůrazňují, že technologie dokážou novinářům v mnoha ohledech pomoci, ale stále je důležité účastnit se sportovních událostí osobně, protože teprve tehdy se dělají nejlepší zpravodajské věci.

Soukromé redakce řeší svou ekonomickou situaci dennodenně. Snižující se náklad novin a odliv čtenářů vytvářejí nepříznivý vývoj pro všechna tištěná média. Velký podíl na tomto faktu mají příchod nových médií a technologická inovace, které zapříčinily rozptýlenost publika, nadprodukcí, větší konkurenci médií apod. Rostoucí nepříznivé podmínky řešil v letošním roce deník Sport. Redakce během velkých sportovních událostí pravidelně rozšiřovala své noviny z šestnácti stránek na dvacet čtyři. V letošním roce však rozšířené vydání nebude i přes souběžně probíhající olympiádu a fotbalovou ligu. Z ekonomického hlediska se novinám rozšíření již nevyplatí. „Význam novin neustále klesá a rozhodlo se, že už je to na úrovni, kdy negativních jevů je dost a nevyplatí se při vrcholných akcích rozšiřovat noviny.“ (rozhovor č. 8) Informant podotýká, že redakce se aktuálně více soustředí na online web, kde je zaznamenán větší pohyb čtenářů, a tedy i lepší podmínky pro inzerci. V teoretické části bylo popsáno, že tištěná média budou muset najít inovativnější způsob pro své poskytované služby, aby se mohly ekonomicky uživit. Právě změna priorit tištěných médií a větší pozornost k online webům ukazuje, že tyto mediální obsahy mají pro tištěná média budoucnost. Z výzkumu vychází, že noviny již nejsou tak obsáhlé jako tomu bylo v minulosti. Zmenšil se počet stránek kvůli menším nákladům a začaly se upřednostňovat online weby.

3.4.5 Finanční ohodnocení novinářů

V rámci ekonomických aspektů jsem se ve výzkumu zaměřila na finanční ohodnocení novinářů pracujících na olympijských hrách. Zajímalo mě, zda zaměstnavatel bere ohled na jejich téměř celodenní pracovní vypětí, které musí po dobu tří týdnů absolvovat ve specifickém režimu olympijských her. Výpovědi komunikačních partnerů byly podobné. Pokud dochází k finančnímu ohodnocení, nejedná se o vysoké částky. Informanti se shodují, že záleží na zaměstnavateli, zda byl spokojený s jejich výkonem během olympiády. Většinou jsou novináři ohodnoceni za své pracovní nasazení alespoň symbolickými prémie.

Pokud porovnáme ekonomické výdaje médií dnes a v minulosti v rámci olympijských her, najdeme pár změn. Výzkum však ukazuje, že se tištěná média vždy snažila šetřit, a i přestože mají dnešní noviny daleko menší tištěný náklad než v devadesátých letech, lepší technologie a online prostředí dávají redakcím příležitost snížit své výdaje právě využitím nových možností.

3.5 Multiskill novináři na olympiádě

Multiskilling se v aktuální situaci snižujícího tištěného nákladu a lepších technologických možností ukazuje jako velmi výhodný pomocník pro všechny mediální organizace. Novináři mohou zastoupit roli fotografů, čímž se sníží počet vyslaných lidí na olympijské hry a spolu s tím se zmenší i související výdaje. Modernější technologie nabízejí v tomto ohledu kvalitnější rozlišení fotografií i videí a novinář je schopná pořizovat audiovizuální materiál pomocí telefonu. Redakce tak nemusí pořizovat drahou techniku. Média z multiskill novinářů mohou nejen finančně těžit, jelikož dokážou ušetřit některé náklady, ale zároveň si stále udrží svou rozšířenou nabídku poskytovaných služeb.

Výzkum ukázal, že novináři pracující na olympiádě jsou v rámci svých akreditací pevně svázáni přísnými pravidly. Olympijské hry jsou velmi kontrolovanou událostí na rozdíl od jiných sportovních akcí. Na olympiádě se rozlišují akreditace z hlediska činností, které chce novinář během probíhající sportovní události vykonávat. Píšící redaktori z tištěných a online médií mají jiné akreditace než novináři z rozhlasových a televizních médií. Reportéři, kteří vytvářejí psaný obsah, mají povolené pouze audio, které ale nesmí být zveřejněno. Audio v tomto případě novinářům slouží pouze jako pracovní verze pro přepsání ohlasů nebo rozhovorů se sportovci. Pokud by píšící novinář zveřejnil jiný obsah, než na který má právo, organizátoři by mu mohli odebrat akreditaci.

Jestliže novinář není tzv. držitelem práv na audiovizuální obsah, nesmí pořizovat žádné fotografie ani videa v oficiální olympijské zóně. Do této zóny spadají veškerá olympijská sportoviště, mix zóny, olympijská vesnice apod. Naopak je novinářům umožněno pořizovat audiovizuální materiál v českém domě a kdekoli mimo chráněnou olympijskou zónu například ve městě, na ulici apod. Dále existuje tzv. mezinárodní zóna, která je přilehlá k olympijské vesnici, a na kterou se také nevztahují akreditační práva. Novináři tuto zónu většinou využívají pro individuální rozhovory se sportovci.

I přestože píšícím novinářům není povoleno v rámci akreditací fotit, či natáčet, někteří komunikační partneři vnímají vzrůstající tlak na tyto materiály ze strany redakcí. Objevují se určité snahy přinášet čtenářům různorodý obsah, nejenom ten psaný. Požadavky „na novináře díky tomu přibývají. „*To je trend posledních pěti let, kdy je na audio a video obsah kladen velký důraz. Jednak je to z hlediska reklamy, která se může lépe prodávat, tak i z většího zásahu publika.*“ (rozhovor č. 1) Jak již bylo v předchozích kapitolách popsáno, online weby, které jsou aktuálně pro redakce větší prioritou než noviny, umožňují přinášet

pestřejší obsah svým příjemcům, ať už se jedná o psaný text, fotografie či videa. Například online médium Sport.cz během velkých sportovních událostí spouští televizní studio, do kterého přináší obsah také novináři z místa akce. Média tyto audiovizuální obsahy vytvářejí právě kvůli většímu zásahu příjemců, který souvisí s větším množstvím inzerce, a tedy i s lepším ziskem pro dané médium. Nicméně komunikační partneři zdůrazňují, že vytvářet kromě psaných textů i jiné formy obsahů je na olympiádě složité. Novináři jsou omezeni pravidly, zároveň mají kvůli náročného olympijského programu velké množství práce a nedostatek času. Multiskilling tak čeští novináři na olympijských hrách využívají minimálně. Žádný z komunikačních partnerů se nevyjádřil, že by během olympiády vytvářel audiovizuální či pouze vizuální obsah vyloženě pro své články. Informanti se dále shodli, že aby mohli na olympijských hrách například pořizovat fotografie, museli by k tomu mít potřebnou a kvalitní techniku. Fotografie vytvořené pomocí telefonu se dají v určitých případech využít pro online weby. Nicméně do novin jsou tyto fotografie nepoužitelné kvůli nedostatečné kvalitě. Podle komunikačních partnerů zejména u sportu musí fotit dané momenty právě profesionální fotograf. Fotografové se navíc pohybují na jiných místech než píšící novináři a mají tak lepší podmínky pro focení.

Daleko více uplatňují čeští novináři multiskilling na menších sportovních akcích. V první řadě mají novináři větší prostor z hlediska času vytvářet kromě psaných textů i jiný obsah. V druhé řadě jsou na menších akcích benevolentnější pravidla. Jeden z komunikačních partnerů má zkušenosti s vytvářením audiovizuálních obsahů na tenisových grand slamech.¹¹ „*Nesmíte například natočit tiskovku, ale v areálu, když potkáte někoho zajímavého, tak s ním můžete natočit rozhovor a dát to na sociální síť. Olympiáda je v tomhle ohledu nejvíce sešněrovaná.*“ (rozhovor ř. 4) Výzkum ukazuje, že nejčastěji přidávají čeští novináři audiovizuální obsah právě na sociální síť. Média jsou čím dál více aktivní na sociálních sítích a novináři tak zprostředkovávají fotografie či videa na jejich profily. V tomto ohledu během olympiády sice stoupá kontrola i u sociálních sítí, ale zatím mohou novináři sdílet obsah alespoň na své soukromé profily a média ho pak mohou „přesdílet“. Jeden z komunikačních partnerů sdělil, že sociální síť jsou v dikci Mezinárodního olympijského výboru, který poté umožňuje přidávat určitý olympijský obsah na sociální síť národním olympijským výborům. Média to mají zakázané.

¹¹ Grand Slam označuje nejvyšší kategorii tenisových turnajů v mužském a ženském profesionálním okruhu. V jedné sezóně probíhají čtyři grand slamy: Australian Open, French Open, Wimbledon a US Open

Multiskilling však není úplně novým trendem posledních let. Výzkum ukázal, že některé redakce na konci devadesátých a nultých let zkoušely vytvářet i jiné materiály než pouze psané. Na olympijských hrách navíc nebyly v té době tak přísná pravidla, která by byla důsledně kontrolována. Celý systém byl mnohem volnějším, než je tomu dnes. Redakce iDNES, která tehdy ještě nebyla sloučena s Mladou frontou DNES, vytvářela na Olympijských hrách 2000 v Sydney video materiály. Informant potvrdil, že se tehdy na české poměry jednalo o unikát. Dnes by se novinář bez vhodné akreditace nedostal s kamerou na olympijské sportoviště. Z jeho pohledu se ale na multiskill novinářích nedá stavět zpravodajství. „*Moc nejde, aby novináři dělali videa a fotografie. Tyhle profese se neslučují. Buď děláte jedno nebo děláte druhé, ale nedá se dělat všechno dohromady a pořádně.*“ (rozhovor č. 2) Ačkoli tehdy natáčeli videa na olympiádě, vyčlenili na to jednoho redaktora, který se věnoval pouze této činnosti. Nejednalo se tak o typický multiskilling, kdy by novinář zastával vícero funkcí. Avšak daný novinář, který se běžně věnoval psaní textů, musel v danou chvíli umět ovládat kameru, aby byl schopný natáčet audiovizuální obsah. Určitým způsobem tedy plnil definici multimediálního novináře.

Olympijské prostředí a pracovní režim jsou pro novináře z dlouhodobého hlediska náročné. Proto není zcela možné, aby redaktori vykonávali další multimediální činnosti. Jestliže redakce posílají své novináře na olympijské hry, aby kromě svých psaných textů vytvářeli i audiovizuální obsah, výzkum ukazuje, že novináři nevykonávají obě funkce najednou. Například pro letošní olympiádu vysílá deník Sport do Paříže dva píšící redaktory a jednoho experta na sociální síť. Novinář, který bude zastávat funkci experta, se nebude podílet na vytváření psaného obsahu. Redakce zkrátka sníží počet píšících redaktorů a do týmu přidá novináře, který se soustředí konkrétně na svou činnost. Toto rozhodnutí ukazuje, že v olympijském prostředí není možné naplno vykonávat vícero činností.

3.5.1 Schopnosti novinářů jako podstatný faktor při výběru

V rámci výzkumu jsem se také zajímala, podle jakých požadavků redakce vybírají novináře, kteří pojedou na olympijské hry. Chtěla jsem zjistit, zda při výběru rozhodují konkrétní schopnosti redaktorů jako je například univerzálnost či všestrannost, a jestli redakce dávají přednost multiskill novinářům. V teoretické části již bylo rozebráno, že právě multimediálním novinářům se díky jejich schopnostem rozšiřují pracovní nabídky a mladší generace novinářů mají větší příležitost dostat se pracovně na olympijské hry. (Khan 2022; Ivask, Siil, Laak 2017)

Podle komunikačních partnerů rozhodují především zkušenosti redaktorů a znalost sportů. Také specializace hraje ve výběru redaktorů velkou roli. Sportovní redakce jsou většinou rozděleny na tři oddělení: fotbal, hokej a ostatní sporty. Novináři se tak vybírají podle jejich zaměření. Nestane se tak, že by fotbalový reportér jel na olympiádu. Hokejoví redaktori naopak vyjíždějí pravidelně na zimní olympijské hry. Ačkoli je jejich specializace na hokej, novináři musí být připraveni zaskočit na jakémkoli dalším sportu. Důležitou schopností novinářů je tedy i flexibilita.

Všestrannost novinářů je další důležitou schopností, kterou redakce vyžadují u svých zpravodajců. Očekává se tedy od nich všeobecný přehled a rychlé zorientování v neznámém tématu. Dále rozhoduje, zda redaktor dokáže pracovat pod časovým tlakem a jestli odvádí svou práci spolehlivě a kvalitně. Prostor mohou dostat i mladší novináři, jestliže prokážou své schopnosti na jiných sportovních akcích a osvědčí se v pracovním režimu pod tlakem. I když většina redakcí stále posílá svého fotografa na olympijské hry a novináři nemusí zastávat jejich funkci, multiskill novináři jsou pro redakce výhodnými adepty. Všestrannost a univerzálnost u novinářů jsou vlastnosti, které jsou v olympijském prostředí potřebné, přínosné a především žádané. Komunikační partneři také přiznávají, že je důležité držet krok s dobou. Je potřeba vzdělávat se v nových technologiích a umět s nimi zacházet. Například schopnost zacházet se sociálními sítěmi je v dnešní době dovednost, kterou novináři musí umět ovládat. Média chtějí tyto uživatele oslovit a novináři tak musí umět pracovat s těmito stále novými platformami. Novináři by tak měli být z tohoto hlediska progresivní, aby dokázali příjemcům zprostředkovávat zajímavý obsah.

Nejpravděpodobnější šanci dostat se pracovním způsobem na olympijské hry má novinář, který má zkušenosti z velkých sportovních událostí a jeho specializace odpovídá daným sportům, které se objeví v programu olympiády. Dále je daný redaktor všestranný, univerzální, flexibilní a progresivní. Dokáže se rychle zorientovat v neznámém prostředí a zvládne kvalitně pracovat pod tlakem. Všechny tyto schopnosti jsou důležité, aby novinář obstál v dlouhodobě náročném a stresovém prostředí olympijských her.

„Vždycky jedete na nějakou olympiádu poprvé. Člověk k tomu musí trochu dospět. Musíte si ho otestovat na nějakých předchozích akcích. Primárně rozhodují zkušenosti, specializace a kvalitní práce pod tlakem.“ (rozhovor č. 5)

„Snažíme se, aby tam jel člověk, který má největší vhled, nejlepší kontakty se sportovci a je protřelý prací v terénu. To je také důležitou součástí, aby se tam člověk dobře orientoval a fungoval. Univerzálnost je důležitá.“ (rozhovor č. 4)

Shrnutí

Olympijské hry vnímají čeští sportovní novináři jako jednu z vrcholných akcí a je pro ně prestižní záležitostí zprostředkovávat aktuální dění mediálnímu publiku. Novináři připouštějí, že se jedná o dlouhodobě náročné a stresové období, při kterém jsou v maximálním pracovním vyčerpání, jejich životospráva je podřízená časovému režimu akce a práce probíhá pod tlakem vlivem různých faktorů a okolností. Na druhou stranu jsou novináři připraveni podat maximální pracovní výkon s vysokou kvalitou mediálních obsahů. S danými nepříznivými podmínkami pro jejich práci jsou novináři srozuměni a počítají s nimi. Zároveň zdůrazňují, že je důležité nezapomínat na odpočinek a starat se o svou psychickou hygienu během namáhavého pracovního období, aby nedošlo k případnému zhroucení nebo vyhoření novináře. Jednoho z informantů vedly náročné pracovní podmínky na olympiádě k pracovnímu vyhoření a následnému odchodu z redakce. Jedná se však o jeden případ ze zkoumaného vzorku, který byl navíc způsoben dalšími neznámými okolnostmi. Vyhoření novinářů kvůli namáhavému olympijskému režimu není běžné, nicméně tento příklad ukazuje, v jakých extrémních podmínkách novináři pracují. Sportovní novináři vnímají sport jako srdcovou záležitost, což jim může pomáhat lépe zvládat náročné a stresové období olympijských her.

V rámci profesionálního fungování na olympijských hrách, je součástí pracovního procesu novinářů jejich příprava na danou událost. Příprava je klíčovou složkou úspěchu a je nezbytná pro plynulé fungování novinářů na olympijských hrách. Do přípravy jsou zahrnuty organizační záležitosti, tvorba olympijského obsahu, sledování sportovců a vzájemná komunikace. Velká část přípravy je kontinuální a zahrnutá v každodenní práci novinářů. Z tohoto důvodu nelze přípravu novinářů zcela časově kvantifikovat, ale první organizace směrem k olympijským hrám začíná přibližně rok před samotným startem akce. Z výzkumu vychází, že příprava z hlediska rešerší je dnes díky novým technologiím jednodušší a rychlejší než v minulosti.

Nejdůležitější a zároveň nejsložitější z hlediska novinářské práce na olympiádě je logistika daného týmu redaktorů, která zaručuje jejich efektivní fungování. Olympiáda je jediná sportovní akce, na které je zastoupeno velké množství sportů, a proto musí mít novináři strategicky rozplánovaný každý den, aby mohli stoprocentně plnit své pracovní povinnosti. Z velké části jim k tomu pomáhá specializace, která v minulosti nebyla u sportovních novinářů běžná. Díky specializaci jsou novináři schopni vnímat veškeré detaily, zprostředkovávat propracované texty s kontextuálními podrobnostmi a vytvářet poutavé a neotřelé příběhy.

Specializace ulehčuje novinářům práci díky jejich dlouhodobému vhledu do konkrétního sportu.

V rámci mediálních rutin je důležité mít v redakci určené priority ohledně poskytování zpráv. Čeští novináři se během olympiády soustředí na české sportovce. Nicméně olympijský program zahrnuje velké množství sportů, které novináři nemohou zcela pokrýt. Často navíc dochází k nečekaným úspěchům sportovců a novináři se musí přesouvat mezi sportovišti. V takovýchto situacích funguje spolupráce mezi novináři z různých redakcí. Kvůli velkému množství práce a nedostatku času je spolupráce novinářů na olympiádě nezbytná. Podobná výpomoc mezi novináři fungovala i v devadesátých letech, kde byla ještě častější, než je tomu dnes z důvodu menšího počtu vyslaných novinářů na olympijské hry.

Na olympiádě mají novináři k dispozici jeden hlavní informační kanál. Tento způsob jednoho komunikačního kanálu je pro novináře výhodný a výrazně jim ulehčuje jejich práci. Jedná se o další specifikum olympijských her, jelikož na jiných sportovních událostí funguje vícero zpravodajských sítí. Velkou část mediálního servisu poskytuje novinářům Český olympijský výbor, který oproti minulých dobách rozšířil nabídku svých služeb a posílil své kompetence. Zároveň z výzkumu vychází, že má Český olympijský výbor daleko lepší možnosti dostat se k sportovcům a zprostředkovávat zajímavý obsah než samotní novináři.

Novinářskou práci dále ovlivňuje časový posun, který může redaktorům přidat nebo ubrat čas pro jejich práci. Z toho hlediska si novináři musí dobře organizovat svůj čas směrem k uzávěrkám. V individuálních případech může dojít k posunutí uzávěrky, což umožňují nejen lepší technické možnosti tiskáren, ale také klesající tištěný náklad. Jedná se však pouze o pár desítek minut. Nicméně tlak se aktuálně přesouvá z uzávěrek k poskytování nepřetržitého zpravodajství. Online média vyžadují publikování zpráv průběžně během dne, což je pro novináře stresující obzvláště v nabitém programu olympijských her. Redaktoři běžně píšou své články v prostředcích hromadné dopravy kvůli úspoře času.

Co se týče pracovního režimu na olympiádě, informanti jej vnímají jako zcela specifický a náročnější oproti každodennímu fungování novinářů. Zcela odlišný je ale i v porovnání s pracovními režimy na jiných sportovních událostí. Složitější logistika a organizace každodenního rozvrhu, častější cestování, přísná pravidla omezující možnosti novinářů, méně času na práci, omezený přístup ke sportovcům, to vše jsou specifika olympijských her. Nicméně základní pracovní postupy se při práci novinářů nemění. Jedná se o zažité pracovní rutiny, které novináři získávají dlouhodobými zkušenostmi a které aplikují i na olympijských hrách.

Modernizace a nové technologie přinesly do mediálního světa jisté změny a ovlivnily psanou žurnalistiku v mnoha ohledech. V první řadě technologická inovace výrazně ulehčila novinářskou práci po technické stránce. Komunikace novinářů s redakcemi během olympijských her začala být jednodušší, levnější a rychlejší. Díky novým technologickým možnostem se informace staly dostupnější a zrychlil se například proces přípravy a rešerší. Rychlost byla dalším faktorem, kterou s sebou nové technologie přinesly. Začala být poptávka po co nejaktuálnějších informacích, čímž se zvýšil tlak na co nejrychlejší zprostředkování zpráv. Ačkoli nové technologie zjednodušily a zrychlily pracovní proces novinářů, paradoxně jim ubraly čas pro jejich práci.

Pro redakce začaly být prioritní online weby díky nepřetržitému čtyřadvacetihodinovému režimu zpravodajství. Noviny v době rychlejších médií (online weby, televize, rozhlas) nestihaly plnit poptávku rychlého publikování zpráv. V online prostředí se navíc začalo pohybovat čím dál více potenciálních příjemců a online média jim dokázaly díky konvergenci nabídnout rozmanitý a atraktivní obsah. Dnes jsou první informace publikovány na online webech a posléze jsou rozšiřovány. Noviny dnes plní funkci třízení informací, kdy vyzdvihují nejdůležitější události, které se v nepřetržitém režimu online publikování ztrácejí. Mediální obsah psaných médií se vlivem technologické inovace výrazně proměnil. Dnes se tvoří daleko méně klasického zpravodajství, novináři se zaměřují na rozhovory, story, reportáže a snaží se zpracovávat texty zajímavým způsobem. Ačkoli noviny dnes mají méně stránek než v minulosti, díky online webům musí novináři publikovat větší množství obsahů.

Média rozšířila své působení i v oblasti sociálních sítí. Ty se staly pro novináře zdrojem nových informací, jelikož sportovci často sdílejí na svých profilech podnětné informace. Pro média je zase prostředí sociálních sítí další příležitostí, jak zasáhnout větší a mnohdy mladší publikum. Na novináře je v tomto ohledu kladen větší tlak na to, aby přinášeli audiovizuální obsah pro sociální sítě. Ty se tak staly pevnou součástí jejich pracovních povinností. Avšak během olympijských her nemůžou média sdílet obsah z této události na svých sítích. Sítě jsou výhradně v dikci Mezinárodního olympijského výboru, která dále umožňuje sdílet určitý obsah Českému olympijskému výboru. Novináře provází striktní pravidla během celé olympiády. V případě jakéhokoli porušení jim hrozí odebrání akreditace. Novináři tak jsou v mnoha případech ve své práci omezováni ze strany organizátorů.

Z výzkumu také vychází, že v redakci probíhá diskuse ohledně používání prvků umělé inteligence v novinářské práci. Někteří z informantů již vyzkoušeli pracovat s různými automaty, které by zjednodušily novinářskou práci. Nicméně novináři zdůrazňují, že automaty

fungující na principu umělé inteligence zatím nejsou stoprocentní a mají velkou chybovost. Z tohoto důvodu novináři běžně nevyužívají tyto služby. Většina z komunikačních partnerů navíc s umělou inteligencí nezkoušela pracovat. Všichni z informantů se shodují na tom, že do budoucna by se mohlo jednat o výraznou pomoc v jejich práci, ale nikdo se neobává, že by je umělá inteligence zcela nahradila. V novinářské práci je důležité všimnout si různých detailů, přinést osobitý vhled a zpracovat texty originálním způsobem s přidanou hodnotou. Podle novinářů toho umělá inteligence nikdy nebude schopná, a proto bude ve zpravodajství vždy důležitá lidská složka.

Kvůli klesajícímu tištěnému nákladu novin a odlivu čtenářů se redakce snaží dlouhodobě redukovat své výdaje. Redakce mají omezené ekonomické možnosti a olympijské hry jsou v tomto ohledu nákladnou sportovní událostí. Velká část nákladů je nezbytná a nedá se s nimi nijak kalkulovat. V rámci ekonomických možností si redakce nemohou dovolit posílat početné novinářské týmy na olympijské hry, ačkoli by se tímto výrazně vylepšily pracovní podmínky redaktorů. Podle informantů jsou novinářské týmy poddimenzované. Menší počet vyslaných novinářů způsobuje větší tlak na jejich práci, na kterou nemají dostatek času kvůli náročnému sportovnímu programu. I přesto se počet vyslaných novinářů v průběhu let zvýšil především díky většímu množství akreditací, ale také kvůli narůstajícímu počtu sportů, které musí novináři na olympiádě pokrýt. Ekonomická situace redakcí také zapříčinila klesající počet akreditovaných fotografů z jednotlivých redakcí na olympijských hrách. Technologie umožnila automatizaci focení a redakce mají navíc k dispozici velké množství fotografií od mediálních agentur. Tento trend však omezuje zachycení individuálních a zajímavých sportovních momentů obzvláště v případě českých sportovců. Agentury se soustředí výhradně na medailisty a zachytit poutavé české situace může pouze fotograf z redakce.

Dále se vzhledem k ekonomické situaci redakcí omezily zahraniční cesty novinářů. Část zpravodajství se dnes dělá v redakci podle televizního přenosu. Častější jsou také online tiskovky a rozhovory se sportovci přes různé online aplikace, které umožňují novinářům nevyjíždět do terénu. V minulosti novináři museli být na místě události, aby získali potřebný materiál. Moderní technologie a online prostředí dávají redakcím příležitost snížit své výdaje využitím nových možností. Další změnou z hlediska ekonomické situace je zkrácení pobytu novinářů na olympiádě. Novináři již nejezdí s velkým předstihem na olympijské hry, což je znevýhodňuje. Redaktoři totiž nemají možnost seznámit se lépe s neznámým prostředím olympiády. Redakce také mohou jednotlivé novináře v průběhu olympiády postupně střídat, což se děje tehdy, pokud se olympiáda koná v ucházející vzdálenosti. Všechny tyto způsoby

umožňují redakcím redukovat své náklady. Z výzkumu také vychází, že novináři pracující na olympijských hrách jsou za svou práci ohodnoceni symbolickými prémie. Záleží však individuálně na každém zaměstnavateli a nejedná se o nijak závratné částky.

Olympijské hry jsou kontrolovanou událostí s přísnými pravidly a z tohoto důvodu tato událost nedává novinářům příliš možnost využívat multiskilling. Nicméně podle informantů je ze strany redakcí kladen větší důraz na to, aby novináři přinášeli kromě psaného obsahu i audiovizuální materiál. Novináři využívají multiskilling spíše na jiných sportovních událostí, kde jsou benevolentnější pravidla. Nejčastěji přinášejí audiovizuální obsah pro sociální sítě. Běžně se nestává, že by například určitá fotografie vytvořená písicím novinářem byla použita do článku. K tomuto by novináři museli mít kvalitnější techniku. Pokud někdo z novinářů během olympiády přináší jiný obsah než ve psané formě, výzkum ukazuje, že se soustředí po celou dobu pouze na jednu činnost. Nepublikuje tak žádné psané texty. Tento fakt ukazuje, že není možné vykonávat multimediální činnosti v náročném prostředí olympijských her.

Aby novináři zvládli náročný dlouhodobý olympijský režim, měli by být všestranní, univerzální, flexibilní a progresivní. Důležité jsou zkušenosti z jiných velkých sportovních událostí, kde si novináři vyzkouší podávat kvalitní výkon pod tlakem.

Závěr

Analýza jednotlivých rozhovorů s komunikačními partnery zaměřená na proměnu práce českých píšících sportovních novinářů během olympijských her ve vymezeném období přinesla několik zjištění. V rámci výzkumu byly některé předpoklady potvrzeny, u jiných naopak nebyla prokázána jejich platnost. Hlavní výzkumná otázka této práce, na kterou jsem během výzkumu hledala odpovědi, zní: *„Jak se proměnila práce českých sportovních novinářů během olympiád?“* Hlavní výzkumná otázka byla doplněna dalšími rozšiřujícími podotázkami, které budu postupně zodpovídat:

- *„Jak technologický vývoj zasáhl do novinářské práce?“*
- *„Jak ekonomická situace redakcí ovlivňuje pracovní podmínky novinářů na olympijských hrách?“*
- *„V jaké míře využívají čeští novináři multiskilling na olympiádě?“*
- *„Jak se sportovní novináři přizpůsobují specifickému prostředí olympijských her z hlediska mediálních rutin?“*

V závěru této práce lze konstatovat, že největší proměna novinářské práce byla zaznamenána v oblasti technologické. Nejvýrazněji se modernizovala komunikace novinářů s redakcemi během olympijských her. Novináři díky internetu a online připojení doručují své články do redakce podstatně rychleji, a především bez jakýchkoli větších technických překážek, které se v minulosti běžně objevovaly. Online prostředí umožňuje nepřetržitý kontakt a spolupráci mezi novináři a redakcemi, ale také jednodušší komunikaci mezi novináři a sportovci. Zároveň technologie nabízí spoustu nových možností, které novináři mohou použít pro jednodušší a rychlejší práci. Technologický vývoj výrazně proměnil novinářskou práci ve všech oblastech. Potvrdil se předpoklad, že technologie zjednodušily novinářům jejich práci, nicméně práci novinářů také kompletně zrychlily. Tlak na rychlé a aktuální zpravodajství je dnes daleko větší, než tomu bylo dříve a novináři jsou tak pod neustálým stresem. Celkový důraz na rychlost upozadil tištěná média a pro redakce se staly prioritními online média.

Výzkum dále ukázal, že ekonomická situace redakcí ovlivňuje dlouhodobě jejich možnosti a je zde neustálá snaha šetřit s rozpočtem a omezovat výdaje. Klesající tištěný náklad a odliv čtenářů nutí redakce měnit jejich přístup v oblasti hospodaření. Výrazně se omezily zahraniční cesty novinářů, je zaznamenán klesající počet akreditovaných fotografů z redakcí na olympijských hrách a zkracuje se také pobyt novinářů na olympiádě. Nejvýrazněji ovlivňují ekonomické možnosti počet vyslaných novinářů na olympijské hry. České novinářské týmy

jsou oproti zahraničním redakcím poddimenzované. V důsledku toho se zhoršují pracovní podmínky novinářů na olympiádě, jelikož je na novináře vyvíjen větší tlak kvůli velkému množství práce. Nepotvrdil se však předpoklad lepších pracovních podmínek novinářů, kteří pracovali na olympijských hrách v dřívějších dobách. Menší počet akreditací a ekonomické možnosti redakcí nedovolovaly vyslat na olympiádu více novinářů než jednoho za každé médium. Jejich pracovní podmínky i vzhledem k horším technologickým možnostem byly výrazně ztíženy.

Pomocí analýzy bylo dále zjištěno, že čeští novináři příliš nevyužívají multiskilling na olympijských hrách. V první řadě se tak děje převážně kvůli omezujícím pravidlům a přísné kontrole organizátorů, v druhé řadě náročný olympijský program neumožňuje novinářům vykonávat dlouhodobě vícero multimediálních činností. Jsou zde určité snahy ze strany českých redakcí přinášet příjemcům kromě psané formy i audiovizuální obsah. Nicméně děje se tak převážně v oblasti sociálních sítí, kam novináři nejčastěji přidávají tento druh obsahu. Nepotvrzení multiskillingu u novinářů z velké části vychází z pravidel akreditací stanovenými organizátory, které neumožňují písíciím novinářům fotit nebo natáčet v prostředí oficiální olympijské zóny.

Z hlediska mediálních rutin je pro novináře na olympiádě klíčová příprava a logistika týmu, aby mohli profesionálně a plynule plnit své pracovní povinnosti v náročném prostředí. Oproti běžnému novinářskému režimu se jejich práce odlišuje specifickým prostředím olympiády. Novináři zažívají téměř nepřetržitý pracovní rozvrh s minimálním odpočinkem, jejich životospráva je podřízená náročnému programu a novináři jsou během olympijských her vystaveni dlouhodobému stresovému prostředí. Mediální rutiny se na olympiádě nijak výrazně nemění. V základních pracovních postupech zůstává práce novinářů stejná. Důležitým prvkem novinářské práce během olympijských her je flexibilita. Méně novinářů na olympiádě při velkém množství sportů nutí redaktory přizpůsobovat své pracovní návyky nečekaným situacím, kdy novináři mohou pokrývat sporty, který nespádají do jejich specializace. Z hlediska časového srovnání, zařadili novináři do své práce nové technologické možnosti, které jim pomáhají při procesu rešerší.

Výzkum přinesl zajímavý poznatek z hlediska novinářské činnosti. Ukazuje se, že novináři mají na olympijských hrách velmi omezené pracovní možnosti a z velké části jsou odkázáni na Český olympijský výbor. ČOV působí na několika úrovních. Poskytuje novinářům akreditace, mediální servis, zprostředkovává novinářům kontakt se sportovci a zajišťuje jim určité technické zázemí. Kompetence Českého olympijského výboru se v průběhu let rozšířily

a dnes výbor nabízí novinářům větší nabídku služeb, než tomu bylo v minulosti. Nicméně s rostoucími kompetencemi se zvětšuje i závislost novinářů na ČOV. V tomto ohledu dochází na olympiádě ke částečné ztrátě autonomie novinářů, kteří jsou odkázáni na Český olympijský výbor. Výzkum dále zjistil, že Český olympijský výbor zasahuje do práce sportovních novinářů. ČOV publikuje články na online web, přidává obsah na sociální sítě a díky exkluzivnímu přístupu ke sportovcům má daleko lepší podmínky vytvářet atraktivní a originální obsah pro příjemce než akreditovaná média. Některá média byla také partnerem Českého olympijského výboru, což jim mohlo zlepšovat pracovní podmínky na olympiádě a protěžovat jejich postavení v rámci českých médií.

Seznam použitých pramenů

Literatura

ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: A Practical Introduction*. Londýn: SAGE Publications, 2005. ISBN 978-1-4462-5338-0.

ČUŘÍK, Jaroslav. *Nové trendy v médiích*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5839-2.

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Praha: Dokořán, 2008. Bod (Dokořán). ISBN 978-80-7363-131-4.

DOMINGO, David, Salaverría, R., Aguado Terrón, J. M., Cabrera, M. Á., Edo Bolós, C., Masip, P., & Portilla, I. *Four dimensions of journalistic convergence: A preliminary approach to current media trends at Spain*. Universidad de Alicante, 2007.

GANS, Herbert J. *Deciding what's news: A study of CBS evening news, NBC nightly news, Newsweek, and Time*. Northwestern University Press, 2004. ISBN 0-8101-2237-5

IVASK, Signe, SIIL, Virgo, LAAK, Brit: *Factors Promoting or Preventing and Relieving the Burnout of Newspapers Sports Journalists During a Prolonged Strenuous Period: Case Study of Estonian Sports Journalists During the Rio 2016 Summer Games*. Mediální studia. 2017, roč. 11, č. 2, s. 129-150. ISSN 1801-9978.

JENKINS, Henry. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York: New York University Press, 2006. ISBN 978-0-8147-4281-5

LOWES, Mark Douglas. *Inside the sports pages: work routines, professional ideologies, and the manufacture of sports news*. Buffalo: University of Toronto Press, 1999. ISBN 9780802081834.

MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6476-8.

MACEK, Jakub. *Úvod do nových médií*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-025-4.

MANOVICH, Lev. *The language of new media*. Cambridge: MIT Press, 2002. ISBN 0262632551.

PICARD, Robert G. *A Business Perspective on Challenges Facing Journalism*. In *The Changing Business of Journalism and its Implications for Democracy*. Oxford: Reuters Institute, University of Oxford, 2010, s. 17–24. ISBN 978-1-907384-01-1

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

SHOEMAKER, Pamela., REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influence on Mass Media Content* (2nd ed.). New York: Longman, 1996. ISBN 0-8013-1251-5

STRAUSS, Anselm L., CORBIN, Juliet. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. SCAN. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. ISBN 80-85834-60-x.

TUCHMAN, Gaye. *Making News: A Study in the Construction of Reality*. New York: Free Press. 1978. ISBN 978-0029329306.

USHER, Nikki. *Making News at the New York Times*. University of Michigan Press, 2014. ISBN 978-0-472-11936-3.

Online zdroje

ABC ČR. *Periodický tisk*. [online]. 2024. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/>

BURNS, Lynette Sheridan. *Understanding journalism*. London: SAGE Publications Ltd, 2002. [cit. 2024-03-31], Dostupné z: <https://doi.org/10.4135/9781446220597>

ERDAL, Ivar John. *Convergence in/of Journalism*. In Oxford Research Encyclopedia of Communication, 2019. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://oxfordre.com/communication/display/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-793>

EVROPSKÝ PARLAMENT. *Co je umělá inteligence a jak ji využíváme?* [online]. 2020, 2023 [cit. 2024-01-29]. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200827STO85804/umela-intelligence-definice-a-vyuziti>

FRANKS, Suzanne, O'NEILL, Deirdre. *Women reporting sport: Still a man's game?* Journalism, 2016. 17(4), 474-492. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1464884914561573>

CHAMBERS, Deborah, STEINER, Linda, FLEMING, Carole. *Women and Journalism* (1st ed.), 2004. Routledge. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780203500668>

KHAN, Aquil. *Multimedia, Multitasking, and Multiskilling: A trajectory towards overburdening for journalists in Indian digital native newsrooms*. Global Media Journal, 2022. Dostupné z: <https://www.globalmediajournal.com/open-access/multimedia-multitasking-and-multiskilling-a-trajectory-towards-overburdening-for-journalists-in-indian-digital-native-newsrooms.php?aid=91274>

LECHELER, Sophie, KRUIKEMEIER, Sanne. *Re-evaluating journalistic routines in a digital age: A review of research on the use of online sources*. New Media & Society, 2015. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1461444815600412>

MATEO, Rosario, BERGÉS, Laura, GARNATXE, Anna. *Crisis, What Crisis? The Media: Business and Journalism in Times of Crisis*. TripleC: Communication, Capitalism & Critique. Open Access Journal for a Global Sustainable Information Society. 2010. [cit. 2024-03-3]. Dostupné z: <https://doi.org/10.31269/triplec.v8i2.212>

ÖRNEBRING, Henrik. *Technology and journalism-as-labour: Historical perspectives*. Journalism, 2010, 11(1), 57-74. <https://doi.org/10.1177/1464884909350644>

QUINN, Stephen. *An Intersection of Ideals: Journalism, Profits, Technology and Convergence*. Convergence: 10(4). 109-123. 2004. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/135485650401000409>

SUGDEN, John, TOMLINSON Alan. *Stories from planet football and sportsworld: Source Relations and Collusion in Sport Journalism*. Journalism Practice 1, 2007, no. 1., 44-61. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17512780601078860>

SPYRIDOU, L.-P., Matsiola, M., Veglis, A., Kalliris, G., & Dimoulas, C. *Journalism in a state of flux: Journalists as agents of technology innovation and emerging news practices*. *International Communication Gazette*, 2013, 75(1), 76-98. [cit. 2024-02-16]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1748048512461763>

TUCHMAN, Gaye. *Making News by Doing Work: Routinizing the Unexpected*. *American Journal of Sociology*, 1973. 79(1), 110–131. [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2776714>.

WHEATLEY, Dawn. *A Typology of News Sourcing: Routine and Non-Routine Channels of Production*. *Journalism Practice*, 2020. 14 (3): 277–298. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/17512786.2019.1617042>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Michalem Osobou

Příloha č. 2: Rozhovor s Jaroslavem Beránkem

Příloha č. 3: Rozhovor s Romanou Barboříkovou

Příloha č. 4: Rozhovor s Janem Jarochem

Příloha č. 5: Rozhovor s Barborou Žehanovou

Příloha č. 6: Rozhovor s Radkem Malinou

Příloha č. 7: Rozhovor s Tomášem Mackem

Příloha č. 8: Rozhovor s Martinem Haškem

Příloha č. 9: Rozhovor s Markétou Kosovou

Příloha č. 10: Průměrný tištěný náklad Mladé fronty DNES

Příloha č. 11: Průměrný tištěný náklad deníku Právo

Příloha č. 12: Průměrný tištěný náklad deníku Sport

Příloha č. 13: Průměrný tištěný náklad Lidových novin

Přílohy

Příloha č. 1: Rozhovor s Michalem Osobou

Pracuje v deníku Právo a pro Sport.cz

Zúčastnil se osmi olympijských her (Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Tokio 2021, Peking 2022)

Jakou přípravu si děláte před odletem na olympijské hry?

Záleží, co se počítá do přípravy. Můžu říct, že neprobíhá žádná, anebo že probíhá celý rok. Není to tak, že bych seděl u počítače a chystal se přímo na olympiádu, ale člověk chystá různé rozhovory, seriály a profily. Tematická příprava probíhá samotnou prací, kdy se novinář zaměřuje na sportovce a píše o nich už s nějakým předstihem.

Médium žije olympiádou měsíce před tím. Člověk je se sportovci v kontaktu, navštěvuje jejich tréninky, dělá s nimi rozhovory, a to je v podstatě ta příprava. Pak je tady druhá stránka přípravy a ta je technická. Vyřizování akreditací, zařizování ubytování apod. Tohle je čistě na redaktorech, nikdo to za nás nedělá.

V jakém počtu za redakci jezdíte na olympiádu?

Konkrétně za naši redakci se to v poslední letech ustálilo na třech redaktorech. Dříve jsme jezdili ve dvou a pak se to rozšířilo na tři, ale z ekonomických důvodů více redaktorů nejedí. Někdo ještě posílá i svého fotografa. Třeba Mladá fronta DNES byla tehdy partnerem olympijského výboru, takže posílala více lidí, jezdili tam třeba i dva fotografové. Televize a rozhlas jezdí ve větších počtech, ale pokud se bavíme o tištěných a online médiích, tak 3-4 lidí je maximum.

Konkrétně vaše redakce posílá svého fotografa?

Ne, my jezdíme vyloženě tři píšící zpravodajové. Rozhodli jsme se v redakci, že agentur a fotografů je na místě dostatek a pro nás je efektivnější mít tam spíše píšící redaktory. Ale každá redakce to má nastavené jinak. Víím, že deník Sport bude do Paříže poprvé vysílat specialistu na sociální sítě. Takže i tohle se mění, ale my zatím zůstáváme u modelu tří píšících redaktorů.

Fotografie do článků tedy čerpáte z agentur?

To už si řeší v redakci. Většinou tedy z mezinárodních agentur. Olympijský výbor má také své fotografy, kdy své fotky poskytuje zdarma nebo za nějaký poplatek.

Takže se nestane, že byste si fotografie k článkům fotili sami?

To ani nejde. Nemáme na to techniku, práva, akreditace, prostory, ani čas.

Když tedy jezdíte v počtu třech redaktorů, jak funguje rozdělování sportů, kdo o čem bude informovat?

Předem si uděláme plán podle časové programy, ale často je to pak improvizace. Když se děje nějaký úspěch, tak se snažíme přesunout. Je to trochu jiné u zimních her, kde třeba lyžařské sporty jsou v horách a ve městě jsou pak ledové sporty (hokej, rychlobruslení, krasobruslení apod.). Tam je to dané tím, že většinou bydlíme každý jinde. U letních her si uděláme nějaký plán podle toho, kdo se jakému sportu přes rok věnuje, ale často potom přejíždíme podle toho, kdo je zrovna blíže a kdo má čas.

Na specializaci sportovních novinářů tedy tolik nezáleží?

Snažíme se to rozdělit podle specializace, ale sporty se často překrývají, takže ani nejde, aby člověk pokryl sporty, kterým se normálně věnuje. Musíte být připraveni zaskočit na jakémkoli sportu.

Máte jako novináři v rozdělení práce volnou ruku?

Ano, to si děláme sami. Většinou až na místě, kde máme větší přehled, kdo kdy má čas. Je to na naší domluvě.

Co všechno spadá do náplně redaktora během dne na olympiádě?

Bylo to trochu jiné během covidových her (Tokio 2021 – pozn. autorky), kdy jsme se museli předem akreditovat na sporty. Člověk musel všechno plánovat trochu s větším předstihem, protože byl omezený počet v tiskovém středisku a v mix zónách. Z tohoto pohledu to bylo náročnější. Jinak se jedná o standartní novinářskou práci, kdy se ráno podíváte, co se ten den kde děje a podle toho si určíte, kam máte jet. Naplánujete si nějaký rozvrh a během dne reagujete na případné změny. Většinou převážně cestujete po sportovištích, případně do olympijské vesnice za sportovci nebo do českého domu, kde také bývá setkání se sportovci. Každý den je trochu jiný, ale je to hodně času na cestách a na sportovištích.

Stalo se vám, že jste něco nestihl?

Například v Tokiu získal medaili Alex Choupenitch. S tím nikdo moc nepočítal a nebyli jsme tehdy na místě, takže jsme se rychle přesouvali. Stane se tedy, že se nějaký úspěch nestihne.

Občas je to trochu tipovačka, kdy věříte, že nějaký úspěch může být, a nakonec se stane někde jinde. Je to riziko. Bohužel nemůžeme mít pokryté všechny sporty. Občas funguje, že si vypomůžeme mezi redakcemi. Rozdělíme se, že každý půjdeme někam a pak si vyměníme informace.

Liší se rutiny novinářů na olympiádě od běžného fungování v terénu nebo pracujete v podobném režimu?

Na olympiádě je na všechno méně času. Je to právě kvůli častým přesunům a taky se toho děje hodně najednou. Kdyby se jednalo o izolovanou akci, jako je mistrovství světa, tak člověk stráví celý den tím, že sbírá různé ohlasy. Na olympiádě na tohle není čas, člověk posbírání pár rozhovorů a pak se přesouvá jinam. Často se píše v autobusech, které bývají vybavené wifi. Píše se u oběda. Každý volný čas se člověk snaží využít. Je to určitě jiné než v běžném fungování právě tím, že se koná hodně věcí najednou.

Na druhou stranu je to možná trochu jednodušší v tom, že má člověk k dispozici jeden komunikační kanál. Všechno probíhá přes olympijský výbor. Když máte pořádané různé jednotlivé akce, tak má každý svoji agenturu a svého mluvčího. V tomhle je to na olympiádě jednodušší.

Nejnáročnější je tedy vše stihnout časově.

Ano. Někdy se sejde, že se toho koná v jeden den spoustu. Pak jsou dny, kdy je to z českého pohledu volnější.

Soustředíte se i na informování o zahraničních sportovcích?

U těch zahraničních věcí je výhoda, že se dají udělat srovnatelně z redakce z Prahy. Takže to většinou pokrývají kolegové, kteří se dostanou ke stejným informacím z tiskovek apod. Pro nás je tedy prioritou česká stopa a pokud se stane, že žádná není, tak se snažíme najít zajímavost spojenou s českými sportovci. Třeba v Paříži bude poprvé breakdance jako nový sport, takže bude mít smysl tam vyrazit a popsat v reportáži, jak to tam vypadá. Tohle moc z televize nepopíšete. Ale kvůli zpravodajství chodit na zápasy a popisovat, co se tam událo, když tam není česká stopa, tak to nemá příliš velký smysl.

Kolik hodin denně pracujete?

Je to individuální. Záleží kolik toho musí člověk nacestovat. Třeba ve Vancouveru jsme vyráželi na lyžařské sporty v pět hodin ráno a vraceli se o půlnoci. Nedá se tedy přesně říct, ale bývá to práce na celý den.

Máte nějaký volný čas nebo den odpočinku?

Toho volného času moc není. Den volna ne. Může se stát, že máte volnější dopoledne, takže nemusíte brzo vstávat. Někdy se stane, že někdo zůstane ještě po olympiádě a vycestuje. Třeba my jsme takhle po olympiádě v Pekingu cestovali ještě pět dnů po Číně. Ale během her na to není prostor.

Jak fungují uzávěrky na olympijských hrách?

Jsou stejné jako celý rok. Není úplně možnost je posouvat, protože jsou většinou na hraně nějakých technických možností, aby vše stihla vytisknout tiskárna. Z tohoto pohledu byly jednodušší olympijské hry v Asii, kde díky časovému posunu na to bylo více času.

Když se něco nestihne do uzávěrky, tak se k tomu vrátíme další den. Čím dál více jsou prioritou online weby. Uzávěrky a co vyjde v novinách se samozřejmě řeší, ale člověk už nežije jenom tím, co se stihne do uzávěrky. I po uzávěrce musí přinést věci pro online. V tomhle se trochu práce změnila.

Máte zkušenost, že by nové technologie posunuli uzávěrky díky větší rychlosti a vy tak měli více času na práci?

Mírně se to posunulo, ale není to v řádu hodin, spíše desítek minut. Možná větší vliv, než technologie na to má klesající náklad. Tiskne se toho méně, což zabere méně času, díky tomu mohou být uzávěrky o něco později. Ale není to tak, že by to bylo dříve v osm a teď až o půlnoci. Je to víceméně stejné.

Jaké využíváte zpravodajské sítě?

Jako komunikační kanál funguje již zmíněný olympijský výbor. Když se domlouvají nějaké rozhovory před závody, tak to centrálně řídí český olympijský tým. Sledujeme různé weby. V rámci olympiády funguje intranet, kde jsou zapsané všechny tréninky, závody a rozhovory. Není úplně čas na něj koukat pořád, ale třeba ráno se na něj podíváme a když je tam nějaká zajímavost, tak se dá zpracovat. Vedle těch zpravodajských sítí sledujeme také sociální sítě,

kteří mají čím dál větší vliv. I když u olympijských her jsou různé restriktce, co všechno mohou sportovci sdílet.

Jak to probíhá s rozhovory se sportovci po závodech?

Standartní procedura je, že sportovec po konci závodu projde mix zónou. To je pro nás primární způsob komunikace, kdy vyzpovídáme sportovce. Rozhovory v češtině pro česká média probíhají většinou v mix zóně. Tiskové konference pak bývají pro medailisty, takže pokud máme nějakého českého medailistu, tak jdeme ještě na tiskovku. Akorát ta bývá spíše pro ty známější média. Je sice dobré být na tiskovce, protože tam můžeme zjistit nějakou zajímavost, ale pokud stihneme všechno zjistit v mix zóně, tak si s tím vystačíme. Večer pak často probíhá přijetí v českém domě, které je pro sponzory a fanoušky. Zároveň je tam i zázemí pro novináře, takže je ještě případná možnost nějakých rozhovorů. Výhodou českého domu je, že nespadá do restriktcí mezinárodního olympijského výboru, takže je tam možnost natáčet i nějaká videa. My jako pišící redaktoři na to nemáme práva, na to si práva kupují televize. Ale český dům je mimo akreditační zónu, takže se to dá využívat pro weby nebo sociální sítě.

Co tedy máte v rámci akreditace povoleno?

Jenom audio. A ani to nemůže jít ven, kdybych chtěl pustit nějakou nahrávku na web. Můžu si to pouze nahrát pro sebe a přepsat. Na olympiádě jsou práva přísně hlídána. Třeba na audio má zakoupená práva Český rozhlas, takže pokud by šel ven jiný zvuk než jejich, tak by si na to mohli oprávněně stěžovat a nám by byla odebrána akreditace.

Jak se cítíte během olympijského období? Jak na vás působí samotné prostředí a práce?

Samotná olympiáda trvá 16 dní od zahájení do ukončení. Většinou jezdíme čtyři – pět dnů předem, takže jsou to tři týdny od pondělí do pondělí. Je to náročné, protože už v těch týdnech předtím probíhá příprava. Není to tak, že by si člověk odpočinul nebo dal volněji a pak vyrazil. Třeba teď před Paříží vím, že celé léto se budeme pohybovat už v olympijském režimu. Je to náročné, na druhou stranu všichni, co to děláme, máme sport rádi. Od mala jsme sledovali olympiády, takže je to něco, na co se těšíme. Má to své pro i proti, ale pořád mě to baví, i když je to záprah.

Dostanete po olympiádě nějaké volno, čas na zregenerování?

Myslím, že to má každý nastavené jinak. Ještě pár dnů po olympiádě je tam dojezd, kdy se vrací sportovci, jsou různá přijetí apod. Ale tím, jak je sezóna poskládaná, tak třeba na podzim už se pomalu končí a přichází volnější období než v běžném roce. Je to bráno mimo fotbal a hokej.

Jak probíhá komunikace s redakcí?

Nejčastěji komunikace probíhá přes různé online aplikace, u nás nejčastěji přes Teams, případně po emailu nebo si zavoláme. Ráno pošleme náš plán, kde se kdo bude pohybovat a pak už komunikujeme s příslušným editorem, ať už webu nebo novin. Je to určitě náročnější období i pro lidi v redakci, ale ti zase mají možnost se prostřídat. Teď na olympiádě v Paříži to bude určitě jednodušší, jelikož budeme ve stejném časovém pásmu

Jaké technologie využíváte ke své práci během olympiády?

Smartphone a počítač s připojením jsou pro nás píšící redaktory základní a myslím si, že to stačí. Já třeba používám telefon jako diktafon, takže v podstatě žádnou další technologii nepotřebuji. Dříve jsem používal ještě větší kazetový diktafon, který jsem potom nechal v autobuse. Zjistil jsem, že čím méně věcí vozím, tím méně jich ztratím.

Kdybyste tedy chtěl použít telefon, abyste si něco vyfotil, tak to není možné?

V podstatě všude, kde jsou akreditační kontroly, to znamená u sportovišť a olympijské vesnice, mohu dělat pouze to, co mi dovolí moje akreditace. V mém případě to znamená pouze o něčem psát. Třeba v olympijské vesnici si se sportovci můžu promluvit, nahrát si to na diktafon a přepsat to. Pokud bych chtěl nějaký rozhovor na video, tak si je musím vytáhnout mimo olympijskou vesnici, pokud s tím tedy sportovci souhlasí. Nebo když je tam televize, která nemá práva tzv. no right holders jako je například Nova, tak ti si také musí vytáhnout sportovce mimo olympijskou vesnici a tam už si je můžou natočit bez omezení.

Pracujete se sociálními sítěmi, vytváříte tam nějaký obsah?

Čím dal častěji. Teď se to rozmohlo i u nás v redakci. Sociálně sítě jsou vnímané skoro jako rovnocenná část naší práce. Máme sice tým pro sociální sítě, ale pokud jsme jako zpravodajové v terénu, tak je po nás požadováno, abychom dodávali nějaký obsah na sociální sítě. Samozřejmě v rámci pravidel, které jsou na všech velkých akcích, takže to je určitě omezení pro tu naši práci na sociálních sítích.

Jaké sociální sítě v redakci upřednostňujete?

U nás je prioritou Instagram a Facebook. Rozjel se i TikTok. Nejméně používaná soc. síť za naší redakci je Twitter (dnes platforma X – pozn. autorky).

Překvapuje mě, že tištěné a online médium používá právě TikTok. To je spíše audiovizuální platforma.

U nás je velká snaha zasáhnout nejmladší generaci. Jsou tam většinou vtipné příspěvky. Máme třeba práva na hokejovou extraligu. Když je tam nějaká bitka, nebo když se někomu zadrhne brusle a dostane se na střídačku, tak tyto momenty, které sice nejsou zpravodajské, ale mají šanci zaujmout svou audiovizuální podobou, sdílíme. K mému překvapení se TikTok rozjel slušně.

Poslední dobou získal velkou pozornost ChatGPT. Používáte ke své práci umělou inteligenci?

Zatím jsem tuto možnost ve své práci nevyužil, ale myslím si, že nastane ta doba. Třeba Česká tisková kancelář, už má algoritmus v rámci umělé inteligence, který jim navrhuje titulky ke článkům. Oni ho samozřejmě mohou přijmout, anebo ne.

Neprobíhá třeba debata ve vaší redakci, že byste umělou inteligenci zařadili do své práce?

Zatím jsem žádnou debatu nezaznamenal. Ale jak říkám, bude to zřejmě otázka času. Určitě tam bude tlak, aby to byl stále jen doplněk. Aby nám pomáhal a nenahrazoval naši práci.

Jaký máte na to názor vy? Mohlo by vám to ulehčit práci.

Určitě to může mít význam v oblasti rešerší a podkladů. V tomhle případě to člověku ušetří práci. Samozřejmě si musíte být stoprocentně jistí, že je to spolehlivé, abyste nespolehali na něco, co má vysokou chybovost. Určitě i ve zpravodajství to může mít význam. Myslím, že existují nějaké programy, do kterých dáte nějaké statistické informace například o fotbalovém zápase a ony vám z toho vytvoří referát, u kterého ani nepoznáte, že to nepsal člověk. Pak bude na novinářích, aby k tomu vytvořili nadstavbu a dali do toho svůj vlastní pohled, který umělá inteligence nezvládne. Tady bude stále lidská složka významná.

Když se vrátíme zpátky k olympiádě, jak moc je nákladné vyslat tam své redaktory?

Je to asi jako u všech velkých akcí. Základní cena je za ubytování a letenky. Pokud je to po Evropě, jako například olympiáda v Paříži, tak tam jsou náklady minimální. Co se týče ubytování, tak tam ceny narůstají výrazně oproti standartnímu období. Tak jako mají sportovci olympijské vesnice, tak někdy bývají i novinářské vesnice. Bylo to například v Riu, v Pekingu, ale teď v Paříži řešíme ubytování po hotelech. My jsme třeba nabídku od organizátorů odmítli

a hledáme si ubytování sami. Nákladné je to dost, v tomhle směru nemáme žádné zvládnění. Pro představu, co máme teď za nabídku, tak je to 6 000 euro na tři týdny pro tři redaktory.

Jak je to se stravou a cestováním?

Tam je to v rámci zákona bráno jako služební cesta, kdy máme dané stravné, kolik euro člověk dostane za den podle dané země. To se tedy pohybuje standartně. U cestování to bývá často tak, že v rámci akreditace máme po městě zdarma městskou hromadnou dopravu nebo jsou zřízeny autobusy, které jezdí mezi hotely a sportovišti, takže tím se většinou pohybujeme. Pokud by bylo třeba se někam přesouvat za vlastní náklady, tak to potom redakce proplatí. Není to tak, že bychom si z vlastních peněz platili dopravu.

Jste lépe finančně ohodnoceni během olympiády oproti běžnému režimu?

Plat běží pořád stejně a pak je tam možnost prémie. To už záleží redakce od redakce, nadřízený od nadřízeného, jestli se rozhodne vaší práci ohodnotit nějakým bonusem. Je to stejně jako u všech akcí, jako je mistrovství světa ve fotbale nebo v hokeji, kdy je vždycky možnost zaměstnavatele udělit určitou prémie, pokud je s danou prací spokojen a přinášela velkou čtenost. Ale není to určitě dané, že je olympiáda, tak dostáváme více peněz.

Vy konkrétně jste dostal nějaké prémie za práci na olympiádě?

Přiznám se, že si to úplně nevybavuji. Určitě za mnou nikdo nepřišel a neřekl: „Tady máte prémie.“ Možná se to projevilo v platovém ohodnocení, ale přesně si to nevybavuji.

Ovlivňuje nějak vaší práci inzerce?

Ovlivňuje minimálně tím, že jsme na ni jako redakce závislí. Pokud inzerce je, tak můžeme jezdit na služební cesty včetně olympiády. Ale přímo, že by měla vliv na naši činnost, to asi ne. U olympiády si navíc hlídají, aby opravdu jenom sponzoři olympijských her mohli inzerovat v souvislosti s olympiádou. Třeba jednou si u nás zadala inzerci jedna z firem, která byla sponzorem olympijského hnutí. Bylo to v souvislosti s příběhy z olympiády, které jsme měli vytvářet. Takže to bylo jediné přímé ovlivnění práce, ale jinak to není tak, že bychom museli zmiňovat nějaké konkrétní značky apod.

Pocit'ujete snahy média šetřit s rozpočtem, když vyrážíte na olympiádu?

Všeobecně v aktuální ekonomické situaci je snaha šetřit u všeho dlouhodobá. Týká se to třeba ubytování. Kdybychom přemýšleli, že chceme bydlet v pětihvězdičkovém hotelu, tak by nám to neprošlo. V tomhle směru nemáme neomezený rozpočet. Olympiáda je ale zase pro redakci

tak významnou událostí, že se tam snažíte tolik nešetřit. To se spíše týká menší akcí. Dříve se více jezdilo na zahraniční služební cesty, teď se to omezuje. Přímo u olympiády se to výrazně neprojevuje, protože ani moc není na čem šetřit. Cesta se zaplatit musí, ubytování také. Nesetkal jsem se s tím, že by nám redakce řekla: „Tohle je moc drahé, tam nemůžeš jet.“

Vnímáte tedy snahu redakce šetřit někde jinde mimo olympiádu?

Určitě se to projevilo na množství zahraničních cest, které hradí redakce. Když to беру ze svého pohledu, tak dříve když byly halové a atletické šampionáty, tak jsem jezdil každý rok. To už teď moc není. Nebo třeba na světové lyžařské poháry také nejezdím, takže v tomhle ohledu se určitě zmenšil počet zahraničních cest. Obecně je to znát, v zahraničí možná ještě více. Ve spousta redakcích se propouštělo. U nás to zatím nedospělo tak daleko a fungujeme ve stejném počtu.

Když tedy nejste vyslán na zahraniční cestu, tak článek tvoříte sledováním konkrétního sportu z televize?

Paradoxně k omezení cest přispěl rozvoj technologií. Člověk má snazší dosah ke sportovcům. Bývají různé online tiskové konference po závodech. Často mají sportovci nebo svazy svá PR oddělení, které dodají ohlasy. V podstatě to už není tak, jak před 20-30 lety, že když člověk nebyl přímo na místě nebo nezavolal sportovci, tak neměl žádné ohlasy. Dnes se ke sportovcům dostaneme snáz, což samozřejmě rezultuje v to, že si redakce řeknou: „Proč bychom tam redaktora posílali, když stejně ohlasy a podobné informace získá i tady na místě.“

Požaduje po vás redakce, abyste fotil nebo natáčel?

Určitě je práce o něco pestřejší. Už to není jenom o psaní, ale i o vyrábění audio a video obsahu. Snažíme se dodávat obsah pro naše televizní studio, které máme k olympiádě, k fotbalu a k hokeji. Teď bylo i k biatlonu. Kromě obsahu, který se vyrobí z agentur, je tam přání a snaha, abychom dodávali obsah i my redaktori. Tím, že týmy jezdí na olympiádu stejně početné, tak je ta práce na nás. Samozřejmě v rámci daných restrikcí. Ideálně někde na ulici nebo v českém domě. Můžeme dodat nějaký vlastní pohled nebo ohlasy sportovců. To je trend posledních pěti let, kdy je na audio a video obsah kladen velký důraz. Jednak je to z hlediska reklamy, která se může lépe prodávat, tak i z většího zásahu publika.

Zpracováváte obsah jak pro online web, tak pro tisk. Liší se nějak způsob vaší práce mezi těmito dvěma médii?

Co se týče samotných textů, tak z kapacitních důvodů není možné, abychom vyráběli dva odlišné materiály, jeden pro noviny, jeden pro web. Pokud mluvím za naši redakci, tak tam už je ta práce často na editorech, kteří si v redakci domluví jednotlivé postupy mezi sebou. Rozhodují o tom, který článek dají na web, do novin a který naopak upraví. Je už to spíše o redakčních mechanismech tady v redakci. Většinou to u nás máme tak, že starší publikum čte noviny a mladší online, takže ani není potřeba vyrábět dva různé příspěvky o stejném tématu.

Jaké největší překážky při zpracování materiálu vám stály v cestě?

Můžou se stát nějaké technické problémy s počítačem. Na olympiádě máme většinou ještě jeden náhradní. Určitě člověk naráží na věci, které nejdou tak hladce, jak by si představoval. Pro nás je klíčové internetové připojení. Musím říct, že na olympiádách je to podchycené a funguje to. Třeba na nějakých menších akcích se stane, že se připojí najednou padesát novinářů, s čím se nepočítalo, spadne internet a člověk nemá jak poslat daný obsah.

Je olympiáda pro novináře full time job?

Určitě ano. S veškerým rozvojem technologií je práce pestřejší. Také to umožňuje vyrábět více obsahu a po nás je požadováno, abychom toho využívali, takže nám to zároveň přidělává více práce. Dříve to bylo třeba tak, že když psal člověk jenom pro noviny, kdy většina z nich nevycházela v neděli, tak měl volnější sobotu. Teď už v době online webech se musí všechno vytvořit co nejrychleji. Takže volného času je méně, neřídíte se uzávěrkami, ale tím, co se právě děje.

Cítíte tedy, že je kladen větší důraz na rychlost?

Určitě. Především u zpravodajských věcí. Vedení se může dívat na to, jak to měli konkurenční weby. Je tedy určitě snaha o největší rychlost, aby se třeba základní informace objevila co nejdříve a postupně se doplňovala. U rozhovorů tolik ne, tam se spíše řeší načasování, kdy je na internetu největší publikum.

Příloha č. 2: Rozhovor s Jaroslavem Beránkem

Působil v dnes již zaniklých novinách Telegraf, poté v Lidových Novinách a od roku 1999 pracuje pro iDNES.cz, kde se podílel na vzniku sportovní rubriky.

Zúčastnil se osmi olympijských her (Barcelona 1992, Atlanta 1996, Sydney 2000, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012)

Jakou přípravu si novinář dělá před odletem na olympijské hry?

Je to věc, která se trochu mění a vyvíjí. V devadesátých letech jezdil jeden člověk za redakci. Kromě televize a rozhlasu tam nebyla žádná redakce, který by jezdila ve více lidech. V Barceloně a v Atlantě byl vždy jeden člověk za každou redakci, který musel pobrat všechny sporty. Na místě se rozhodoval, na jakou akci se vydá. Zároveň člověk nemohl mít dokonalý přehled o všech sportech. To znamená, že před olympiádou jsme se snažili vnímat sporty, kterým jsme se soustavně nevěnovali. Vzpomínám si, že jsem obcházel tiskovky sportů, které jsem tolik neznal, abych se v nich zorientoval. Šel jsem do Podolí na Mistroství České republiky v plaveckých sportech, protože jsem věděl, že se mi to na olympiádě bude hodit. Tohle byla tedy jedna část přípravy. Pamatuji si, že jsem si do Barcelony bral tašku s různými výstřižky z novin, které jsem měl pro pocit, že o každém sportovci můžu v archívu rychle něco dohledat a mít nějaký background.

Jezdil s vámi fotograf?

Co si vzpomínám, tak v Atlantě byli fotografové z Mladé fronty DNES. To jsem byl ještě tehdy na jiné lodi. Ale já už jsem měl vlastně tehdy v Atlantě také s sebou fotografa za Lidové Noviny. Teď už je iDnes ve společenství s Mladou frontou a ta fotografy vždy posílala a stále posílá. Kromě Barcelony jsem vždy nějakého fotografa po ruce měl.

Říkal jste, že v devadesátých letech jste jezdil jako píšící redaktor sám. Když situaci srovnáte s Londýnem 2012, posunulo se to někam?

Výrazně. Devadesátky byly začátky, kdy jsme jezdili po jednom. Byla to určitá ekonomická věc, zároveň bylo málo akreditací, které se dostaly na česká média. Každá redakce byla ráda, že se jí podařilo získat akreditaci. Víím, že Mladá fronta bývala partnerem olympijského týmu, takže ta jezdila ve větším počtu. Nevím, jak v Barceloně, ale v Atlantě měli dva redaktory s fotografem. Tohle se určitě posunuje.

Pamatuji si, že v Sydney jsme byli tři za iDnes. Poprvé jsme měli i kameramana, takže jsme byli dva, kteří se starali o psaní článků a jeden, který se snažil dělat reportáže a rozhovory. Samozřejmě kameraman musel vycházet z toho, co mu dovolují akreditační pravidla. Na sportovištích a ve veškerém olympijském zařízení může točit pouze televize, která má zaplacená práva, což my jsme neměli. Tudíž si kameraman vodil sportovce mimo oficiální mix zóny. Tehdy to bylo jiná doba. Nebyly sociální sítě, kde jsou sportovci zvyklí vystupovat sami za sebe a nemají potřebu běhat s novinářem někam za plot. V tomhle byly tehdy vztahy trochu jednodušší, takže se dařilo domluvit se na dvouminutový rozhovor i se známými a úspěšnými sportovci.

Tím, že je iDnes webová stránka spojená s Mladou frontou, tak se na webu mohly objevovat texty z Mladé fronty. Práce se začala více propojovat. My jsme se snažili dělat to, co je potřeba hned. Tedy odbavit rychlé zpravodajství a ohlasy sportovců. Větší publicistika, která představí vyhlídky sportovce před závodem nebo přinese nadčasové rozhovory a velké zajímavé příběhy, se tehdy doplňovala z novin. Byla to tedy taková volná spolupráce. Věděli jsme, že se naše články potkávají, ale nijak jsme to ve velkém neplánovali. Každý byl lehce jiný subjekt, redakce se opravdu spojily až v roce 2013 a to jsem už v terénu nezažil. Dnes je to úplně jiné.

Vnímáte, že by byla spolupráce mezi redakcemi na olympiádě běžná?

Když se vrátíme do časů devadesátek, kdy tam byl jeden člověk z redakce, tak ano. Možná to trochu funguje i dnes, ale tehdy to bylo jasné. Hodně jsme si pomáhali, řekli jsme si: „Ty pojedeš na stolní tenis, já pojedu na divokou vodu,“ a takové ohlasy, co sportovec řekne všem do diktafonů, nemyslím žádné velké interview, tak tyto jednoduché věty jsme si navzájem vyměnili. Třeba v Atlantě to fungovalo výborně, tam jsme byli dobrá parta. Měli jsme dohodu, že jsme si přes interní systém posílali jednoduché věci.

Ale tím, že jsou dnes specializace, tak se na olympiádě sejdou například čtyři redaktoři a dělají sporty, na které jsou zvyklí. To znamená, že je tam třeba specialista, co se věnuje atletice, specialista na tenis a pak je tam většinou nějaký univerzál, který je od divoké vody po cyklistiku. Teď už je to jinak a jedou tam lidi, kteří jsou zaběhlí v určitých sportech. Je to pro ně i lepší, protože všechno vědí a znají to. My tenkrát, jak jsme to moc neznali, tak jsme vyzpovídali nějakého sportovce, udělali jsme s ním rozhovory a příběhy, ale už jsme nevěděli, že kolem něj jsou také zajímaví lidé, se kterými stojí za to si popovídat. Dnes už novináři vědí, že tady je Prskavcova maminka, která je fyzioterapeutka týmu, a novinář může popsat, jak

prožívá závod. K těmto věcem jsme se tehdy horkotěžko dostávali, ale dnes jsou novináři se sportovci celé čtyři roky a vědí o sobě.

Vzpomínám si, když v Atlantě získal první medaili střelec Janouš, kterého jsme snad všichni viděli poprvé v životě. Kladli jsme takové otázky, za které bychom se dnes styděli. Hledali jsme ke sportovcům cestu, jak je přiblížit. Sami jsme byli jen půl kroku před čtenáři a snažili jsme se ve všem zorientovat.

Takže dnes mají novináři více času informovat nejen o sportovcích, ale i o lidech, kteří jsou součástí týmu?

Vychází to z toho, že redakce jsou více specializované. Novináři mají čas se tomu dlouhodobě věnovat a mají své sporty nastudované. Samozřejmě to neznamena, že by atletický novinář nedokázal napsat pěkný článek o tenise, ale nemá tak dobrou kvalifikaci a nezná například všechnen kontext.

Co všechno spadá do náplně redaktora během dne na olympiádě?

Být na místě a přinášet tehdy více zpravodajství, dnes více příběhy a samozřejmě informace z daného sportu. Tím, že jsme dříve jezdili v jednom, tak jsme pořád byli na sportovištích, přejížděli jsme ze závodu na závod a snažili jsme se načerpat, co nejvíce a přinést plno zpráv. Dnes, když jsou na olympiádě ve čtyřech, tak jeden z nich nemusí jít na závody a jde se podívat například na trénink sportovce, který se teprve připravuje na závody, může udělat nějakou volnější reportáž z města. Nebo udělá velký rozhovor s někým, kdo má už dozávoděno a má třeba medaili. To se pak může dát do tištěného specializovaného magazínu, kam se dělají exkluzivní nadčasové věci. My jsme spíše bývali bojovníci v první linii, kteří se snaží být u všeho a často se mění plány podle toho, jak se vyvíjejí soutěže. Třeba v Atlantě jsem měl naplánovanou cestu na divokou vodu, protože ta je vždycky zajímavá. Když jsem byl na cestě, tak jsem dostal zprávu, že střelec Kostelecký postoupil do finále a že je mezi šesti, takže byl velmi blízko medaile. Takže jsem místo na divokou vodu jel zpátky do města na střelnici, protože tam byla velká šance, že bude medaile. A to už jsem měl tehdy v Atlantě mobil, v Barceloně tomu tak ještě nebylo.

Od koho získáváte zprávy, že sportovec ve finále blízko medaili?

Novinář je ve spojení s redakcí. Předpokládám, že mi dali vědět z redakce, protože ještě nebyl internet v mobilu.

Komunikace s redakcí tehdy probíhala převážně po telefonu?

Ano. Nebo v iDnes jsme měli dlouho ICQ, přes který jsme si psali a také jsme používali email.

Jak to bylo s technologií v devadesátých letech?

Notebooky teprve začínaly, V Barceloně byly první pokusy, kdy se s tím experimentovalo. Jedna společnost nabídla novinářům, že jim zajistí a půjčí notebooky a systémy na posílání do redakce. Já jsem tehdy už měl počítač z redakce, ale nepovedlo se mi to posílat, takže většina z nás to dělala tak, že se diktovalo. Zavolali jsme do redakce, kde byla písárka se sluchátky na uších a my jsme ji diktovali celé články. Barcelonu jsem zažil tak, že tam jsme opravdu diktovali. První dva dny jsem vše posílal přes počítač, pak to přestalo fungovat, takže od té doby jsem jel tímto způsobem diktování. Myslím si, že nás takto fungovala drtivá většina. V tiskových střediscích byly telefony, občas člověk volal ze stadionu z telefonní budky a jelo se tímto způsobem. Samozřejmě náchylnost k chybám byla velká a editoři v redakci to museli velmi kontrolovat. Bylo to rizikové. Jinak to byla stará škola. Blok, tužka a telefon. Ač jsem byl tehdy mladý a nadšený, tak jsem se musel vrátit k bloku.

Muselo to být i časově náročné.

To ano. Například v Atlantě jsme měli počítače. Tenkrát ještě nebyl internet a v Lidových novinách byl výborně vymyšlený posílací systém. Spojily se dva počítače, mě se musela načíst jejich obrazovka, jim se musela načíst obrazovka druhého počítače. Soubory se pak daly přenášet z jedné složky do druhé a tímto jsme dopravovali zprávy do redakce. Bylo to riskantní, protože to padalo a muselo se počkat, než se načte nějaká složka redakčního počítače. Ale u nás kluci v lidovkách vymysleli nějaký jednodušší systém, kdy jsme nemuseli na nic čekat a rovnou se naše články posílaly do redakce. V tomhle jsme měli výhodu, že nám to lépe fungovalo. Dodnes mám v paměti jako rajskou hudbu spojení a odeslání článků po dlouhém boji o připojení.

Jak to fungovalo s uzávěrkami?

Noviny mají uzávěrku, se kterou se nedá nic dělat. Musí se to odeslat do tiskárny, musí se to vytisknout, takže tam moc velký manévrovací prostor není. Víím, že se dělalo, že sportovní stránka šla úplně až jako poslední po titulní stránce. Ale zkrátka uzávěrka byla a co se stihlo, to se stihlo. Hodně záleží i na lidech z redakce, aby zvládli udělat určité věci podle televize a agentur. Redaktor na místě dělá spíše věci, které se odjinud udělat nedají. To znamená, že když něco končí těsně před uzávěrkou, tak se to spíše napíše podle televize a vydá se to, aby to bylo co nejrychleji. Redaktor, který je na místě k tomu potom dodá rozhovory, komentáře apod.

Dříve noviny plnily více zpravodajskou roli. Dnes už si moc popis toho, jak se vyvíjel nějaký zápas či závod, nepřečtete. Je to více o příbězích a story kolem, takže se už tolik neřeší, že se něco nestihne. Co se nedá do novin jeden den, dá se do nich druhý den. Tehdy se striktně dělaly první, druhé a třetí vydání. Na druhé a třetí vydání bylo více času, takže se tam mohly ještě doplnit určité věci, závody a popisky. Druhý den se do prvního vydání dalo to, co tam den předtím nebylo, takže se článek trochu seškrtil, ale dal se tam znovu. Tohle jsou věci, které se dnes už moc nedělají. Vychází se z toho, že lidé po 36 hodinách od doby, co skončil zápas, už v novinách nehledají základní informace, jako kolik to skončilo.

Byla možnost na olympiádě někam vycestovat nebo mít den volna?

Pauza nebo odpočinek člověka ani nenapadne, tam se jede od rána do večera. Člověk jede šestnáct dní vkuse plus nějaké dny před tím. Na olympiádě se pořád něco děje, takže stále máte nějakou práci. To si myslím, že je doteď. I když jsou tam čtyři redaktori a možná si najdou nějaký půl dne volna, tak ho stejně využijí k tomu, že někde sedí v tiskovém středisku a píšou nebo si připravují materiály. Volno moc neexistuje. Možná si vzpomenu na Athény, kde jsem měl z těch osmi olympiád jeden půl dne volný.

Vy jste se setkal s tím, že byste vytvářel obsah pro tisk i online web zároveň?

Ne. Je možné, že párkrát si noviny vzaly něco, co jsme udělali na web. Tehdy redakce byly ještě striktně oddělené. Noviny si dělaly svůj obsah a my jsme to na webu mixovali. Naším posláním bylo udělat to, co se nestihlo udělat do novin, anebo to, co je potřeba, aby tam bylo teď hned. Někdy se stalo, že když se nám nějaký text povedl, protože jsme se dostali někam, kde noviny nebyli a jim to přišlo zajímavé, tak si vzali náš text a dali ho do novin. Ale noviny mají určitý omezený rozsah, takže lidé, co tam byli vysláni, to měli nastavené tak, aby noviny naplnili do poslední stránky. Takže psaní do novin si obstarávali lidé, kteří to měli v popisu své práce. Ale to už dnes vůbec neplatí.

Vnímal jste větší tlak nebo se to dá srovnat s běžným pracovním režimem?

To se určitě srovnat nedá. Ale člověk je v určitém rauši, že si to vůbec neuvědomuje. Já jsem tam od toho, abych informoval, svým způsobem je to vzrušující, takže tohle člověk neřeší.

V té době, kdy jsem tam byl sám a musel jsem se rozhodovat, kam pojedou, aby mi něco neuteklo a zachytil jsem to nejzajímavější, tak je to určitá hra a zábava. Člověk vlastně sází na to, kam vyrazit. Třeba v Atlantě si myslím, že jsem byl jediný český novinář, který byl u všech českých medailí. Tam se mi vždycky povedlo, vydat se správným směrem. Třeba divoká voda byla sto

kilometrů daleko od Atlanty a většina novinářů se rozhodla, že tam pojedou jenom jednou. Takže vsadila na jeden z těch závodů. Já jsem si řekl, že pojedou na oba dva a ono to vyšlo. Jeden den vyhrála Hilgertová a druhý den měl Polert stříbro. Myslím si, že jediný novinář, se kterým jsem se potkal u všech českých medailích, byl Standa Bartůšek z České televize, který tam měl auto a byl tedy i více připravený, někam ještě dojet.

Někdy to vyjde a někdy ne. Vzpomínám si, že v Barceloně byla divoká voda extrémně daleko, až v Pyrenejích. Prakticky všichni jsme tam vyráželi až na druhý závod, kdy jely double kánoe. Tehdy jela dvojice Šimek, Rohan, kteří byli nejlepší na světě a skončili druzí. Den před tím tam byl snad pouze jeden novinář z Mladé fronty, a Lukáš Polert překvapivě vyhrál zlato. Akorát tehdy byla trochu jiná situace v tom, že se ještě nedělal online, ale pouze noviny. Ten závod byl v sobotu, my jsme tam přijeli v neděli, a ještě jsme stihli s Polerem udělat rozhovory, které jsme dostali do pondělních novin. Nedělníky totiž nevycházely. Takže jsme to jako by dohnali, ale už jsme tam neměli autentické věci, protože jsme nebyli přímo u závodu. Zase naopak jsme v neděli všichni odejeli na divokou vodu a střelec Hrdlička vyhrál zlatou medaili a tam snad nebyl ani jeden český novinář. To už by se dnes nestalo.

Jak moc je nákladné vyslat redaktory na olympiádu?

Je to drahé. V době olympiády jsou ceny letenek a ubytování vysoké. Je to věc, na kterou musí být speciální položka v rozpočtu a redakce si musí dobře rozmyslet kolik lidí a jakým způsobem je tam vyšle.

Je novinář lépe platově ohodnocen za práci na olympiádě?

Možná jsme dostali nějakou odměnu. Ale nevím, jestli to odpovídá tomu, že šestnáct dní pracujeme šestnáct hodin denně, tak moc velká odměna to nebyla.

Vnímal jste, že by inzerce ovlivňovala práci novináře?

To si nemyslím. Nevím, jak by mohla mít inzerce vliv na takovou akci. Tam je naopak vždy složité, jakým způsobem propojit inzerci, protože kolem olympiády jsou přísné zákony, které hlídají olympijskou symboliku, partnery akce apod. Ale to nijak nesouvisí s naší prací.

Co všechno vám hradí zaměstnavatel?

Taková klasika. Cesta, ubytování, stravu.

Pocítujete, že se redakce snaží snižovat náklady?

To moc nejde. Náklady jsou jasně dané. Samozřejmě, že se hlídá každá koruna. Snažíme se a hledáme ubytování, které není nejdražší. Stejně tak i letenky. Řeší se počty lidí, podle toho, jak si to může daná redakce dovolit. Zkrátka aby to všechno nepřešlo do nějakých extrémních částek.

Například olympiáda v Paříži, která nás čeká, je relativně blízko, takže tam budou snazší přesuny lidí. Hrajeme si s myšlenkou, že by novináři jeli jenom na tu dobu, kdy se konají jejich sporty. Na olympiádě to totiž tradičně bývá tak, že v prvním týdnu je tenis, atletika naopak začíná až v týdnu druhém. Takže buď se to řeší tak, že tam jede člověk, který umí oba tyto sporty, anebo se to dá udělat v tomhle případě, když to není tak daleko, že specialista na tenis tam bude první týden a specialista na atletiku dorazí až na druhou polovinu. Tímhle způsobem se dá něco málo ušetřit.

Třeba v závěru olympiád, kdy už se hry chýlí ke konci, se konají především finálové zápasy kolektivních sportů, kde čeští sportovci nejsou. Za poslední léta jsou české kolektivy velmi málo. Bývaly basketbalistky, teď byli basketbalisté, a to je všechno. To znamená, že poslední víkend bývá volnější a s tím už se dá nějakým způsobem kalkulovat a třeba někoho stáhnout domů. Při větším počtu lidí se dá takto přemýšlet.

Myslíte si, že redakce požadují po novinářích, aby například vytvářeli fotili a natáčeli?

Je to těžké. Moc nejde, aby novináři dělali videa a fotografie. Tyhle profese se neslučují. Buď děláte jedno nebo děláte druhé, ale nedá se dělat všechno dohromady a pořádně. Co se dá dělat, a to se tedy dělá, že novináři mají svoje sociální sítě, na kterých upozorňují na své články a mohou zveřejňovat nějaké zajímavosti. Ale aby člověk dělal videa a fotil, tak to se dá dělat při nějakých ojedinělých příležitostech. Například když se dostane na nějaké neobvyklé místo mimo sportoviště, kam se třeba nedostane fotograf, nebo se jedná o redakci, která tam nemá fotografa, tak v tom případě není problém udělat nějakou fotku. Ale stavět na tom zpravodajství se úplně nedá. My jsme si tohle už všechno vyzkoušeli dávno v Sydney, kdy například někdo vyjel dělat nějaká videa. To byl na české poměry docela unikát a možná i proto to nebylo tak hlídané. Dneska by ho s kamerou na sportoviště asi ani nepustili. I přesto jsme museli vyčlenit jednoho z nás, kdo by to dělal a my jsme si šli po svém.

Dnes jezdí čím dál méně fotografů, protože je to velmi pokryté agenturami. Fotografové tam spíše jedou proto, aby dělaly fotky, které jsou ilustrace ke konkrétnímu článku. Například já jdu udělat téma, které potřebuje nejenom sportovce, ale zároveň chci, aby tam byli vidět i diváci nebo konkrétní část sportoviště, trenér, rodiče. Tak to jsou věci, kde je potřeba, aby byl fotograf

nebo kde si pak sám novinář vyfotí maminu sportovce apod. Tam to má logiku, ale jinak je tříštění pozornosti hodně riskantní a spíše si každý hledí toho svého.

Dá se třeba využívat všestranný novinář na nějakých menších akcích, kde nejsou tak přísné akreditace a je na to podstatně více času?

V tomhle případě se to děje. Fotografové už zdaleka nevyjíždějí tolik jako jezdili. Jejich práce už je trochu jiná, ale je to tedy především velkou konkurencí agentur. Dnes agentury vydávají opravdu všechno. Dříve byl problém mít fotky českých sportovců z olympiády. Kvůli tomu se začal český olympijský výbor více starat, aby měl fotografie českých sportovců. Dnes už tam vysílá silný marketingový tým a je to jedno z nejsilnějších médií. Zároveň i agentury toho vyfotí podstatně více, takže fotograf to má dnes těžké.

Takže brát si s sebou fotografa na olympiádu dávalo smysl spíše dříve než teď.

Asi to mělo větší smysl. Ale dnes jdou média hodně po příbězích a zpravodajských věcech, a to vám agentury nevyfotí. Takže v tomhle případě tam má fotograf stále svou cenu, když se drží redaktora a je mu po ruce.

Já velmi rád vzpomínám na olympiádu v Atlantě, kam jsme jeli relativně brzo kvůli aklimatizaci. V týdnu před olympiádou jsme si půjčili auto a jezdili jsme po českých sportovcích, kteří tam měli různá závěrečná soustředění mimo oficiální infrastrukturu. My jsme tehdy vyjeli za Martinem Doktorem, který pak na olympiádě vyhrál dvě zlaté medaile. Bydlel s rodiči u jezera v maringotce, trénoval tam a my jsme tam jeli udělat reportáž. Fotili jsme jeho maminku, jak vaří a Doktora s otcem, jak trénuji na vodě. Tehdy jsme vlastně dělali něco, jak se to dělá dnes. Snažíte se najít něco unikátního, kam ostatní média nevyrazí a agentury to nevyfotí. Dnes by to bylo super i pro video jako televizní reportáž, což tehdy do papírových novin nešlo.

Dostanou novináři po skončení olympiády volno? Čas na aklimatizaci a zregenerování?

Za odpracované víkendy novináři mají nějaké náhradní volno, ale není to téma. Každý si to uspořádá tak, aby mu to vyhovovalo. Záleží, jak danému novináři vychází jeho soukromý a pracovní režim. Pokud je to redaktor, který zároveň dělá cyklistiku a čtrnáct dní po olympiádě začíná Vuelta, které se chce věnovat, tak si po olympiádě týden odpočine a pak se vrhne na cyklistiku.

Stejně jako redaktoři, kteří jsou na olympiádě, tak i redaktoři v redakci padají na hubu. Pak by si olympiádě museli vzít volno všichni a to nejde. Redakce je živý organismus, kde lidé spolu mají dobré vztahy, takže se to dá nějakým způsobem uspořádat.

Třeba když jsou olympiády v jiných časových pásmech, tak se v naší pražské redakci jede nonstop 24 hodin denně. Přejdeme na velký směnný provoz, takže když olympiáda skončí, tak toho mají dost všichni.

Vnímáte, že by se dnes dávala větší přednost online médiím před tiskem?

Obojí má své opodstatnění. Já jsem na internet vsadil před pětadvaceti lety, ale vidím, že je stále důležité, aby byl i online i tisk. Internet má určitá svá úskalí stejně jako noviny. Je hezké, že noviny stále vycházejí. Ony to pěkně utřídí, dají vpřed to, co je nejpodstatnější. Já jsem rád, že funguje oboje.

Příloha č. 3: Rozhovor s Romanou Barboříkovou

Pracovala pro deník Metro. Od roku 2015 působí v deníku Sport a na iSport.cz.

Zúčastnila se tří olympiád (Londýn 2012, Rio de Janeiro 2016, Tokio 2021)

Jakou přípravu si novinář dělá před odletem na olympijské hry?

Je to trochu komplikovanější, protože časově se to úplně přesně vyjádřit nedá. Jako novinář už nějakou dobu děláte sporty, které jsou na olympiádě. Znáte sportovce, soupeře, jejich výkony, takže příprava nemusí být až tak velká, jako když začínáte úplně jiný sport. Navíc v dnešní době, jak je všechno rychlé, už tolik času na přípravu není. Před olympiádou děláte v redakci ještě nějaké seriály, kdy představujete největší favority. V Tokiu bylo například poprvé sportovní lezení, kde byl Adam Ondra, takže se představoval tento sport. Když připravujete jednotlivé seriály, tak si v podstatě osaháváte konkrétní sport, i když ho do té doby neznáte. Přípravu děláte za pochodu, takže když bych měla být konkrétní, tak se to špatně vyjadřuje na určité množství času. Když vezmu přípravu před olympiádou, kdy se začíná s olympijskými tématy, tak bych to viděla zhruba na duben, květen. V červnu už je to více intenzivní. Tím, že jsou olympiády většinou na přelomu července, srpna, tak v červenci už se jedou hodně olympijské věci a sportovci.

V jakém počtu za redakci jezdíte na olympiádu?

Ono se to různí. Když jsem byla v Londýně 2012, tehdy jsem byla ještě za deník Metro, tak jsem byla úplně sama. Bylo to takové náročnější. V Riu 2016 jsme byli tři pišící redaktori a jeden fotograf. V Tokiu jsme byli dva pišící redaktori s fotografem za naši redakci.

Proč se počet redaktorů do Tokia snížil? Bylo to kvůli covidu?

U nás to bylo složitější. Musíte řešit dopředu akreditace a nám tehdy odešel kolega, který už byl akreditovaný. Takže jsme byli o jednoho člověka méně, protože už to nešlo vyměnit.

Za deník Sport jste tedy standartně vysílání tři pišící redaktori?

Ano. Zhruba to tak bývá.

Když jste byla sama v Londýně, tehdy ještě za deník Metro, bylo to z důvodů, že se jednalo o menší redakci?

Přesně tak. My jsme celkově v redakci byli pouze dva na sport, takže ani nešlo, aby tam jelo více lidí. Co se týče nákladů, tak pro malou redakci je jeden člověk tak akorát, aby to zvládla pokrýt.

Nemohlo to být i kvůli omezeným akreditacím pro české novináře?

Dříve to tak bylo. Teď už je to naštěstí v tomhle ohledu lepší. Český olympijský výbor vydobyl lepší pozici pro Čechy. Navíc máme úspěšné sportovce, což taky hraje velkou roli v tom, že je akreditací mnohem více.

Zaměřím se teď na vaši aktuální redakci deníku Sportu, kdy jezdíte na olympiádu ve třech. Uvítala byste více zpravodajů v týmu nebo je to pro vás adekvátní počet na splnění všech pracovních povinností?

Ono se to vždy dá nějak zvládnout. Je pravda, že v Tokiu, kdy jsme byli dva, tak to bylo na hraně. Museli jsme hodně řešit, kdo kam půjde, na jaké sporty. Když to vezmu ze současného pohledu, tak máte v jeden den atletiku a tenis, což musíte pokrýt dvěma redaktory. Ti jsou zcela zaneprázdnění, jelikož jsou to sporty, na kterých strávíte minimálně půl dne. Moc nehrozí, že byste se dostala jinam. Takže ve třech lidech si myslím, že je to minimum, aby se to dalo utáhnout.

Problém je hlavně v logistice. Například Londýn byl v pohodě, jelikož to bylo všechno více méně na jednom místě. Nebylo tam žádné velké cestování. Ale když vezmu zkušenost z Tokia, tak v jeden den tehdy získali medaile Lukáš Rohan a Alex Choupenitch. Zároveň se jelo cross country, kde byla šance na medaili, ale místo bylo vzdálené 50 kilometrů od Tokia. Já jsem tam jela a v Tokiu zůstal jeden můj kolega. Ten pak nevěděl, kam má jet dříve, když se to všechno sešlo dohromady. Olympiády jsou pořádány ve velkých městech, většinou se jedná o hlavní města, kde je složitá doprava. Takže ve dvou bylo náročné, abychom stihli všechny sporty.

Máte zajištěnou dopravu, která vás převáží, anebo je to čistě na vás, jaký dopravní prostředek zvolíte?

Záleží na pořadateli. Třeba v Londýně se snažili co nejvíce využívat hromadnou městskou dopravu. Podobně by to mělo být i v Paříži. Když přijedete do olympijského města, tak dostanete kartičku na MHD, kterou byste měla využívat. Většinou to v rámci akreditace platí na veškerou dopravu. V Tokiu to bylo složitější. Tam se také měla využívat hromadná městská doprava, mělo se hodně jezdit metrem a jejich rychlovlaky. Bohužel se jednalo o covidovou olympiádu, takže tohle vše padlo. Celou dobu jsme byli v bublině a MHD jsme nemohli

využívat. Kartičku jsme dostali až po uplynutí karantény, což bylo zhruba po třech týdnech. Takže kdo přijel na poslední chvíli, tak až poslední dva dny mohl využívat hromadnou dopravu. Jinak jsou ještě zajištěny shuttle busy, protože se najdou místa jako například střelba, která jsou mimo centrum a MHD tam nejezdí. Abyste se tam dostala, tak jsou tam vypravovány tyto shuttle busy. Dostanete jízdní řády všech těchto autobusů a podle toho se musíte orientovat.

Rozděluje si podle specializace, kdo bude o čem informovat?

Spíše se jedná o improvizaci. Je to dané rozmístěním sportovišť a také v jaké dny jsou dané sporty. Když má někdo na starost tenis a spoléhá na to, že v nějaký den Češi nebudou hrát, tak je fajn, že zvládne i jiný sport. Ale tím, jak se poslední dobou českým tenistům daří, tak je jeden redaktor většinou jenom na tenise. Ostatní pak musí pokrýt zbytek. Je důležité určit si v redakci priority, kde by mohly být největší šance na úspěch nebo co by mohlo být nejvíce čtenářsky zajímavé. Podle toho se to rozděluje a nějaká specializace na sporty nehraje až tak velkou roli.

Co vše spadá do náplně redaktora během dne na olympiádě?

Například v Tokiu jsme museli každé ráno vyplnit v aplikaci jakou máme tělesnou teplotu, jak se cítíme, jestli nemáme nějaké příznaky. To byla jedna z povinností, která nastala během covidu. Jinak je to ale podobné. Většinou večer před daným dnem nebo potom ráno si rozdělíme mezi sebou po konzultaci s lidmi v redakci dané sporty a kam pojedeme. Většinou se za den dají stihnout dva sporty. Já mám třeba na starosti vodní slalom, který bývá dopoledne a odpoledne nebo k večeru stihnu třeba ještě atletiku. Takže na základě rozdělení si zjistíte dopravu, dojedete na místo a zaberete si místo v tiskovém středisku, abyste měla kde pracovat. Když to vezmu z pohledu vodního slalomu, tak tam bývá tiskové středisko blízko kanálu, kde se jezdí. Můžete jít tedy na tribunu, kde máte výhled a sledujete závod. Po závodě jdete do mix zóny a naberete rozhovory se sportovcem nebo sportovci. Záleží, kolik jich tam máme. V tiskovém středisku se pak dohodnete s redakcí, kolik textu po vás potřebují a začnete sepsávat jednotlivé zprávy.

Já se věnuji také silniční cyklistice, kdy závody trvají i pět hodin. Mám tedy čas se ještě porozhlédnout po zahraničních článcích, sledovat sociální sítě a najít si zajímavosti. Navíc funguje jeden systém, který nabízí pořadatel a vy do něj jako akreditovaný novinář máte přístup. Tam jsou k dispozici různé přepisy rozhovorů z mix zóny, které tam nabírali dobrovolníci. Projedete si tedy tyto různé věci, uvidíte, jestli se objeví něco zajímavého, případně o tom něco napíšete. Ale jinak se soustředíte na daný sport a zpracování výsledků.

Vy jste zmínila systém, který vám zprostředkovává pořadatel. Díky němu se tedy dostanete k výpovědím sportovců, ačkoli byste nestihla na místo dorazit.

Je to tak. Ale většinou tam berou jenom vítěze. Pokud tedy nějaký český sportovec skončí desátý, tak se k němu nedostanete. Musela byste tam být fyzicky, anebo by vám musel poslat přepis kolega z jiné redakce.

Funguje mezi redakcemi výpomoc na olympijských hrách?

Musím říct, že ve sportu naštěstí ano. Je to hodně užitečné, když jste tam za redakci v malém počtu. Něco se opravdu nedá stihnout, takže vám pak hodní kolegové pošlou ohlasy a vy už z toho něco sepíšete.

Domluvili jste se někdy konkrétně mezi redakcemi, že vy pojedete na určitý sport, oni pokryjí zase něco jiného a pak si předáte informace?

Dá se to tak využít, ale většinou se opravdu redakce snaží, aby tam své redaktory měly. Špatně se píše reportáž, když nevidíte sportovní výkon. Je lepší tam být. Některé redakce to mají tak, že jeden člověk odjíždí dříve z olympiády, zůstane jich tam méně, takže potom je tam ta spolupráce v podstatě nevyhnutelná.

Mění se rutiny novinářů na olympiádě od běžného fungování v terénu nebo jedete v podobném režimu?

My tomu občas říkáme, že se člověk přepne do olympijského módu. Je to z toho důvodu, že ten režim na olympiádě je úplně jiný, i co se týče práce. Zvláště když je tam časový posun, tak je to opravdu natřískané. Pořád musíte něco sepisovat, dávat dohromady, vyhledávat a někam jezdit. Spánek je výrazně omezený oproti tomu, když je člověk doma. Když jsme v Praze, tak člověk jde na tiskovku a sesbírá informace. Pokud je to něco urgentního a musí to vyjít na webech co nejdříve, tak to člověk zpracuje přímo tam. Případně pokud to nespěchá, tak jdete do redakce. Dokážete si den rozvrhnout a je to více v klidu. Zatímco u olympiády je to takové mistrovství světa v improvizaci. Musíte reagovat na to, co se najednou děje. Rozhodujete se, zda přejet na jiné sportoviště, kde je třeba větší šance na medaili a kde bude o čem psát. Je to hodně hektické.

Kolik hodin denně pracujete na olympiádě?

Vybavím si olympiády, kde člověk spí kolikrát pět hodin denně. Po nocích něco sepisuje, protože si v redakci vzpomenu, že by chtěli ještě něco dořešit. Do toho časový posun, moc toho nenaspíte, současně je občas problematické najít jídelnu, kde byste se najedla, takže i v tomhle je to omezující. Co se týče hodin práce, těžko říct. Záleží, jestli do toho počítáte i cestování, které je toho součástí. V některých prostředcích se pracovat nedá, protože řidiči jezdí jako prasata. Tam si dáte opravdu pauzu a maximálně hledáte něco v mobilu. Je těžké kvantifikovat samotnou práci, ale takto v záprahu jste klidně i šestnáct hodin denně.

Jak probíhá komunikace s redakcí?

Většinou si na začátku stanovíme komunikační kanál. I během roku, kdy jsme doma, tak s webem máme jiné komunikační kanály než uprostřed našeho oddělení. Pro olympiádu se stanoví jeden komunikační kanál, většinou skupina na WhatsAppu, kam se zařadí editoři novin, vedoucí vydání, šéf oddělení a webové služby. Je to kvůli tomu, aby člověk napsal konkrétní věc jednou, kterou potřebuje sdělit do redakce a nemusel to psát na tři různá místa. Tam se tedy řeší všechno.

Jaké využíváte zpravodajské sítě na olympiádě?

Jak jsem již zmiňovala, že využíváme systém od pořadatele, tak je dobré, že tam je i výsledkový servis. Například si to přepnete na atletiku na konkrétní den a vidíte, že zrovna probíhá oštěp. Jsou tam i zaznamenány jednotlivé pokusy oštěpařů. V tomhle je to dobré. Co se týče komunikace s českým týmem, tak je stanovený mluvčí českého olympijského výboru. Před olympiádou se domluví, že se bude komunikovat přes určitou skupinu. Český olympijský výbor zajišťoval pro novináře servis v podobě telefonních karet, když to bylo někde v zahraničí mimo Evropu. V Riu nebo v Tokiu byste se nedoplatila, kdybyste používala normálně české číslo. Není tedy problém se spojit i přes telefon, když člověk potřebuje.

Nejčastěji ale komunikujete s českými sportovci v mix zónách bezprostředně po závodě, anebo potom v českém domě?

Ano. Kromě Tokia, kde kvůli covidu nebyl český dům. Ještě funguje v rámci olympijské vesnice, kam novináři nemají vstup, přechodová zóna. U vstupu je takový baráček, kterému se říká mezinárodní zóna a tam je vytvořené menší tiskové středisko. Když je tedy nějaká akce v olympijské vesnici, tak se dá domluvit s mluvčím olympijského výboru, že vám dovede určité sportovce na rozhovor. To jsou většinou případy před olympiádou, těsně před startem, kdy chcete zjistit, jak si sportovci zvykli, jak se zabydleli, ale ještě nemáte možnost je odchytnit na

sportovištích. K tomu tedy slouží mezinárodní zóna u olympijské vesnice. Jinak tedy ještě český dům, kde ale máte k dispozici většinou medailisty. Tam většinou naberete ohlasy, jestli si už stihli uvědomit, že mají medaili, jak se cítí a jaké byly/budou oslavy.

Nejlepší je tedy odchytil sportovce přímo po závodě?

Určitě. Pro vás jako pro novináře je to nejrychlejší způsob, jak se ke sportovci dostat. Obzvlášť když potřebujete dát co nejrychleji nějaké ohlasy na web. Na olympiádách navíc fungují dost přísná omezení, takže se ani se sportovci nemáte možnost nikde jinde potkat. Sportovci jsou v určité bublině, po závodě je naloží do auta a odvezou rovnou do olympijské vesnice a mezitím nemáte prostor se domluvit, že byste se někde potkali.

Jak fungují uzávěrky na olympijských hrách, posunují se nějak?

Musím říct, že si neuvědomuji, že by se to nějak výrazně měnilo. My jsme jako deník Sport zhruba před dvěma lety měli poměrně časově friendly uzávěrky. Byly například až někdy v jedenáct večer českého času. Ono se to už o moc ani posouvat nedá. Když třeba tušíte, že by někde mohla být medaile a bude to až po jedenácté nebo na hraně jedenácté, tak se dá s tiskárnou většinou domluvit. Říká se tomu tzv. jízda. Část vydání musíte stihnout do uzávěrky, ale část se dá poté nahradit novým textem, popřípadě doplnit. Teď máme v redakci zkrácenou uzávěrku. Je to do 22:45 českého času a nemělo by se to letos posouvat na velkých akcích. Není to ale úplně špatné. Jsou redakce, které jsou na tom podstatně hůře.

Proč se vám zkrátila uzávěrka?

Asi to bude kvůli finančním nákladům. Když je to delší dobu, tak je tisk nejspíše dražší, nevím.

Jak se jako redaktor cítíte na olympiádě? Máte nějaký prostor na volno?

Na volno čas není. Jedete opravdu tři týdny v kuse a člověk si musí zvyknout. Jako mladý to nevnímáte vůbec, starší kolegové už si potom stěžují, že jsou unavenější. Jak říkám, je to určitý olympijský mód, do kterého najedete a pracuje hlavně hlava. Tělo si nějakým způsobem zvykne. Je pravda, že potom odpadnete, jakmile se vrátíte domů. Ale dá se na to zvyknout. Určitý stres to samozřejmě je, protože je to něco jiného, než na co je člověk zvyklý. Doma máte určitý režim, na který je vaše tělo zvyklé. Tam to absolutně padá. Jediné, co máte v pravidelnou dobu je snídaně. Oběd kolikrát nestiháte vůbec. Musíte myslet dopředu, že si s sebou vezmete alespoň nějaké müsli tyčinky. To ještě doufáte, že vám je při kontrole nevyhodí. V tomhle je to náročnější. Navíc v době, kdy musíte kombinovat noviny a webové zpravodajství, tak volný čas absolutně není.

Vnímáte, že musíte být v době online zpravodajství rychlejší, stihnout více příspěvků?

Rychlejší je to spíše co se týče aktuálních věcí, například když nějaký sportovec vyhraje. V tomhle případě musíte řešit hlavně web. Tím, že noviny mají danou uzávěrku, tak na rychlosti to tolik nestojí jako u webu. Na druhou stranu většina redakcí má servis u České tiskové kanceláře, takže se základní zpravodajství bere z četky, aby bylo na webu co nejrychleji. I v ČTK to sleduje někdo přímo v Praze z televize a sepíše to rychle. Redaktoři jsou na místě především proto, aby sehnaly ohlasy sportovců. V momentě, kdy máte jít do mix zóny, která častokrát není úplně blízko, na atletický stadionech musíte sejít a následně vyjít několik pater a musíte jít těsně potom, co sportovec dokončí závod, tak tam se ani nedá stíhat, že byste jako redaktor na místě sepsala zpravodajství.

Funguje to třeba tak, že byste byli domluveni v redakci, že někdo v Praze rozepíše článek z televize a vy byste z místa dodala ohlasy?

Z webu to většinou vezmou z ČTK a já tam dodám rozhovor se sportovcem. Ohlasy se do základní zprávy většinou nedoplňují. U novin je zase trochu jiný požadavek na sepisování. Když máte nějaký novinový otvírák, který je postavený třeba na tom, jak Barbora Špotáková házela ve finále, tak to sepisujete pro lidi, kteří už to viděli v televizi. Přidáte nějaké reportážní prvky, a to musíte udělat vy na místě, protože vnímáte, jak to tam probíhá. Například jak se Bára chovala před jednotlivými hody, což v televizi nevidíte. Novinový text si redaktor sepisuje většinou na místě, aby to bylo autentičtější.

Dalo by se tedy říct, že se články do novin a na web rozlišují? V podstatě tvoříte dvě různé zprávy?

Ano. S tím, že pokud se nabere nějaký ohlasový rozhovor, tak ten se použije do novin i na web. Naštěstí do novin máte většinou čas si to po sobě ještě přečíst, něco doladit, případně to po vás upraví editor, který to přečte podrobněji. Na web se to všechno dává rychle. U nás to funguje tak, že se některé texty se využijí současně do novin i na web. Některé texty jsou specifické pro noviny jako třeba votvíráky. Naopak jsou věci, které děláte vyloženě pro web. Dají se třeba udělat interaktivněji pro čtenáře, dají se tam udělat nějaké listovací články apod. Tuto schopnost zase nemají noviny.

Jaké technologie využíváte ke své práci?

My moc technologičtí v tomhle směru nejsme, co se týče nějakého redakčního systému. Jako jedna z mála redakcí máme ještě živé grafiky, kteří tvoří novinovou stránku. Většinou tedy sepisujeme články klasicky do Wordu a posíláme to novinovému editorovi. Na webu to funguje v podstatě stejně. Samozřejmě tam musí existovat redakční systém, ale tím že budeme přecházet na nový systém, tak to nechtěli komplikovat a posíláme i webovým editorům klasicky text ve Wordu a oni to zpracují, nahodí do systému, vyberou fotky apod.

Promítly se do vaší práce sociální sítě?

Když jsem byla na MS v Biatlonu nebo na cyklistických závodech jako je Tour de France, Giro apod., tak tam to problém není. Nejčastěji používám Instagram, kde vytvořím na svém profilu příspěvky a kluci to pak většinou předsílí na Instagram iSportu nebo jim pošlu nějaké fotky a oni pak vytvoří ještě samostatný příspěvek na Twitter. Na Facebook se to dá zkopírovat z Instagramu, takže tam se používá stejné stories. Na olympiádě je to omezené. V rámci akreditace si musíte nastudovat, co můžete a co nemůžete. Pamatuji si, že když jsem byla v Tokiu a chtěla jsem si udělat sama pro sebe fotku Jiřího Prskavce, který vyhrál zlato a objímal se na břehu s tátou, tak už mě jedna Japonka z dobrovolníků upozorňovala, že se tam fotit nesmí. Nesmíte dát ze sportoviště příspěvek na sociální sítě. Mám pocit, že dříve šlo dát fotky na svůj soukromý profil, ale co říkal kolega, tak na olympiádě v Pekingu už nešlo ani to. Nejsem si jistá, jestli vůbec Česká televize jako right holder má v právech zakotvené i sociální sítě, anebo může pouze jako vysílatel odvyšlat pouze signál. Sociální sítě jsou vyloženě v dikci Mezinárodního olympijského výboru, který poté nějak umožňuje národním olympijským výborům, aby využívaly něco na své sociální sítě. My jako média to máme zakázané.

Zkusila jste někdy využít ke své práci umělou inteligenci?

Zkoušela, ale zatím se mi to moc neosvědčilo. My už jsme v Riu zkoušeli nainstalovat přepisovací aplikaci. Zkoumali jsme tehdy, jak to funguje, ale moc to nešlo. Stejně musíte k tomu sednout a poslechnout si celý rozhovor. Zkoumáte, jestli to AI přepsala správně, jelikož každému nejde vždy vše dobře rozumět. Moje nedávná zkušenost, nechala jsem si přepsat asi hodinu a dvacet minut dlouhý podcast s Michalem Krčmářem, který jsme natáčeli. Mám pocit, že kdybych si to přepisovala sama, tak mi to zabere méně času, než to kontrolovat po umělé inteligenci a přepisovat. Tam je problém, že to přepíše opravdu doslova, jak daný člověk mluví. Zatímco když si to přepisuji, tak už to zároveň upravuji, aby to už bylo nějak použitelné, kdybych to potřebovala rychle poslat. Zatím se mi to tedy úplně neosvědčilo.

I když třeba v biatlonu sledujeme norské weby a u nás v redakci norštinu nikdo neumí, takže většinou to musíme nechat přeložit. Stejně ale musíte být hodně opatrná, kdy víte, že se v biatlonu používá nějaká terminologie, tak pak musíte jednotlivé formulace opravovat. Takže prozatím mi přijde, že to spíše více zdržuje, než by to pomáhalo.

Probíhaly ve vaší redakci nějaké debaty ohledně práce s umělou inteligencí? Že by vám třeba vygenerovala titulky nebo vytvořila krátké sportovní zprávy?

Nejen v redakci, ale v celém vydavatelském domě se to řeší už pár let. Je tam vůle využívat umělou inteligenci, ale přiznám se, že úplně nevím, do jaké míry se to zkoušelo využít. Když si tvořím texty, tak si titulky tvořím sama a všechno zatím svépomocí.

Vnímala byste umělou inteligenci do budoucna jako pomoc ke své práci?

Těžko říct. Co se týče přepisů, tak je lepší, jak vám s tím někdo pomůže, ale je potřeba, aby to mělo určitou formu, což zatím nemá. U vygenerování zpráv to určitá pomoc bude, ale potom záleží, co na to budou říkat agentury, kterým to sebere práci.

Jak moc nákladné je pro redakci vyslat na olympiádu svého zpravodaje?

Nikdy jsem se nedostala k přesným číslům. Za naši redakci řeší ubytování s organizátory Martin Hašek. Takže já nemám úplný přehled v konkrétních cenách. V dnešní době to funguje tak, že když je někde nějaká akce, tak se na tom všichni snaží vydělat, co nejvíc. Jakmile máte někde větší sportovní akci, tak ceny ubytování šíleně vzrostou. Určitě to pro redakci není nic levného. Navíc když to máte v destinacích jako je Rio a Tokio, tak musíte zaplatit letenky, které také nejsou úplně nejlevnější. Redakce platí ze zákona novinářům, které vyšle na pracovní cesty, diety (stravné). To je opět v zahraničí zase o něco dražší než u nás. Těch nákladů je tam spousta.

I přestože se na olympiádě nedá moc ušetřit, vnímáte, že by se redakce snažila snížit své náklady alespoň na menších sportovních akcích? Že byste například nebyli vysláni do terénu a tvořili byste obsah z televize.

Záleží na prioritách redakce a na důležitosti sportu. Když se budeme bavit o biatlonu, tak ten je v Čechách pořád velmi sledovaný, takže tam jsem byla během mistrovství světa celou dobu. Například na cyklistických grand tours se snažíme redakci snížit náklady. Tehdy jsem si vzala s kolegou z Mladé fronty společné ubytování. Místo toho, abychom každý platili drahý jednolůžkový pokoj, tak jsme si vzali dvoulůžák dohromady. Kolikrát dostanete od redakce určitý rozpočet, do kterého se musíte vejít. Ubytování si hledáme sami, takže se snažíme ušetřit,

jak to jde. To stejné platí o nákladech na cestu. Na menších akcích se snažíme ušetřit i na dopravě, kdy se domluvíme dvě nebo tři redakce, že pojedeme například ve třech lidech v jednom autě. Je to ekonomičtější i ekologičtější. V tom je výhoda u olympiády, že máte dopravu zajištěnou od organizátorů, takže kromě letenky redakce neplatí nic. Ani za akreditace se neplatí, na rozdíl od sportovních svazů. Když je například mistrovství světa ve vodním slalomu, tak se za akreditace platí.

Je novinář platově lépe ohodnocen, když vyjede na olympiádu?

Pokud jste jako zaměstnanec, tak máte klasický plat. Poté je na vedoucím a na možnostech redakce udělit určité odměny.

Vy konkrétně jste se setkala s odměnami?

Většinou ano. Tím, že jedete někam na tři týdny a pracujete nepřetržitě, tak tam určité odměny jsou.

Ovlivňuje vaší práci inzerce?

Jak kde. Co se týče olympiády, tak by moc neměla. Jak jsem říkala, že je to hlídané se sociálními sítěmi, tak jsou i striktní pravidla ohledně inzerce. Během olympiády nemůže v médiích inzerovat nikdo jiný než partner Mezinárodního olympijského hnutí, pokud je inzerce vztáhnuta vyloženě na články z olympiády. To už se jedná o velké firmy jako je například Coca Cola. Ty mají zájem trochu jinde než v České republice. Moc tedy nehrozí, že by se tvořil kvůli nim obsah na míru.

Řešíte čtenost článků v redakci?

Ano. Je to hlavní kritérium u webu, co se týče získávání inzerce.

Vyžaduje po vás redakce, abyste kromě psaní například fotila a natáčela?

Ono ani moc nejde, aby byl redaktor na dobrém místě, kde fotografové dělají kvalitní fotky. Navíc pokud to fotíte na mobil, tak na webu je to celkem jedno, ale v novinách jde kvalita poznat. Profesionální fotograf na to má oko a ví, co má fotit, kdy to má fotit a co bude vypadat dobře. V tomhle ohledu si myslím, že by se mělo dodržovat, aby byl namísto za redakci i jejich vlastní fotograf. Takže co se týče fotek, tak do toho se moc nepletete. Maximálně na sociální síti, když to jde. Třeba na biatlonu mají vyloženě napsané, že nesmíte udělat žádný moving pictures, tedy natočit video. Je to stejné jako u olympiády, kdy vám hrozí, že vám seberou akreditaci a jako novinář byste tam byla v podstatě k ničemu.

Vaše redakce posílá svého fotografa na olympiádu. Neuvažovali jste v redakci, že byste i v rámci ekonomického šetření s sebou fotografa nevzali a čerpali z tvorby agentur?

Fotografie z agentur samozřejmě využíváme, ale tady jde o to, že potřebujete vyfotit konkrétně českého sportovce. Ne vždy to zahraniční agentury pokryjí, pokud tedy náš sportovec neskončí na bedně. Nemáte tedy jistotu, že byste konkrétní fotky Čechů měla, proto je důležité tam mít vlastního fotografa. Mimo jiné se po olympiádě vytvářejí různé speciály, které jsou hodně prodejné. Ty obsahují plno fotek, které vám agentury neudělají. Pamatuji si, že v Riu fotili Krpálka na pláži u moře.

Tvořila jste pro tisk i online web obsah již na olympiádě v Londýně?

Tam už to bylo také svým způsobem. Akorát Metro tehdy ještě neměl web úplně stoprocentní a funkční. Lidé nebyli moc zvyklí na web chodit. Samozřejmě tím, že jste na místě a máte plno materiálů, tak napíšete více článků, a ne všechno se vejde do novin. Pak to tedy dáváte na web. Co se týče iSportu, tak tam už web začíná být priorita v dnešní době.

Když vytváříte pro obě tyto platformy, pociťujete méně času na práci?

Určitě nad tou prací strávíte více času než v dobách, kdy se psalo pouze pro noviny. Musíte tvořit speciální texty pro web, speciální texty pro noviny a někde se to dá použít současně.

Podle čeho se vybírá, kdo z novinářů pojedou na olympiádu?

V redakci máme tři oddělení. Hokej, fotbal a ostatní sporty. Takže když se jedná o letní olympiádu, tak se to řeší s naším oddělením, protože jsme celé čtyři roky v kontaktu se sportovci a známe se s nimi. Ono není jednoduché, když pošlete člověka na basket a on v životě o basketu nepsal, nezná pořádně sport ani sportovce, tak mu to bude trvat daleko déle. To by pak bylo pro redakci kontraproduktivní, že by nebylo tolik výstupů a nebyly by ani kvalitní. Je tedy důležité, aby se novinář v těch sportech orientoval. Stejně jako bude fotbalové Euro, tak tam pojedou redaktori z fotbalového oddělení. Takže hrají hlavní roli zkušenosti a znalost prostředí.

Myslíte si, že na olympiádu dostávají přednost novináři, kteří jsou všestranní?

Určitě. Když je zimní olympiáda, tak tím že je tam hokejový turnaj, tak tam jedou kluci z hokeje. Zároveň si nemůžeme dovolit, že tam bude člověk celou dobu na hokeji, navíc když se Čechům úplně nedaří. Pak by tam byl jeden člověk, který by měl na starost všechny ostatní

sparty. Je tedy potřeba, aby i novinář specializující se na hokej byl všestranný a byl schopný pokrýt i další sporty. Všestrannost hraje určitě velkou roli ve výběrů novinářů na olympiádu.

Jaké největší překážky při zpracování materiálu vám stály v cestě?

Když jsem se nemohla připojit na internet. S kolegou jsme zkoušeli různá nastavení, a nakonec se nám podařilo rozjet připojení na internetu. Do té doby jsem fungovala s redakcí telefonicky. Na mobilu mi internet našťěstí jel. Kolegoví se zase podařilo vylít colu do klávesnice a počítač přestal fungovat. V těchto případech se s tím většinou počítá, takže redakce si vozí alespoň jeden náhradní notebook. Jinak by tam byl člověk už jenom na „dovolené“.

Příloha č. 4: Rozhovor s Janem Jarochem

Pracoval pro Lidové noviny. Od roku 2004 působí v deníku Sport a na iSportu.cz.

Zúčastnil se čtyř olympiád (Sydney 2000, Salt Lake City 2002, Athény 2004, Turín 2006)

Jakou přípravu si novinář dělá před odletem na olympijské hry?

Probíhá nějaká kontinuální příprava v rámci dennodenní práce. O sportovcích píšete pravidelně, takže po téhle stránce není třeba extra příprava. Když pomineme shánění letenek, ubytování, vyřizování s pořadatelem, tak zhruba měsíc před olympiádou probíhá příprava v rámci redakce. Vypíchnou se české nejzajímavější události den po dni a udělá se rozvrh, kdo kam pojedě, co bude pokrývat.

V jaké počtu za redakci jezdíte na olympiádu? Máte srovnání mezi redakcemi Lidových novin a deníkem Sport, tak mě zajímá, jestli se to nějak lišilo?

Když jsem byl za Lidové noviny, to byla letní olympiáda v Sydney, tak tam jsem byl sám. V Salt Lake City jsme byli s kolegou dva. V Athénách za deník Sport jsme byli ve čtyřech píšících redaktorech plus jeden fotograf. Turín byl na tom podobně, teď si nejsem jistý, jestli jsme tam byli tři píšící redaktori s jedním fotografem nebo čtyři redaktori a fotograf.

Když jste byl v Sydney sám za Lidové noviny, z jakých důvodů to bylo?

Myslím si, že to bylo čistě z ekonomických důvodů. Bylo to v roce 2000. Austrálie je navíc daleko. Noviny na tom nebyly tak dobře.

Přijde vám počet třech/čtyřech redaktorů adekvátní na splnění pracovních povinností na olympiádě?

Kdyby tam jel tým dvaceti lidí, tak se pracovníě uživí všichni. Člověk k tomu ale musí přistupovat vzhledem k českých podmínkách. Myslím si, že aby se to dalo důstojně obsáhnout, tak čtyři lidi a fotograf jsou optimum. V jednom člověku tam všude lítáte a píšete o všem a zároveň o ničem. To už je trochu přes čáru.

Funguje nějaká výpomoc mezi redakcemi?

Určitě ano. V Sydney jsme si s kolegou vypomáhali. Boxer Ruda Kraj byl, tuším, stříbrný a já jsem byl zrovna na kanále, kde se čekaly velké věci od rychlostního kanoisty Martina Doktora, kterému se to ale nepovedlo. Kolega mi pak poslal flashové ohlasy od Rudy Kraje. Komunita sportovních novinářů a spolupráce mezi nimi funguje dobře. Pomáháme si navzájem.

Co všechno spadá do náplně redaktora během olympiády?

Je to hlavně chrlení písmenek. Psaní od nevidím do nevidím. Samozřejmě dnes se to proměnilo. Je to o sociálních médiích, o vytváření i trochu jiného obsahu, i když na olympiádě je to hodně sešněrované pravidly. Ten, kdo nemá práva, nesmí natáčet v mix zóně a všude na sportovištích. Ale tlak na multitasking je v dnešní době veliký. Co si pamatuji, tak za mě to tehdy bylo vyloženě psaní a psaní.

Může se tedy stát, že by píšící novinář v rámci své práce fotil a natáčel?

Na olympiádě úplně ne. Mám zkušenost s tenisovými grand slamy, kde se to sice taky úplně nemůže a hlídá se to, ale je tam větší svoboda v tom, co můžete udělat. Nesmíte například natočit tiskovku, ale v areálu, když potkáte někoho zajímavého, tak s ním můžete natočit rozhovor a dát to na sociální síť. Olympiáda je v tomhle ohledu nejvíce sešněrovaná. Hodně si hlídají svůj byznys, takže ten, kdo nemá práva, tak se k tomu moc nedostane.

Liší se rutiny novinářů na olympiádě od běžného fungování v terénu?

Na olympiádě zabere nejvíce času cestování z jednotlivých sportovišť. Pohybujete se použitím olympijské dopravy, která vždy nefunguje úplně skvěle. Když bych dal příklad ze zimních olympiád, které mají vždy dvě centra, jedno je v pořadatelském městě a druhé v horách, tak se běžně stává, že člověk vstává ve čtyři/pět ráno a vyráží do hor, aby stihl závody. Ubytování v horách je totiž často nákladnější. Tohle je nejsložitější, jinak je to opravdu o velkém kvantu psaní. Často píšete o sportech, které nepatří do vaší specializace.

Jak si tedy rozdělujete práci v týmu, jestliže se na specializaci tolik nehledí?

Samozřejmě prioritní hledisko je specializace. Se sportovci se dlouhodobě známe a zároveň známe jejich historii. Když něco dokážou, tak k tomu máme určitý kontext, proč se to stalo a co to znamená. Vždy se snažíme, aby na ten daný sport jel expert. Bohužel program je dosti zamotaný, že se to častokrát nepovede. Člověk musí odvést svou práci, ale už to nemusí být tak dobře, jak by to mělo být.

Vaše specializace je tenis. Zápas jsou většinou dlouhé, stihnete ještě i jiné sporty?

Já jsem byl na dvou letních olympiádách a tehdy jsem paradoxně ještě tenis pořádně nedělal. V Sydney jsem byl sám, takže tam jsem to pokrýval okrajově. V Athénách jsem už dělal tenis naplno. Dobré je, že tenis začíná první týden olympiády. Při současné síle českého tenisu člověk

pokrývá první týden jenom toto. Je to výhodné v tom, že je ušetřený cestování a lítání z místa na místo.

Jak fungují uzávěrky na olympijských hrách? Mění se nebo je to srovnatelné s běžným režimem?

Vydavatelství se vždy snaží vyjednat lepší uzávěrky. Poslední léta to nebylo úplně nutné, protože olympiády byly směrem na východ, kde byl časový posun milosrdný. Jinak v minulosti byla snaha vydavatelství, aby byly uzávěrky trochu lepší například posunuty o hodinu. Ale myslím si, že v dnešní době je tisk minoritní záležitostí, že už se to ani dohadovat nebude.

Najde si novinář volno během olympiády, čas k zrelaxování?

To si myslím, že ani nejde. Stále se něco děje a když se neděje, tak si musíte hledat práci, abyste přinesli něco jiného například ze zákulisí. Dnes se dělají poolympijské magazíny, takže když někdo uspěje, tak si domluvíte s daným olympionikem rozhovor. Během těch šestnácti dnů, co probíhá olympiáda, volno neexistuje. S tím tam ale člověk jede, každý s tím počítá.

Jde popsat, kolik hodin denně strávíte prací?

Kdybych to zprůměroval, tak novináři pracují na olympiádě zhruba čtrnáct hodin v kuse. Není to úplně přesné, ale odhadem je to určitě více než dvanáct hodin.

Hodně času zabere přejíždění mezi sportovišti. Máte možnost během cest psát a plnit si tak své pracovní povinnosti?

Stává se to, ale je to taková nemilá možnost. K objemu, co člověk musí udělat, se píše normálně v autobusech. Musí se pracovat za všech okolností.

Jak se cítíte v rámci pracovního vytížení? Vnímáte třeba určitý tlak?

Je to záprah. Taková jedna velká pračka, do které vás hodí a vy už se pak ani nijak necítíte. Po šestnácti dnech vypadnete úplně vyždímání. Na nějaké velké přemýšlení, jak se člověk cítí, není čas. Musíte odmakat, co můžete a co zvládnete v nejlepší kvalitě. Na druhou stranu každý ví, co ho čeká, takže je na to nějak připravený.

Jaké využíváte zpravodajské sítě ke komunikaci během olympiády?

Existuje info systém, kde se dávají ohlasy vítězů a medailistů. Alespoň doufám, že to pořád je, vždycky to takto fungovalo. Dále ještě agenturní zpravodajství. Ale největší oporou je olympijský info systém, ze kterého se dá relativně těžit.

Tento info systém fungoval už tehdy v Sydney v roce 2000?

To si úplně nevybavuji. Tam možná ještě ani nefungoval internet, takže info systém tam ještě nebyl. Od Salt Lake City v roce 2002 to stoprocentně bylo.

Jak jste tedy v Sydney po technické stránce pracovali?

Nějaké internetové připojení tam možná bylo, ale určitě tam nefungoval nějaký větší systém, co se týče olympijských her. Moc si to už nevybavuji. Možná jsme to tehdy posílali přes pevné linky. Pamatuji si, že kolega spal v Sydney na chatce s jedním novinářem z Rumunska a ten posílal své zpravodajství faxem, co napsal v ruce. Dnes už je to úsměvné.

Jak jste komunikoval s redakcí, jak jste jim posílal zprávy?

Nechci vás úplně mystifikovat. Jestli tam bylo internetové připojení, tak se to posílalo po emailu. Anebo se to ještě dělávalo tak, že si člověk vzal vývod z pevné linky, zasunul to do počítače a komplikovaně se navazovalo připojení. Texty se pak posílaly přes telefonní linku.

Za mě je to asi největší posun, co nastal. Když jel člověk tenkrát na olympiádu, tak se nervoval, jak to pošle a komu bude fungovat spojení. Dnes už se něco takového absolutně neřeší. Je to o hodně větší komfort.

Na druhou stranu příchod internetu vše zrychlil, což může novináře opět stavět pod určitý tlak. Mají sice ulehčenou práci, ale zase je jí daleko více.

To stoprocentně ano. Stres se přesunul někam jinam.

Jaké technologie jste tedy využíval ke své práci?

Tehdy ještě nebyly ani mobily s nahráváním. Čistě tedy počítač, možná fotoaparát, že bych něco vyfotil z Českého domu. Ale to zase nevím, jak bych fotku poslal. No ze Sydney určitě ne, ale ze Salt Lake City nebo Athén se už posílaly i nějaké fotografie. Samozřejmě se fotilo tam, kde to bylo dovoleno.

Když se zaměříme na aktuální dobu, tvoříte obsah i pro sociální sítě?

To se už netýká úplně olympiády, ale když jezdím na grand slamy, tak tam je to nutnost. Udělat určité pseudo stand-upy a říct, co člověka zaujalo. To se pak dává na Instagram, Twitter apod.

Vytváříte obsah pro tisk i online web. Musí se články od sebe nějak lišit?

V minulosti bylo zvykem dávat na web flashové věci. Okamžitá reakce na sportovní výsledek. Teď se zjišťuje, že to lidi úplně nezajímá. Chtějí vědět informace už v určitém kontextu. Já obecně cítím, že důležitější než hledisko rychlosti, je hledisko kvality. Ve sportu máme filozofii, že součtenost novin a onlinu není tak velká, aby se vyplatilo dělat jednu věc dvakrát jinak. Snažíme se dát informace co nejdříve na online a pak to použijeme do tisku.

Využil jste někdy pro svou práci umělou inteligenci?

Zkoušel jsem to, ale ještě jsem nenašel úplně dobrou formu, jak by se mi to mohlo co nejvíce hodit. Mám pocit, že umělá inteligence ještě není úplně na té úrovni, abych ji mohl stoprocentně důvěřovat a spolehnout se na její informace.

Na co konkrétně jste ji využil?

Například aby mi vyhledala top 50 nejlépe vydělávajících tenistů v historii. Ale najdou se tam opravdu velké chyby, takže člověk k tomu nemá ještě takovou důvěru. Není to na levelu, aby to byl relevantní zdroj a dalo se na to spolehnout. V práci jsme k tomu hodně tlačeni. Šéfredaktor tím velmi žije, máme k tomu různá školení, takže je to nejspíše jenom otázka času, kdy a jak to budeme v budoucnu využívat.

Jak je nákladné pro redakci vyslat na olympiádu své zpravodaje?

Je to určitě nákladné. Pořadatelská města s tím počítají a nechají si to zaplatit. Ubytování je pro novináře i návštěvníky extrémně drahé. Kdybych to srovnal s tenisovými grand slamy, tak tam máme jako novináři od organizátorů nabídku hotelů, které jsou cenově zvýhodněny oproti běžnému provozu. Na olympiádě se s vámi nikdo nebaví. Chcete tam být, musíte zaplatit, co po vás chtějí. V tomhle je to nákladné. Přesné sumy neznám, to jde přes finanční oddělení, ale je to opravdu drahé a co slýchávám, tak čím dál tím dražší.

Co všechno vám zaměstnavatel hradí?

V podstatě úplně všechno. Ubytování, cestování, diety podle sazebníku na zahraniční cesty. V tomhle směru o vás musí být postaráno.

Je novinář lépe platově ohodnocen?

To si nemyslím. Samozřejmě ti, co byli na olympiádě nebo co se na tom nejvíce podíleli, dostanou zvýšené prémie, ale je to v řádech tisíců korun. Je to zanedbatelné. Je to spíše zážitek než něco, na čem vyděláte.

Setkal jste se s tím, že by vaši práci ovlivnila inzerce?

Myslím si, že ne. Máme nějaké inzertní spolupráce s partnery ČOV (Český olympijský výbor – pozn. autorky) v tištěném deníku. Myslím, že to bylo během Pchjongjangu se Škodou, že se tam dávaly jejich PR články. Ale že by se muselo psát o nějakých sportovcích více, kteří mají konkrétní partnery, to ne.

Řešíte v redakci čtenost článků?

Dennodenně.

Zajímá mě, jestli jste za to lépe finančně ohodnocen, zda to nějak ovlivňuje vaši práci?

Finanční ohodnocení na tom závislé není. Články o fotbale mají potencionálně větší čtenost než články o lyžování. U nás je to nastaveno zdravě. Řekne se: „Tohle téma fungovalo, lidi zajímá, tak pojďme ho ještě rozvíjet a vytěžit z něj další návštěvnost.“ Kolikrát se stane, že nejlepší články jsou minimálně čtené. To si lidé u nás v redakci stále uvědomují a není to jenom o číslech.

Pocit'ujete snahu média šetřit s rozpočtem během olympiády?

Určitě to pocít'uji. U nás ve sportu by měla být olympiáda top událostí. I když v letošním roce je pro nás větší událostí fotbalové Euro a mistrovství světa v hokeji, které bude v Česku. Mám pocit, že olympiáda je u nás až na třetím místě. Od nás tam pojedou tři redaktori s fotografem, což je ve srovnání s Athénami méně. To byl ale tehdy zase relativně zlatý věk tištěné žurnalistiky v Česku. Fungovalo to, vydělávalo to. Cítím, že se to omezuje a že se na tom šetří. Už není v silách českých médiích vysílat tolik lidí na olympiádu jako dříve.

Asi obzvlášť to platí právě pro letošní rok, kdy se sejdou tři velké akce důležitá pro česká média.

Ano, přesně tak.

Vnímáte tedy trend snižování nákladů?

Určitě ano. Souvisí to podle mě i s globalizací. Informace jsou daleko dosažitelnější online formou, takže nemá absolutně žádný význam psát z místa o zahraničních hvězdách. Ke stejným informacím, možná lepším, se člověk dostane z Prahy než z místa dané akce.

Podle čeho se vybírá, kdo z novinářů pojedede na olympiádu?

U nás v redakci je to podle konkrétních specializací. Máme třeba kolegu Martina Haška, který jezdí na olympiády přes dvacet let. Dělá spoustu menších sportů, které má v malíku, takže ten tam jede vždy. Snažíme se, aby tam jel člověk, který má největší vhléd, nejlepší kontakty se sportovci a je protřelý prací v terénu. To je také důležitou součástí, aby se tam člověk dobře orientoval a fungoval. Univerzálnost je důležitá.

Požaduje po vás redakce, abyste kromě psaní i fotili a natáčeli videa?

Je na to čím dál větší tlak. Ale na olympiádě je to pro tištěná a online média na sportovištích a v mix zónách nemožné. Takže se to omezuje na český dům, kde má člověk možnost se dostat ke sportovcům mimo chráněnou olympijskou zónu.

Setkal jste se při zpracování materiálů s nějakými překážkami?

Většinou vše funguje dobře, co se týče mix zón a kontaktu se sportovci. Největší zádrhele jsou v dopravě nebo že se zaseknete u kontroly. To byly pro mě asi největší překážky. A pak ještě uzávěrky. Když Aleš Valenta vyhrál v Salt Lake City 2002 olympijské zlato, tak to bylo asi dvě hodiny do uzávěrky, a to bylo peklo.

Jak se to potom řeší?

Musíte napsat základní zpravodajství a pak se v dalším vydání a následujících dnech rozvíjí dané téma přes různé rozhovory, experty apod.

Dostane novinář po olympiádě volno, čas na regeneraci?

Máme to tak nastavené, že novináři dostanou volno. Mají většinou týden, aby se trochu nadechli a mohli fungovat dále.

Příloha č. 5: Rozhovor s Barborou Žehanovou

Působila v MF Dnes, iDnes.cz a deníku Sport. Momentálně pracuje pro Český olympijský výbor.

Na pozici píšící novinářky se zúčastnila třech olympijských her (Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012)

Jakou přípravu si novinář dělá před odletem na olympijské hry?

Má to dvě roviny. Ta důležitější je celoživotní příprava. Jako novinář přibíráte zkušenosti, kontakty a ta největší příprava je dlouhodobá zejména pokud se vyloženě věnujete olympijským sportům. Detailní příprava pak může probíhat měsíc, měsíc a půl předem. U každého to může být jinak, ale u sebe bych to viděla na intenzivní poslední měsíc před olympiádou. Děláte si přípravu včetně toho, že víte, kde jsou sportoviště, jak se budete přesouvat, kde máte ubytování apod.

V jakém počtu za redakci jste byli vysláni na olympijské hry?

Asi si nevybavím přesné počty. Liší se to hry od her. Souvisí to se vzdáleností a s náklady, které na to redakce mají. Letenky přes půlku světa například do Kanady jsou dražší, než když máte možnost někam dojet autem apod. Souvisí to také s tím, že každá konkrétní země dostane přidělenou kvótu akreditací pro tištěná a online média od Mezinárodního olympijského výboru. Akreditace se pak musí rozdělit mezi jednotlivé redakce, které o to mají zájem, tak aby se tam vešly.

Co si vzpomínám, tak ve Vancouveru 2010 jsme byli čtyři píšící redaktori a jedna fotografka. Tehdy jeli dva kolegové na hokej a my dva s kolegou jsme pokrývali ostatní sporty. V Londýně to bylo podobně, možná jsme tam byli tři píšící a jeden fotograf. Každopádně obě redakce, ve kterých jsem působila, jak Mladá fronta, tak deník Sport, patří k těm, které posílají více novinářů. Pro deník Sport je to v danou chvíli největší akce a Mafra se historicky vždy věnovala olympijským hrám. Ti teď posílají dokonce pět nebo šest lidí. V nějakém takovém počtu se to pohybovalo.

Je to za vás adekvátní počet, aby novinář splnil své pracovní povinnosti?

Musím říct, že v případě těchto dvou redakcí, které posílají větší počet redaktorů, to je adekvátní. Souvisí to i s časovým posunem, kde se hry konají. Časový posun, kde jsou plus hodiny oproti České republice, vám umožňuje zvládnout práci lépe. To byl případ Pekingu.

Naopak Vancouver byl s obráceným časovým posunem. Cokoli se dělo tam, tady u nás už to všichni věděli. Musíte tedy v rámci své práci přinést ještě nějakou nadhodnotu a o to je to složitější. Každé olympijské hry jsou o tom, že spíte čtyři hodiny denně, ale tohle jsou aspekty práce, které vytvářejí její specifika.

Řeší se v tomto případě nějak specificky uzávěrky?

Celkově se uzávěrky úplně posunout nedají. Spíše se pak řeší konkrétních případy. Když se ví, že bude končit hokejový zápas nebo Bára Špotáková bude házet v určitou hodinu, tak se uzávěrka posledního vydání nějakým způsobem upravuje na nejzazší možnou hranici, aby se noviny stihly vytisknout a distribuovat. Ale že by se posunuly uzávěrky během celé olympiády, tak to ne.

Co vše spadá do pracovní náplně redaktora během olympiády?

Primárně psát články. Ve Vancouveru jsem měla na starost závody Martiny Sáblíkové, takže pro mě to byla olympiáda strávená z velké části mezi hotelem a rychlobruslařskou halou. Pokud se ptáte spíše na obsah, tak ono se to v čase trochu mění. V Pekingu jsem měla na starosti vyloženě psaní článků do novin. Měli jsme to rozdělené, protože tam jeli kolegové, kteří se věnovali onlinu. Ten byl ještě v rozvíjejícím se začátku.

V deníku Sport v roce 2010 začal být velký tlak na to, aby novináři dělali multitasking. V Londýně 2012 jsme ke každému článku měli hlavičku s kontaktem, s emailovou adresou a odkazem na Twitter. Hodně na to kladli důraz, abychom se věnovali tweetování. Nevybavuji si, že bychom měli cíleně psát články na web. Tehdy se články spíše překlápěli, dnes je to jinak. Samozřejmě olympijské hry mají svá pravidla, ale já jsem nikdy neměla na starost natáčení videí na sociální sítě nebo pro online web, což se dnes opět mění. Dnes je výrazně větší tlak na redaktory, aby dokázali přispět i k tímto způsobem, byť je to zpravodajské video nebo rozhovor natočený v českém domě.

Říkala jste, že jste měla na starosti výhradně tisk, a pak tam byli vaši kolegové, kteří naopak tvořili pouze pro online web. Dnes redaktori vytvářejí obsah pro obě platformy. Čím si myslíte, že se to proměnilo?

Jedna jsou v tom ekonomické důvody. Redakce nejsou zdvojené, ten vývoj je patrný. Byl to také jeden z důvodů, proč jsem přecházela z Mafry do Sportu. Vždycky jsem brala, že jsem vychovaná pro psaní v novinách a kdy mě předali do redakce na iDnes, tak jsem z toho byla zklamaná a nešťastná. Byl to tehdy vývoj. Dnes jsou redakce z větší části sloučené. Jsou tam

sice lidé, kteří primárně píšou pro noviny, ale mají tam dvě, tři strany, takže většina z toho se dává na internet, speciálně iDnes Premium, kde jsou články zamčené. Deník Sport to má podle mě ještě oddělené. Je to tedy ekonomický tlak a také tlak toho, že lidé většinu informací konzumují online. Když se podíváte na počty prodaného nákladu tištěných novin, tak je to rozdíl o desítky až stovky tisíc prodaných kusů oproti tomu, jak to bylo před deseti lety. Logicky i inzerce se přesouvá online.

Liší se rutiny novinářů na olympiádě od běžného fungování v terénu?

Základ pracovních postupů úplně změnit nemůžete, protože je to něco, co máte zažité. Za mě je v tom spíše pečlivá příprava a tlak na rychlost. Skončí závod Bary Špotákové a vy už musíte mít článek v průběhu připravený a jen ho rychle upravujete, abyste stihla první uzávěrku. V podstatě je práce stále stejná, ale je musíte odvézt rychle špičkovou práci. Stejně jako pro sportovce je to pro novináře vrcholová akce, kde chcete nabídnout něco jiného. Snažíte se najít jiná témata a přinést exkluzivní rozhovory. Můžete využít příležitosti, že jsou tam zahraniční osobnosti, pokud vám to program dovolí. Rozhodnete se, že obětujete zápas prvního kola tenisu a půjdete udělat rozhovor s Martinou Navrátilovou.

Zmínila jste, že jste se ve Vancouveru soustředila především na rychlobruslení. Podle čeho se rozděluje, kdo o čem bude informovat?

Rozděluje se to přirozeně podle toho, čemu se věnujete v letech před tím. Já jsem o Martině Sáblíkové nepsala zase tak dlouho, ale v deníku Sport bylo rychlobruslení primárně můj sport. V redakcích máte různé specializace. Jsou tam kolegové, kteří se zabývají fotbalem. Máte kolegy, kteří se specializují na hokej. Zmiňovala jsem, že tehdy jeli dva kolegové pokrývat hokej a my s kolegou jsme měli rozdělené další sporty. Také jsme očekávali, což je součástí přípravy, že Martina Sáblíková uspěje, takže jsem s ní absolvovala už nějaké závody před tím. Chcete, aby o vás sportovec věděl a třeba vám řekl něco víc než lidem, které vidí poprvé v mix zóně. Je to o tom, že vy si pak můžete skládat daný příběh a nabídnout čtenářům to, co se jinde nedoče. My jsme se tehdy rozhodli, že se tomu budu naplno věnovat, takže jsem chodila před prvními závody na tréninky na rozdíl od jiných novinářů. Díky tomu jsem mohla popsat příběh barvitěji, jelikož jsem viděla proměnu nervózní Martiny, která byla den před závodem úplně zelená, a pak šla a vyhrála to. Ale když se vrátím k otázce, tak se to rozděluje podle toho, čemu se věnujete dlouhodobě, kde máte jaké vztahy a kontakty. Také v tom hraje roli rozpis olympijských her. Neznamená to, že se vždy dostanete na sport, který je vaší vášní. Když je

v jeden den vodní slalom a judo, tak si rozdělíte, kdo půjde kam a je to jenom na domluvě redaktorů.

Jak jste pracovníě vytížení během olympiády? Dá se kvantifikovat kolik hodin denně pracujete?

Opět závisí na časovém pásmu. Když si vybavím Peking, tak tam jsme vstávali v šest a chodili spát ve tři hodiny ráno. Záleželo, jaký byl den. Vycházelo to z toho, že když jedete na veslování, které začíná brzo dopoledne a cesta tam trvá tři hodiny, tak musíte vstát v dostatečném předstihu. Jedete z novinářské vesnice do tiskového střediska a odtamtud na veslování. Většinou člověk stíhá dva sporty, anebo se věnuje jednomu sportu. Když se jedná o závodní den, kdy je finále a dojde na medaili, tak s tím sportovcem strávíte celý den. Ne, že byste se sportovci byla osobně celou dobu, ale když vyhraje například Jiří Prskavec, tak víte, že večer bude mít oslavu v českém domě. Podle toho si plánujete čas.

Vrátím se ještě k Pekingu. Primárně jsme tam psali s kolegou Tomášem Mackem, který je velice precizní. Považuji ho za nejlepšího sportovního novináře, který tady v Česku je, co se týká tištěných médií. Tam je tedy využívali časový posun opravdu na maximum. První uzávěrka byla u nás ve 22:00, kdy v Pekingu byla zrovna jedna hodina ráno. Abychom měli články opravdu precizní, tak jsme většinou skončili ve dvě hodiny ráno u druhého vydání. Naši kolegové v pražské redakci byli ochotní nám ještě články přehazovat nebo upravovat. Pak jsme dojeli do novinářské vesnice, na chvíli jsme pustili televizi, koukli se na to, co se ten dělo jiného, než jaké sporty jsme pokrývali. Ve své podstatě to takhle šlo dokolečka. To je další zajímavé specifikum práce, protože olympiáda je obrovská a vy nemáte šanci pojmout úplně všechno. Dnes, když si můžeme najít výsledky v telefonu, tak je to jiné než tehdy, když jsme museli zpětně pouštět sestřihy.

Ve Vancouveru jsem chodila spát o půlnoci a vstával ve čtyři hodiny ráno, anebo jsem psala do čtyř hodin do rána a vstávala pak v sedm. Měla jsem zhruba tři nebo čtyři hodiny spánku denně. Časový posun tam byl náročný v tom ohledu, že chcete nabídnout něco jiného. Už navíc byla zase o něco více online doba, takže když Martina závodila v šest večer, tak v Česku bylo devět ráno a už všichni hned věděli, že vyhrála a viděli její první reakce. Přinést tedy něco na víc opravdu stálo čas v těch nekřesťanských hodinách.

Třetí varianta byla pak Londýn a moc to přeji i kolegům v Paříži, že budou ve svém časovém pásmu. Je to o něco normálnější život. Neznamená to, že byste nepracovala do noci nebo nevstával brzo, ale ten rytmus je stejný a je to asi i nejpřívětivější.

Den volna nebo čas na odpočinek tedy nepřichází v úvahu na olympiádě?

Ne. Jsou dvě varianty, kdy se to dá udělat. Můžete přijet v předstihu. Dost často si to redakce rozdělují, že alespoň někdo jede trochu v předstihu „očmuchtat“ konkrétní místo. Je dobré zjistit i pro ostatní, jak jezdí autobusy, jak tam všechno funguje obzvlášť, když jste tam nikdy před tím nebyli. Když pak vaši kolegové přijedou, tak už nejdou úplně do neznáma. Zase je to otázka financí. Dělávalo se to, ale redakce šetří, takže třeba do vzdálenějších míst posílají své lidi na poslední chvíli. To je jediné, kdy máte trochu času se jít někam projít, protože nejste tlačena jednotlivými závody. Pak se ještě trochu zmírňuje ke konci her, kdy program není už tolik hektický. To máte třeba volný jeden večer a zajde si v klidu na večeri, ale není to tom, že by měl člověk volný den, kdy se půjde podívat po památkách.

V neděli obvykle nevycházejí noviny, neměla jste alespoň tehdy volnější režim?

Úplně ne. Sport na olympiádě běží pořád. Přemýšlím, že možná v Pekingu to bylo ještě trochu milosrdnější, ale třeba deník Sport vycházel i v neděli. Teď už je to zase zrušené, ale tehdy byl sedmidenní režim. I když nepíšete v danou chvíli pro noviny, tak je tam stále online. Čas se využívá pořád. Možná se najdou dny, kdy je to klidnější, ale já jsem to zase brala tak, že když jedu na akci za peníze redakce, tak můj primární úkol je přinést obsah.

Jak se cítíte během olympiády, působí na vás například tlak nebo stres?

Určitě. Je to způsobené všemi okolnostmi. Musíte se řídit časovým rozpisem a přijet na daný zápas, soutěž v čas. Jednoznačně je to stresová práce.

Jaké zpravodajské sítě, komunikační kanály novináři využívají během olympiády?

V dnešní době prakticky všechny. V době, kdy jsem ještě pracovala v novinách, tak to byl primárně Twitter, dnes už X. Myslím si, že zůstává pro novináře jako jeden z hlavních zdrojů informací, ale také jedno z hlavních míst, kde novináři sdělují své informace. Když se podíváte, tak častokrát to není, že by je sdělovali za redakce, ale jsou to osobní profily novinářů. Určitě se sleduje Facebook a v dnešní době dávají sportovci hodně informací na Instagram. Myslím si, že velká část novinářů je i tam.

A konkrétně, co se týče komunikace na olympiádě pro novináře?

Existuje informační systém, kterým se jmenuje My Info. Tam mají přístup všichni akreditovaní novináři a jsou tam rozpisy, ohlasy s medailisty z mix zóny, tiskové konference a profily sportovců.

Momentálně pracujete v Českém olympijském výboru. Funguje tam nějaká bližší spolupráce, komunikace s novináři?

Já funguji na olympiádě jako press attaché. Co se týče spolupráce s novináři, tak my jsme organizace, přes kterou se distribuují akreditace pro píšící novináře a fotografy. To je jedna část mé práce včetně toho, že předávám novinářům informace o akreditačním procesu, ale i informace z místa, jelikož obvykle jezdíme na všechny press briefinky, které pořádá Mezinárodní olympijský výbor a organizátoři před hrami. Předáváme všechny informace, co se týká ubytování, jaká bude doprava na místě, jaké jsou podmínky. Na místě potom funguji jako spojka pro novináře kvůli kontaktu se sportovci. Snažíme se, aby vždy někdo z našeho týmu byl na sportovišti. Člověk pak provádí sportovce mix zónou, tak aby novináři ideálně dostali všechny rozhovory, které potřebují, ale zároveň aby tam sportovec nestrávil hodinu, když má například ještě další závody. Pokud chtějí novináři rozhovory nad rámec, tak zprostředkováváme rozhovory v mezinárodní zóně olympijské vesnice. Jsme spojkou, ale zároveň i stěnou.

Jak dříve probíhala komunikace s redakcí?

Primárně emailová a telefonická. Záleží zase na místě. Z Pekingu volat bylo složitější, tam jsme to řešili jedním až dvěma telefonáty za den. Dnes si můžete přes WhatsApp volat prakticky pořád. My jsme to mívali tak, že v týmu byl vždy jeden styčný důstojník, aby si nevolalo deset lidí navzájem. Vezmu příklad z Vancouveru. Já jsem vždycky v noci poslala plán, co se chystá další den s výjimkou hokeje, to si psali kolegové sami. Pak vám na to někdo zareaguje, podle toho vám vymezí prostor v novinách a pak už se to konkrétně řeší.

Články jste posílali klasicky přes email?

Něco přes email, ale konkrétně Mafra má systém, do kterého to přímo vkládáte. Deník Sport funguje na jiné bázi. Tam to pošlete ve Wordu, někdo to přečte a pak to nasází do novin. V Mafře jsme byli stavu, kdy jsme tam mohli dát články sami. Editor namaloval, jak bude stránka vypadat a my jsme si pak do konkrétního políčka vkládali texty.

Jaké technologie využívá novinář ke své práci?

Primárně je to pořád notebook a telefon. V dnešní době už to i stačí. Málokdo jezdí i s nějakou malou kamerkou, protože to video dokážete natočit i na telefon.

Je novinář platově lépe ohodnocen, když vyjede na olympiádu?

Plat se nemění, ale může dostat nějakou odměnu.

Jak moc je nákladné pro redakci vyslat svého zpravodaje na olympiádu?

Záleží to hodně na tom, jak daleko a do jaké země se jede. Redakce platí novinářům dopravu, ubytování, které se pohybuje kolem 100 eur za osobu, ale většinou je to více. Novináři musíte dát navíc diety, protože stravování není nijak zajištěné.

Řešila se u vás v redakci čtenost článků?

Když jsem psala pro tisk, tak tam je to jedno. To se úplně neřešilo. Ale obecně se řeší čtenost na webu, aby se našly témata, které jsou čtené a kliká se na ně. V mém případě to téma nebylo. Samozřejmě každá redakce má denní poradou, na které se baví o tom, co bylo dobře, co nebylo dobře. Vyloženě že by tam tlak, že musíme za olympiádu posbírat tolik kliknutí, to určitě ne. Třeba v Londýně se po nás chtělo, abychom dali denně nějaké dva, tři tweety, ale nic dalšího si nevybavuji.

Ovlivňovala vaši práci nějakým způsobem inzerce?

Úplně ne. Olympiáda je specifická v tom, že s ní mohou být spojeni jenom olympijští partneři, takže to není tak, že by si mohl Tipsport říct, že chce něco specifického napsat.

Co si v rámci výdajů můžete dovolit?

Každý redaktor si může dovolit to, co je potřeba. Záleží na možnostech redakce. Většinou to bývá tak, že doprava mezi tiskovým střediskem a sportovištěm je zajišťována organizátory. Teď v Paříži se bude využívat městská doprava, což je zase náklad navíc, který bude muset redakce zaplatit. Rozhodně to ale není tak, že řeknete a půjdete si koupit letenku, protože se potřebujete přesunout. Tohle vše se řeší v redakci dopředu v rámci plánování rozpočtu nákladů.

Novináři nedostanou v rámci olympiády dopravu zdarma?

Ono to tak bývá, že olympijská akreditace vám umožňuje cestovat zdarma. Ale pokud se nemýlím, tak v Paříži to tak nebude.

Pocit'ovala jste někdy snahu média šetřit s rozpočtem na olympiádě, ať už to byla Mladá fronta nebo deník Sport?

Určitě ano. Ale nemyslím si, že by to bylo nějak omezující. Je to věc, která se plánuje dopředu a vy tam s tím jedete, že máte plán, který je už zohledněn v rozpočtu. Může to ovlivňovat to, že

tam novináři nejezdí výrazně dopředu, ale gró práce tím limitované není. Když už vás tam redakce vyšle, tak samozřejmě nechce, abyste nesmyslně utráceli. Ale část nákladů dnes odpadá, když jsem například mluvila o telefonování. Dnes máte přístup k wifi, nebo si s sebou vezmete druhý telefon, koupíte si lokální sim kartu za pár korun a vytváříte si vlastní hotspot. Spousta technologických věcí se posunula někam jinam a v tomhle už nejsou náklady tak enormní.

Vyžadovala po vás redakce, abyste přinášela navíc obrazový materiál? Například fotila, natáčela?

Jak říkám, olympijské hry jsou v tomhle specifické. Já jsem se tomu věnovala před 10-12 lety, kdy ten trend ještě nebyl takový. Ve sportu byl obecný trend: „*Jedeš někam na pracovní cestu, musíš udělat videa.*“ Když jsme jeli do zahraničí, tak jsme dávali plán, co všechno bychom chtěli udělat včetně videí. Ale olympijské hry jsou v tomhle trochu jiné. Byť už se to taky trochu posouvá. Zejména u sportu, když jste mluvila o fotografiích, tak sport musí fotit profesionální fotografové. Není to tak, že bych z telefonu vykouzlila fotku na titulní stranu novin. Může to být nějaký doplněk, nebo když se dostanu někam, kde fotograf zrovna není. Velké hezké fotky jsou z agentur a od profi fotografů. V dnešní době, a to je taky zajímavý fenomén, výrazně klesá počet akreditovaných fotografů v rámci redakce na olympijských hrách. Tím, jak fungují agentury, jak se automatizovalo focení, kdy za cílovou rovinkou nejsou lidé, ale jenom fotoaparáty, tak to hodně ovlivňuje. Agentury denně vychrlí tisíc obrázků. Z toho si můžete vybrat fotku Bolta na titulní stránku během minuty poté, co závod skončí. Čeští fotografové tam jezdí kvůli české stopě, aby zachytili i českého závodníka na 36. místě a ne vítěze. Je to fenomén, který se nezmění, ale ten počet vyslaných fotografů na olympiádu klesá.

Podle čeho se vybírá, že právě tento novinář pojedje na olympiádu?

Redakce se rozhodují podle toho, jestli a jak je člověk schopný pracovat v časovém presu. Jestli se na něj můžete spolehnout, že práci na místě zvládne. Vždycky jedete na nějakou olympiádu poprvé. Člověk k tomu musí trochu dospět. Musíte si ho otestovat na nějakých předchozích akcích. Primárně rozhodují zkušenosti, specializace a kvalitní práce pod tlakem.

Myslíte si, že rozhoduje i všestrannost z hlediska technické šikovnosti apod.?

Myslím si, že to obecně bývá tak, že v danou chvíli jezdí na olympiádu nejlepší z redakcí. Olympijské hry dávají příležitost lidem, kteří nejsou tolik v popředí během roku. Když se podíváte na deník Sport, tak je to převážně fotbal, hokej, a pak tam jsou nějaké tři stránky

ostatních sportů. Olympiáda tohle mění. Je to čas pro lidi, kteří si to odpracovali v předchozích letech.

Naskytli se vám v cestě překážky ve zpracování materiálu?

Musím zaklepat, že se mi asi nikdy nestalo, že bych v danou chvíli něco nedokázala technicky poslat nebo že bych něco nestihla napsat. Samozřejmě tohle může nastat, ale na to jsou redakce připravené. Od toho je tam editor, že když nastane průšvih, vy zůstanete stát někde na půl cesty a nejste schopná dodat materiál, tak se tam dá inzerce nebo se to vyřeší jinak. V dalším vydání se to potom upraví. Nebo když víte, že se daný zápas prodlužuje a nestíháte to, tak si s editorem musíte zavolat dvě hodiny, hodinu dopředu a domluvit se společně, jak to vyřešit jinak.

Příloha č. 6: Rozhovor s Radkem Malinou

Pracoval v Kladenských novinách, později Kladenském deníku. Od roku 1999 nastoupil do redakce deníku Právo. V roce 2003 začal přispívat i na online web Sport.cz. V roce 2022 opustil redakci a aktuálně je na volné noze.

Zúčastnil se šesti olympiád (Turín 2006, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Tokio 2021)

Co všechno spadá do přípravy novináře, než odjede na olympiádu a jak dlouho trvá?

Já jsem to měl hodně ulehčené díky kolegovi Michalovi Osobovi. V roce 2012 jsme jeli ve dvou právě s Michalem, který je velký nadšenec. Olympijská myšlenka je u něj na prvním místě. Má vždy dokonale zmáknutý program a nastudované, co všechno se dá stihnout. Takže Michal vždy připravil v předstihu program toho, co vše obsadíme. Příprava začíná v okamžiku, kdy se vydává akreditační podnět, který jde přes ČOV. Ten vydá počet akreditací, který je pro píšící novináře na republiku, a to se rozděluje podle velikosti redakcí. V rámci redakce se pak určí, kdo pojede. Jestli si to dobře vybavuji, tak se to řešilo rok dopředu, opravdu s velkým předstihem. Současně se řeší i bydlení a myslím si, že je to čím dál tím logisticky náročnější. V Londýně jsme nebydleli ve vesnici, v Riu vesnice byla a v Tokiu jsme bydleli v hotelech. Když jsem jel na první olympiádu 2006 do Turína, tak tam jsem si to zařizoval sám, kdy jsem jel se starším kolegou, takže to připadlo na mě jako na mladšího. Tehdy jsme bydleli v novinářských vesnicích a bydleli jsme snad poprvé odděleně. Zvlášť bydleli novináři na halové sporty, kteří byli dole ve vesnici a novináři, co byli v horách, bydleli jinde. Ale postup přípravy je vždy stejný: akreditace, rozdělení v rámci redakce, kdo pojede a vyřízení ubytování.

Říkal jste, že do Londýna jste jeli za redakci dva, v jakém počtu jste běžně jezdili na olympiádu?

Jestli si dobře vybavuji, tak v Salt Lake City byl za Právo jeden člověk. V roce 2006 v Turíně a potom v Londýně 2012 jsme byli dva. Další olympiády jsme potom jezdili ve třech. Co se týká píšících novinářů, tak třeba Mladá fronta jezdí ve čtyřech až v pěti. Ale nějakým způsobem se doplňují. Kluci tam nejsou celou dobu. Specialista na tenis je tam po dobu, co se hraje tenis. Když je třeba volno na tenise, nebo se českým tenistům nezadaří a nejsou v programu, tak potom pomůže s něčím jiným. Jak skončí tenis, tak buď odjedou nebo můžou ještě vypomoct.

Počet novinářů vyslaných na olympiádu je v případě deníku Právo vzestupný. Čím si myslíte, že je to zapříčiněno?

Myslím si, že jeden faktor je větší dispozice akreditací. Druhý faktor je lepší ekonomický možnosti redakcí. Dále je velký zájem ze strany veřejnosti o sportovní zpravodajství. Sportovců, kteří se kvalifikují na olympiádu, je v poslední době velký. Nominace měla z hlediska počtu vzestupnou tendenci, takže pokrýt to v jednom člověku je nemožné. Řekl bych, že je hlad po informacích dodávat je z olympiády. Velké redakce cítí tlak na to, aby měli vlastní informace a nebylo to totožné s ostatními médii. Teoreticky by to mohli brát z agentury a nemuseli by posílat nikoho, ale tohle není správná cesta.

Mohl se navýšit počet redaktorů i z důvodu, že novináři tvoří zároveň pro tisk i online web?

Určitě. Jde to ruku v ruce. Když jsme byli v Turíně, možná ještě v Londýně, jsme moc internet a online verzi neřešili. Bylo to pro nás okrajové. V Tokiu už to bylo přesně naopak. Byla pro nás prioritou vytvořit rychle obsah, aby byl na internetu. Druhá věc je, že se u nás velice posunul mediální online svět.

Jaký počet je za vás adekvátní, aby novinář zvládl pokrývat sporty a plnit svoje pracovní povinnosti?

Nad tím jsem nikdy nepřemýšlel. Dobrý vzor by byli třeba kluci z Radiožurnálu, kteří to pokrývali po jednotlivých sportech. Měli vždycky velké obsazení redaktorů. Samozřejmě tam jsou asi jiné ekonomické možnosti redakce. Ve třech lidech je to určitě nedostatečné. Zejména v případě letní olympiády v Tokiu, tak ve třech lidech to bylo nad lidské možnosti. Pro mě to byl jeden z impulsů, proč opustit redakci. Když jsem se vrátil z olympiády, tak díky tomu že se to posunulo (byla odložena o rok, kvůli covidu, proto Tokio 2021 – pozn. autorky), jsme už řešili akreditace na zimní olympiádu 2022. Měl jsem tam jet, ale po nějaké diskusi jsem řekl, že nepojedu. V Turíně jsme měli všechno většinou v docházkové vzdálenosti. Myslím především halové sporty. Bylo to relativně v pohodě, maximálně jsme kousek popojeli určenou olympijskou dopravou. Na cestování to nebylo tolik náročné. V Londýně už to bylo horší, ale relativně to ještě fungovalo. Hodně se využívali jejich vlastní vybudované sportoviště například Wimbledon. V Riu už byly přejezdy velké a v Tokiu to bylo hodně vyčerpávající. Hodně se přejíždělo, snažili jsme se pokrýt všechny sporty s českou účastí a během 17 dnů to bylo vhodně namáhavé. Ve třech lidech je to poddimenzované. Nevím, kolik lidí je odpovídajících. Možná pět lidí by bylo odpovídajících. Ale z hlediska toho, jak roste online svět, současně se plní noviny, i když redaktori na místě to už tolik neřeší, tak přesto tři lidi na místě jsou neadekvátní.

Mohl se tým redaktorů navýšit i právě tím, že na olympiádu jezdí více českých sportovců, tím pádem musí pokrýt vícero sportů?

Ano. S tím to koresponduje. Jak roste počet sportovců, tak je potřeba pokrýt jejich sporty. Nevím teď přesná čísla, ale před dvaceti lety byla výrazně nižší účast. Do Ria byla dokonce rekordní účast. Čísla sportovců šla nahoru, takže obsáhnout to v jednom člověku bylo nemožné.

Co všechno spadá do náplně redaktora během olympiády?

Z hlediska práce jsme si rozdělili sporty podle toho, co kdo dělá. Když se tam jede ve třech, tak ne všechny sporty děláte. Stane se tedy, že jdete na sport, kterému se běžně doma nevěnujete. Jinak jestli to mám popisovat, tak se musíte dopravit na sportoviště, shlédnout sport, nabrat si rozhovory v mix zóně, zpracovat to, poslat do redakce a přesunout se, co nejrychleji na další sportoviště. Z toho pak vyplývaly situace, že jsme to psali a tvořili v autobuse během přesunu. Sednout si v tiskovém středisku by bylo ideální a mnohem komfortnější, ale nebylo to časově možné. Absolutně se to vylučovalo s časovým harmonogramem dalších sportů. Když jsme chtěli sporty obsadit, tak se často stávalo, že jsme články psali v autobuse.

Kolik zvaďte pokrýt sportu během jednoho dne?

Nejvíce jsem byl asi na třech sportech za den. V Riu, jestli si to dobře vybavuji, jsem na vzpírání, tam jsme měli Orsága. Pak jsme přejížděli na horská kola a po kolech bylo finále fotbalového turnaje. Já jsem se pohyboval v rozmezí dvou až třech sportů. Více ani není časově stíhatelné spolu s přesuny. Když byly někde haly vedle sebe, tak se dalo „přeběhnout“ z juda na jiný halový sport. V Riu třeba bylo judo relativně blízko tenisu a hned kousek bylo plavání, tam se dalo přesunout.

Jak funguje rozdělení sportů mezi novináři během olympiády?

U nás to rozděloval Michal Osoba, ale po konzultaci s námi. Drželi jsme se specializací. Já jsem dělal cyklistiku, tak jsem tam vždy jel. To, co jsme měli v naší náplni doma, jsme dělali i na olympiádě.

Kolik hodin denně pracuje novinář na olympiádě?

Myslím si, že když řeknu číslo šestnáct hodin, tak určitě nebudu přehánět a možná to číslo bude ještě poddimenzované. Ráno se vyráželo v šest a návrat na pokoj byl po půlnoci, kde jsme často ještě něco dopisovali. Šestnáct hodin práce je standart.

Existuje nějaké volno nebo volnější den na olympiádě?

My jsme ho neměli. Tím, jak jsme tam byli ve třech, a ještě před tím ve dvou, tak volný den jsme neměli. Je trochu rozdíl mezi zimní a letní olympiádou v časovém vytížení. Zimní je trochu příznivější, ale jsou tam zase dlouhé přesuny. Záleží taky, kde jste ubytovaní. Jednou jsem byl ubytovaný v novinářské vesnici u moře, což zní idylicky, ale když jsem jel potom na biatlon, tak cesta byla velmi dlouhá. Od doby, co jsou rozdělené novinářské vesnice a sportoviště jsou roztahané, tak volný čas je teoreticky ráno při přesunu na sportoviště. Jinak že bych měl volný den a vyrazil bych v Riu k soše Ježíše, tak to jsem neměl.

V Tokiu jsme se dostali do města až poslední den. V neděli skončila olympiáda a v pondělí odpoledne, jak jsme měli vše hotovo a měli jsme noční let, tak jsme se dostali přímo do Tokia. Často jsem slýchal, že jsme byli na výletě. Těžko se to vysvětluje někomu, kdo tam nebyl. Není to tak, že bych se dopoledne válel na pláži a odpoledne se šel podívat na fotbal.

Měli jste v rámci redakce prostor vyrazit na olympiádu dříve, porozhlédnout se tam?

Když to redakce umožnila, tak jsme letěli třeba dva dny dopředu. Abychom se v klidu akreditovali, zmapovali cesty, kde je hlavní tiskové středisko, jednotlivá sportoviště a nepřiletěli den v zahájení. Mělo to i praktický důvod. Mohli jsme udělat materiály se sportovci, kteří tam přiletěli dříve, protože začínali na úvod olympiády. Měli jsme pak i něco vlastního a nespolehali jsme se jenom na agentury.

Jak jste se cítil během olympiády?

Nevím, jak bych to popsal. Asi jsem měl vždy štěstí, že jsem pracoval s kolegy, kteří k tomu přistupovali s rozumem. Myslím, že jsme na to měli normální lidský pohled. Pracovní vytížení během třech týdnů je opravdu mimořádné, takže je nejdůležitější zůstat v dobrém psychickém rozpoložení. Když to srovnám s Turínem a mojí poslední olympiádou v Tokiu, tak ten tlak na množství materiálu a na rychlost se velice změnil. Tlak je veliký. Když jste ještě na sportech, které máte rád, tak si to užíváte více. Samozřejmě jsou i dny, kdy si to moc neužíváte.

Čím si vysvětlujete nárůst tlaku na novináře v průběhu olympiád?

Jednoznačně je to poptávkou od sportovní veřejnosti. Dále i větší nominací sportovců. Tehdy jsme vytvářeli obsah jen do novin. Tam jsme měli třeba tři stránky v novinách. Teď se dělají klidně čtyři, pět stran a k tomu zpravodajství na internet. Množství materiálů narostlo. Rozdíl je opravdu veliký.

Jak fungují uzávěrky na olympijský hrách?

Trochu se s tím manipuluje, ale vlastně je to neměnné. Když se předpokládá, že bude medailový úspěch a je to na hraně uzávěrky, tak se to snaží v rámci redakce posunout. Ale to řeší kolegové v Praze, nás se to netýkalo.

Jaké zpravodajské sítě nebo komunikační kanály jste využívali na olympiádě?

Na místě funguje pro akreditované novináře olympijský systém. Dále jsme se snažili sledovat Instagram, Facebook, Twitter, kde mají olympijské výbory své oficiální účty a sportovci tam také mohou přidat něco, co člověka inspiruje nebo je to přínosné pro reportáž.

Jak probíhala komunikace s redakcí?

V roce 2006 jsme si intenzivně volali. Asi jiný způsob komunikace jsme neměli. Přemýšlím, jestli už fungovalo ICQ nebo něco takového. Nevybavuji si to, asi jsme si jenom telefonovali. Na posledních olympiádách jsme byli díky WhatsAppu neustále propojeni. Kluci z redakce, kteří to sledovali z televize, nás taky díky tomu mohli upozornit na různé zajímavosti. Určitě se komunikace zrychlila.

Články jste posílal vždy přes počítač nebo jste zažil ještě jiný způsob?

Já jsem to už asi posílal vždycky přes počítač. Možná z Turína se to posílalo... teď přemýšlím, jak jsme to posílali. V Turíně si pamatuji, že jsme potřebovali být v tiskáči, kde bylo dobré připojení. V novinářské vesnici bylo internetové připojení slabší. Při posílání souborů to často padalo. Dnes už je wifi i v autobusech. Jak jsem zmiňoval, že se píše v autobusech, tak to vlastně není problém, protože jste online 24/7. Když zůstal stát autobus v zácpě, tak jsme stále byli připojeni. V Pchjongčchangu se to stalo. Měli tam svátek a půlka země se přesouvala za příbuznými. Zkrátka posun v komunikaci je obrovský.

Jaké technologie využívá ke své práci píšící novinář?

Počítač, telefon. Nic jiného.

Promítly se do vaší práce sociální sítě?

Prostřednictvím účtů tam člověk najde spoustu informací a inspirace. Mnohdy někteří sportovci nekomunikují před zápasem/závodem. Nechtějí být rušeni, takže vydají prohlášení na sociálních sítích. Naštěstí se to v případě českých sportovců příliš neděje, ale stává se to. Pak je velký tlak ze strany redakce z hlediska používání, abychom tam přidávali informace. Každá redakce má dnes své oficiální účty na Instagramu, Facebooku apod. Některé redakce mají i svůj kanál na YouTube. Když si vezmu svou první olympiádu, tak v Turíně nic takového nebylo.

Musíte třeba poskytovat nějaký materiál, který přijde na sociální sítě?

Jestliže máte akreditaci pro píšící novináře a já bych vyfotil například Petru Kvitovou s medailí a dal to na sociální sítě, tak hrozí, že vám odeberou akreditaci. Řešili jsme to tedy tak, že jsme příspěvky dávali na vlastní profily a redakce to pak přebíraly. Nebo to dneska funguje tak, že redakce na sociálních sítích odkazují na hotové články.

Využil jste někdy pro svou práci umělou inteligenci?

Během olympiády ne. Navíc ten boom přišel později. Já jsem ji tedy určitě nevyužil a myslím, že ani kolegové.

Má to podle vás budoucnost v novinářské práci?

Záleží na způsobu použití. Zkoušel jsem v rámci rešerše zadat dva jména sportovců a vyběhly mi tam věcné chyby. Já toho příznivcem nejsem.

Jak moc je nákladné pro redakce vyslat na olympiádu svého zpravodaje?

Z letošního roku v redakcích určitě radost nemají, protože je mistrovství světa v hokeji, mistrovství světa ve fotbale a ještě olympiáda. To je velký zásah do rozpočtu redakce. Obecně jdou náklady nahoru. Nechci házet žádné cifry, protože jsem to neřešil konkrétně já, ale i přesto letenky vždy vyletí nahoru a ubytování je taky drahé.

Je novinář lépe platově ohodnocen, když vyjede na olympiádu?

Po návratu jsme dostali nějakou prémii, ale ta byla neadekvátní tomu, co jsme tam odvedli za práci.

Ovlivňuje nějak vaši práci inzerce?

Ovlivňuje rozmístění v novinách, ale že by se to dotýkalo konkrétně nás, to ne. Během olympiády navíc platí, že se nesmí umisťovat jiní partneři než olympijští, takže tam je to stejně dané. Řídí se to přísnými pravidly.

Řešili jste v redakci čtenost článků?

Určitě. Snažíme se vybírat témata, která budou hodně sledované a čtené. Tím, nechci říct, že bychom nějaký sport nedělali. Ale samozřejmě jsou sporty a sportovci, u kterých víte, že to bude lidi zajímat. U olympiády je to zase tak, že máte určité materiály, u kterých si myslíte, že nebudou extra čtené, ale daný příběh sportovce lidi zaujme. Dějí se tedy věci, které jsou nepředpokladatelné, ale obecně dokážeme odhadnout, co se bude hodně číst.

Finanční ohodnocení se od toho ale neodvíjí.

Vůbec ne.

Co vám hradí zaměstnavatel během olympiády?

Cestu, ubytování a stravné.

Pocit'ujete, že by se redakce snažila šetřit s rozpočtem na olympiádě?

Obecně se předpokládá, že když máte na výběr různé možnosti hotelů, tak si nevyberete pětihvězdu. Vyberete něco adekvátního. Zpětně se pak řeší stravování. Na každý den je totiž ze zákona dané stravné a podle typu ubytovacího zařízení to pak řešíte zpětně.

Pocit'ujete tedy trend šetření redakcí? Zasahuje to nějak do práce redaktora?

Kdyby si to mohli dovolit a poslali na olympiádu více redaktorů, tak ten prospěch je v tom, že materiály budou kvalitnější. Jestliže je tam někdo 17 dní a denně pracuje 16 hodin, tak na konci olympiády není v takovém stavu jako na začátku. Na kvalitě materiálu se to odráží.

Dostanete třeba po skončení olympiády nějaké volno?

U nás to tak nebylo. V některých redakcích dostávají volno. Ale u nás si asi ani jednu nepamatují, že by se to tak stalo.

Vyžaduje po vás redakce, abyste kromě psaní například i fotil, natáčel a pořizoval audiovizuální materiál?

Ono by se to nemělo dělat na sportovištích, protože tam hrozí odebrání akreditace. Z Ria točil kolega Pavel Novotný video deníky. To se děje. Tlak na to, aby se to používalo je čím dál tím větší i směrem k sociálním sítím.

Na olympiádě to tolik nedovoluje akreditace, ale děje se to na menších sportovních akcích? Že by tam vyslali jednoho redaktora, který by zastával všechny zmíněné funkce?

Třeba zahraniční redakce mají člověka, který řeší sociální sítě a nepíše. Nestane se, aby člověk, který píše zároveň točil videa. To se v případě českých novinářů děje standartně. V rámci menších akcí nebo tiskových konferencí byste našla fotky v článku od člověka, který je akreditovaný jako píšící novinář. To se podle mě v zahraničí neděje.

Vybavuji si historku z Londýna, jak jste se ptala na volné dny. Byl jsem ubytovaný v hotelu a jel jsem s jedním pánem ve výtahu. V rychlosti jsme se pobavili o tom, co děláme. On byl z německých novin a říkal mi, že je tam na tenis a nic jiného nedělá. Dopoledne měl přípravu před finálovým zápasem a odpoledne za ním dorazila rodina, aby si užili poslední den. Tak tohle v případě českých novinářů je nemyslitelné. Varianta, že bych si sedl někde na sportovišti nebo v hotelu a měl čtyři hodiny na přípravu před závodem Jarde Kulhavého, podíval se na to, jak se v sezóně dařilo jeho soupeřům a jaké měli výsledky, tak to jsem musel mít nastudované už z domova, protože jsem věděl, že na to na olympiádě nebude čas.

Podle čeho se vybírá, kdo z novinářů pojede na olympiádu?

Určitě rozhodují zkušenosti, ale dává se prostor i mladým novinářům. Když jsem jel do Turína, tak jsem byl v redakci pět let. Někteří kolegové na olympiádě nikdy nebyli. Pokud se redaktori osvědčí, tak to redakce nejspíše nemění, protože k tomu nemají důvod. Ale rozhodují i sporty. Na zimní olympiádě je pro nás prioritou hokej, takže jede někdo z redaktorů, kdo se věnuje hokeji. V létě se to zase konceptuje na jiné sporty. Není to uzavřená společnost.

Vy máte srovnání, že jste nejdříve psal jen pro tisk, potom se k tomu přidala i tvorba pro online web. Jak to ovlivnilo vaši práci?

Zásadní změna byla z hlediska rychlosti. Když se to dělalo jenom pro noviny, tak nikdo neřešil, jestli si sednu v tiskovém středisku, dám si kávu a budu hodinu přemýšlet nad tím, jak to napíšu. Dneska přijdete z mix zóny a všichni už chtějí mít hotový rozhovor. Ideálně by si to představovali, že si to napíšete už v té mix zóně. Z hlediska rychlosti je to největší proměna. Co se týče obsahu, tak to se průběžně posouvalo. V Turíně jsme hodně dělali zpravodajství, a

to se dnes dělá minimálně díky tomu, že to všichni vidí skrze televizní nebo online textové přenosy.

Máte to alespoň ulehčené v tom, že napíšete jeden článek, který se použije do tisku i na online web, anebo vytváříte dvě různé verze?

Řekl bych, jak kdy. Někdy se to upravovalo a někdy zase ne. Asi se to zase proměnilo, ale předělávali jsme to.

Setkal jste se někdy s nějakou překážkou při zpracování materiálu?

Stalo se mi v Londýně, že jsem jel na zápas Petry Kvitové a uvízl jsem v autobuse. Zápas jsem tehdy neviděl, takže to museli udělat kluci z redakce. Řekl bych, že největší překážkou je doprava. Z hlediska připojení je to dnes zabezpečené. Nepamatuji si, že by nejela wifi. Občas se stane, že to spadne při velkém množství lidí. V Riu, když bylo finále fotbalu a Neymarovým gólem Brazilci vyhráli, tak tam bylo tolik písčících novinářů a fotografů, že v tu chvíli byla síť přetížena. Ale jednalo se o chvilkové výpadky.

V takových případech, kdy nestihnete zápas nebo nastane jiná nečekaná událost, funguje výpomoc mezi redakcemi?

Myslím, že to takhle obecně funguje. Já jsem měl vždycky štěstí, že jsem byl s kluky, se kterými jsme si pomohli a vyšli jsme si vstříc. Na olympiádě to není nic jednoduchého, takže jsme si to snažili ulehčit. Když to šlo, tak jsme si pomohli.

Příloha č. 7: Rozhovor s Tomášem Mackem

Působil v Plzeňském deníku, deníku Sport a od roku 2003 pracuje v Mladé frontě Dnes.

Od roku 1994 se pravidelně účastní olympijských her (Lillehammer 1994, Atlanta 1996, Nagano 1998, Sydney 2000, Salt Lake City 2002, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Tokio 2021, Peking 2022)

Co všechno spadá do přípravy před olympiádou a jak dlouho trvá?

Záleží, jaký typ redaktora to je. Jestli je to třeba vedoucí skupiny redakce, což jsem v posledních letech býval, tak práce je daleko více. Zařizujete veškeré věci kolem bydlení, akreditací a letenek. Příprava trvá v podstatě rok a půl, protože právě ten rok a půl před olympiádou se odevzdává na ČOV počet žádostí o akreditace. To poté prochází mezinárodní kvótou, třeba Česko dostane patnáct akreditací pro píšící novináře, které se rozdělují mezi jednotlivé redakce. Dále to pokračuje objednáváním bydlení, které se musí zařídit rok před olympiádou a zaplatit ve dvou splátkách. Ze začátku je to tedy nepsanecká práce a potom až po skončení sezóny zimních sportů začne práce vyloženě novinářská. Týká se to psaní článků, historických vzpomínek, seriálů s největšími nadějemi před olympiádou a v podstatě i pronikání do sportů, které člověk normálně čtyři roky nepíše, ale při olympiádě se jim pak na místě věnuje.

Jak se rozděluje, kdo o čem bude na olympiádě informovat?

Víceméně je to dané tím, kdo o jakém sportu běžně píše. Pak jsou různé menší sporty typu lukostřelba, které nemají stálého redaktora, co by je sledoval celou dobu a ty se pak rozdělí mezi novináře podle časového rozpisu her. Když tam budou dva sporty ve stejný čas, tak těžko je může dělat jeden člověk. Musí to tedy vycházet tak, aby měl každý v konkrétním dnu nějakou náplň práce.

V jakém počtu za redakci jezdíte na olympiádu?

Když si vzpomenu na devadesátá léta, tak tam se jezdilo víceméně ve dvou, ve třech. V roce cca 2004 jsme byli tři. Ale ono je to složité porovnávat, protože až do olympiády v roce 2016 v Riu, byly dvě oddělené redakce iDnes a Mladá Fronta Dnes. Redakce si občas vyměňovaly články, ale v zásadě měly samostatné vzájemně nepropojené redaktory. Třeba v Soči a v Londýně měly redakce 3+3 lidí. Ale potom došlo ke sloučení, takže od té doby, až na jednu výjimku, to bývají čtyři píšící redaktori. V covidové době v Tokiu byli dokonce jenom tři. Číslo

jsou bez fotografií. V dobách kolem roku 2010 bývali dva až tři fotografové, teď už je to maximálně jeden.

Je to za vás adekvátní počet, aby novinář mohl splnit své pracovní povinnosti na olympiádě?

Je to adekvátní v českých podmínkách. Práce je tam samozřejmě dost, ale pořád je to lepší být tam ve čtyřech než třeba ve dvou, ve třech. Samozřejmě v porovnání se světem je to úplně o ničem jiném. Francouzský L'Equipe, i když je to specializovaný sportovní deník, tam má asi 35 sportovních novinářů. Počty novinářů se často pohybují mnohem výše, ale musíme také vycházet z našich finančních možností.

Co všechno spadá do náplně redaktora během olympiády?

Zase záleží na pozici. Když vedu skupinu, tak do toho spadá zasílat do redakce hromadné plány za celou skupinu. V době covidu a různých opatření to byla z mé strany i komunikace směrem k organizátorům a covidovým povinnostem a testům. Jinak je to samozřejmě především o psaní textů, ať už rychlých na web ihned po závodě, anebo potom nadstavbových do novin.

Tvoříte tedy jak pro tisk, tak pro online web?

Přesně tak. Každý pro všechno.

Liší se nějak články od sebe nebo se to překlápí?

Měly by se lišit, ale někdy se překlápí. Nebo jinak. Ideální situace je, že proběhne závod. Ze závodu jde zpravodajství. Pak je nějaká rychlá reakce na web, to znamená rozhovor například po oštěpu s Vadlejem. Potom by tam měla být nějaká nadstavba do novin. Třeba konkrétní téma týkající se závodu nebo příběh sportovce, pokud ještě není příliš popsán. To vychází v novinách a překlápí se i na web jako další text k danému tématu.

Jak moc jste pracovníě vytižen během olympiády? Kolik hodin denně pracujete?

Běžně bývá olympiáda sportovní akcí, kde člověk spí nejméně. Speciálně když je to mimo Evropu a jsou tam časové posuny, které neladí s dobou běžného spánku. Olympiády v Asii, kde je časový posun kolem osmi hodin, tak tam máte možnost, vzhledem k uzávěrkám novin v jedenáct večer, psát třeba do šesti ráno, když si chcete s nějakým textem vyhrát. To novináři dělají, že pracují do tří, čtyř hodin rána a pak musí v osm vstávat na další soutěže. Takže spánku je tam opravdu málo.

Je tam možnost hýbat s uzávěrkami, že by se například posunuly ve váš prospěch?

Ne. Není to možné, protože uzávěrky jsou závislé na tiskárnách a rozvozu novin. Je tam maximální ústupový prostor třeba čtvrt hodiny po dohodě s tiskárnou. Ale není možné, že nějaká soutěž končí ve třičtvrtě na dvanáct a vy posunete uzávěrku z jedenácti na dvanáct. Samozřejmě na webu je pak možné cokoli. To není ničím ohraničené.

Olympiády v Americe, kde je časový posun nepříznivý pro novináře, musí být o to těžší na tvorbu obsahu.

Tam musíte mít dopředu jasno, co se dá stihnout do uzávěrky. To znamená, že když to bude za čtyři roky v Los Angeles, kde je časový posun devět hodin, tak půjde zvládnout pouze to, co bude do 14:00. Podle toho si pak musíte nastavit, co by v novinách mohlo být a podle toho také zvažovat, co nechat do novin až další den. Kdybyste věci ze stejného dne nechávala až do dalších novin, tak už je to v dnešní době zastaralé.

Sledujete, že by se změnil obsah, který do novin tvoříte?

Proměnilo se to v posledních deseti letech v tom, že už nepíšete z místa klasické zpravodajství. To obstarají v redakci většinou na základě televizního přenosu. Vy děláte věci, které jdou udělat pouze z místa. To znamená větší rozhovory, pohledy do zákulisí, reportáže ze stadionu apod. Dělení práce je teď jiné a platí, že pokud jedete na nějakou akci, tak se nezabýváte čirým zpravodajstvím.

Liší se rutiny novinářů na olympiádě od běžného fungování v terénu?

Mění se to spíše tím, že je na olympiádě více omezení. Není tak jednoduché dostat se k lidem. Je to časově komplikovanější kvůli přejezdům mezi sportovišti, takže musíte počítat s časovou rezervou. Na většině olympiádách fungovaly shuttle busy pro novináře, kdy se musíte řídit jízdním řádem. V Paříži to bude jiné, protože tam bude doprava hybridní a je doporučeno využívat metro. Olympiáda je mnohem složitější na logistiku než akce v Česku.

Kolik zvládnete sportů během jednoho dne?

Zase záleží na čase a místě. Na letních olympiádách často bývaly olympijské parky, kde bylo kumulováno šest až osm sportovních odvětvích. Tam pak bylo jednodušší zvládnout více sportů, když přechod mezi nimi byl třeba jen 500 metrů/kilometr. Bylo to relativně rychlé. Ale když se musíte v Paříži přesouvat z atletického stadionu na kanál slalomářů, který je daleko za městem a přesun trvá minimálně hodinu a půl, tak se jich tolik zvládnout nedá. Myslím, že tři

sporty jsou maximum. Dva jsou běžný stav a jeden je tehdy, když se ten den jedná o velkou českou medailovou nadějí, kde se očekává, že textů po závodě bude mnohem více.

Jaké zpravodajské sítě nebo komunikační kanály využíváte během olympiády?

Nejvíce se využívá WhatsApp, kde bývají zřízené skupiny pro akreditované novináře, kde ČOV dává informace, kdy a jak se dá u olympijské vesnice nebo na sportovišti sehnat konkrétní sportovec mimo klasické mix zóny. Co se týče přímého kontaktu se sportovci mimo osobní setkání, tak většinou bývá udělaná interní síť pro akreditované lidi z dané země, ať už pro sportovce, trenéry, novináře. Fungovalo to většinou mimo Evropskou Unii, protože tam je to mnohem jednodušší s voláním, takže to není nutné dělat. Když ale bylo Tokio nebo Peking, tak ČOV udělal smlouvu s providrem (s poskytovatelem – pozn. autorky), který obstaral simky pro všechny akreditované včetně novinářů. Dostali jsme seznam a v rámci skupiny jsme pak mohli volat daleko laciněji, když jsme potřebovali třeba někoho sehnat.

Máte na olympiádě nějaký volnější den?

Ne. To nehrozí.

Když se dostanu ke komunikaci s redakcí, jak to probíhalo v devadesátých letech?

To už je dávno. No v podstatě ještě nebyl internet, ten začal fungovat kolem Athén 2004. Před tím se články posílaly napsané na místě formou modemu. To znamená, a teď to technicky určitě nevysvětlím, že jste se spojila s redakcí a modemem poslala soubor s články do redakce. Kolem roku 2004 začal fungovat klasický internet. Ten byl samozřejmě už dříve, ale připojení bylo tak drahé, že se to redakcím nevyplatilo. Na olympiádě začal být běžný internet v momentu, kdy se začala používat wifi síť, a to se pak texty posílaly přes email. Z redakce vám poslali do schránky počet znaků a vy jste to pak poslala emailem. Poté začaly být webové systémy, kdy to člověk vkládal přímo do webového systému. V letech 2004-2008 to začalo být velmi rychlé a zásadně se to změnilo. Začal být i vzdálený přístup do stránek, takže jste mohla psát přímo do novinových stránek z olympiády. Od roku 2008, možná i 2006, je to v podstatě stejné až do dneška.

Diktování textu přes telefon jste nezažil?

Ne, to jsem nezažil. To jsou osmdesáté a začátek devadesátých let.

Jaké technologie využíváte jako pišící novinář ke své práci?

Asi klasiku. Není tam nic mimořádného. Notebook, diktafon, fotoaparát. Člověk občas vyfotí něco, kde právě není fotograf z redakce. Většinou tedy na Twitter.

Funguje to tedy tak, že byste měl možnost něco vyfotit nebo natočit?

Ono je to na olympiádách složité, protože na novinářské tribuně nebo v mix zóně by správně pišící novinář neměl fotit, pokud na to nemá akreditaci. Většinou se to trochu porušuje, protože jestli to dá někdo na sociální sítě, tak to zas není tak moc sledované. Občas tedy něco vyfotím, ale nebývá to do novin. Z olympiád to tedy nikdy není do novin. Většinou to bývá na Twitter.

A třeba na menších akcích, které nejsou tolik svázané akreditacemi nebo tolik hlídané, jste se setkal, že by to po vás redakce vyžadovala?

Vyloženě vyžadovala ne. Bylo jedno období, kdy chtěli velice často videa z těchto akcí. Ale to zase naráželo na práva české televize. Například na Tour de France jsem ani nemohl natáčet videa v akreditovaných prostorech, takže jsem ho mohl natočit pouze o volném dnu, když jsem byl třeba za závodníkem na hotelu. Tam to šlo. Je to tedy provázané právy na natáčení videí. Jeden čas tady tedy byl silný požadavek z redakce na to mít videa z akcí. To třeba na olympiádě nešlo vůbec. Tam zase bylo období zhruba 2016-2018, před příchodem covidu, že tam jezdil i jeden video reportér, který vyloženě točil videa. Ale mohl je dělat jen mimo akreditované zóny na sportovištích a mimo olympijskou vesnici, takže v podstatě jen z Českého domu, kde sportovci chodili na návštěvy a na rozhovory po akcích. Anebo je mohl dělat z ulic města, zachytit třeba olympijskou atmosféru před stadionem, ale na stadion nemohl. Pak přišly covidové hry a vzhledem k šíři omezení, kde ani nebyl klasický Česká dům, tak tam zase video reportér nebyl.

Promítají se sociální sítě do vaší práce?

Obsah záleží na mě, jestli se tam rozhodnu něco dát nebo ne. U mě se to týká vyloženě Twitteru, protože Instagram jako Mláda fronta příliš nejedeme. Facebook jde mimo mě. Spíše využívám sociální sítě na získání informací. Sleduji, co tam dávají sportovci nebo jiní novináři a sportovní svazy.

Zkoušel jste někdy pro svou práci využít umělou inteligenci?

Ne. Asi to ve sportu ani není nutné.

Nevidíte v tom budoucnost, že by to novinářům mohlo ulehčit práci?

Nemyslím si, že ta nejbližší budoucnost je o tom, že by umělá inteligence psala články místo novinářů, kteří jsou na místě. Přece jenom vy něco vidíte a s někým mluvíte. Ve vzdálené budoucnosti si asi umím představit nějaké zpravodajství od umělé inteligence, ale zatím to nevidím.

Nezkoušel jste ani rešerše nebo vygenerování titulků?

Zatím jsem to nedělal. Raději se řídím vlastními úsudky a vlastním vyhledáváním.

Jakou roli sehrála digitalizace ve vaší práci?

Zásadní, a to ve dvou směrech. Ten první, co jsem vám říkal, forma přenosu článků, která je teď mnohem jednodušší než tehdy. A druhý směr je mnohem větší přístup k informacím a shánění různých zákulisních věcí, zdrojů, ohlasů a rozhovorů. Je to úplně něco jiného, než když jste před tím byla v podstatě odkázaná pouze na to, co vám lidé řeknou nebo co si přečtete v nějakém zahraničním tisku.

Jak moc je nákladné pro redakci vyslat svého zpravodaje na olympiádu?

Docela dost. Většinou ubytování na olympiádě bývá předražené. Ani není moc jiná možnost sehnat si něco jiného, než co vám organizátoři nabídnou. Na hotely je navíc navázaná novinářská doprava, takže je docela důležité bydlet v oficiálních hotelech. Z toho i plyne, že těžko může jedna redakce z Česka vysílat třeba deset novinářů na jednu olympiádu.

Co vše vám hradí zaměstnavatel?

Ubytování, letenky a diety. Případně, když jsou nějaké vedlejší náklady. Dříve bývalo zpoplatněné připojení k wifi, tak to se potom proplatilo. V podstatě, co souvisí s prací, to se proplácí. Není to tak, že byste si něco platila ze svého. Vy sama si platíte jídlo, protože to většinou diety všechno nepokryjí.

Je novinář lépe platově ohodnocen, když vyjede na olympiádu nebo dostane nějaké prémie?

Plat je celý rok stejný, to olympiáda neovlivní. Může tam být nějaká jednorázová odměna za práci.

Je to běžný postup?

To nedokážu říct, protože nevím, jak to funguje u ostatních. V mém případě se většinou něco takového děje, ale je to většinou věc vedoucího redakce.

Řešíte u vás v redakci čtenost článků?

Asi bych měl říct bohužel ano, ale v dnešní době je to takové pofiderní měření, protože často je to o klikacích titulcích. Úplně vám to nezobrazuje realitu na kolik daný článek čtenáře zaujme. Můžete si nastavit dočtenost, takže vidíte, kdo to dočetl do konce nebo kdo opravdu jenom klikl na titulek a pak zjistil, že ho to nebaví. Je to ukazatel, ale člověk by se tím neměl nechávat svazovat. Někdy napíšete opravdu dobrý článek, ze kterého máte velmi dobrý pocit a zdaleka si ho nepřečte tolik lidí, jak nějaké zpravodajství s klikacím titulkem.

Ovlivňuje nějak vaši práci inzerce?

Může být, že nějaká firma, která sponzoruje určitého sportovce nebo přímo ČOV, si dá inzerci na stránky, kde se píše o olympiádě a řekne si, že sponzoruje Prskavce a chtěli by to mít u článku z vodního slalomu, tak tohle funguje.

Pocitujete v rámci MF Dnes, že by se snažila šetřit s rozpočtem, když vyjždíte na olympiádu?

Šetřit asi úplně nedokážu říct. Vycházíte z celoročního rozpočtu redakce. Olympiáda je prioritní akce, ale i ona se musí vejít do určitých mezích, které jsou současně dané, kde se olympiáda koná, jak drahé jsou letenky, jak drahé je ubytování apod. Je to tedy o tom, vejít se do nějakého rozpočtu.

Dá se tedy říct, že je tady trend šetření?

Trend šetření u redakcí bude všeobecný. Tím, jak čtenost novin klesá a úplně se nedaří nahrazovat tisky z placených webových věcí a z inzerce na webu, tak samozřejmě že redakce musí šetřit. Ale není to zatím úplně radikální.

Podle čeho se vybírá, kdo z novinářů pojede na olympiádu?

Většinou podle zkušeností a vztahů ke sportům, o které nám jde nejvíce. Úplně se nečeká, že by třeba hokejový reportér jel na letní olympiádu. V naší redakci máme tři pododdělení: fotbal, hokej a ostatní sporty.

Vy tvoříte pro tisk i online web. Vnímáte, že byste měl více práce než v době, kdy jste psal pouze pro tisk?

Ono je to trochu jiné tím, že třeba v nultých letech bylo v Mladé frontě pět stránek sportu a v pondělníku dokonce sedm. Píšící práce do novin bylo daleko více. Dnes už je to jiné. I v době olympiády jsou třeba jen tři strany denně. To znamená, že se méně píše do novin, ale o to více se píše na web. Celkově ano, práce je o něco více. V době, kdy šlo jen o noviny, tak tam bývaly soboty, kdy člověk také jezdil na akce, pracoval a dával dohromady věci, ale nebyl tam akutní stres, že se to musí vydat hned. Připravovalo se to až do pondělních novin, protože v neděli noviny nevycházejí. To tedy bylo o něco klidnější, než je tomu dnes. Novinář musí být mnohem rychlejší speciálně pro ten web.

Vnímáte, že by se v Mladé frontě začala dávat větší přednost online webu před tiskem?

Asi ano. Je to takové, že hledáte nejprve témata do prémia, což je placený obsah webu a prolínáte to s novinovými tématy. Význam webu stoupá, ale neznamená to, že by byly noviny tlačeny do pozadí. Pořád do novin dáváte nejlepší texty z daného dne nebo o čem máte pocit, že by tam mělo být. Minimálně ve sportu, přední část novin je trochu jiná i tím, že tam více funguje zpravodajství.

Funguje spolupráce mezi redakcemi na olympiádě?

Funguje tak, že si občas vzájemně pomůžeme. Třeba když děláte rozhovor ve více lidech, tak si pomůžete při jeho přepsání z diktafonu. Každý přepíše třetinu a vzájemně si to vyměníte. Není to tak, že by vám jiná redakce poslala svůj článek a vy byste si ho upravila, to ne.

Příloha č. 8: Rozhovor s Martinem Haškem

Pracoval v Mladé frontě Dnes, nyní působí v deníku Sport a na iSportu.cz

Zúčastnil se celkem desíti olympijských her (Sydney 2000, Athény 2004, Turín 2006, Peking 2008, Vancouver 2010, Londýn 2012, Soči 2014, Rio de Janeiro 2016, Pchjongčchang 2018, Peking 2022)

Co všechno spadá do přípravy před olympiádou a jak dlouho trvá?

Před letní olympiádou trvá příprava v podstatě celé jaro. Určitě minimálně dva, tři měsíce. Práce spočívá v tom, že se snažíme vymýšlet exkluzivní věci mimo hlavní proud. Snažíme se sportovce trochu jinak přiblížit čtenářům. Máme osvědčené, že jsou populární dvojrozhovory, kdy jsme dávali dohromady Lukáše Krpálka s Ondrou Vetchým. Vymýšlíme věci trochu navíc. Zítra bude třeba takový mediální den se střelci. Bereme tam fotografa, z čehož pak budeme těžit. Už je to trochu jiné než dříve. Snažíme se využít příležitosti a přiblížit lidem olympijské sporty, které tolik neznají. Hledáme zajímavé momenty, jak to v současné době především na webu prezentovat. To je od základu složité, protože právě olympijské sporty na webu úplně nefungují. Způsob, jakým lidé konzumují web je trochu v rozporu s tím, jak jsou vedené olympijské sporty. Nejde tam tolik o výsledky, lidé vyhledávají především zajímavosti a story. My se jim to snažíme nabídnout. Teď končí zimní sezóna a startuje naše příprava na olympiádu v Paříži spolu s úsilím sehnat různé speciální věci, abychom mohli sportovce unikátně představit.

V jaké počtu redaktorů jezdíte na olympijské hry?

Velký rozdíl je v zahraničí. To je úplně o něčem jiném. Třeba kolegové z L'Equipe. To jsou desítky až stovky lidí, kteří se na tom podílí. V Českých redakcích nejsme úplně na vrcholu. Myslím, že Mladá fronta vysílá štáby o něco početnější. Za naši redakci jedeme do Paříže dva redaktori na psaní a třetí člověk pojede jako specialista na sociální síť. Je to pro nás novinka a je to vůbec poprvé, co se něco takové děje. Víme už dopředu, že tahle olympiáda pro nás bude důležitá, abychom ji prezentovali hlavně na sociálních sítích, protože tímto směrem to všechno jde.

Existuje už tedy speciální akreditace na sociální síť?

Zatím ne. Je možné, že se to bude vyvíjet. Zatím je to tak, že máte novinářské akreditace tzv. e-akreditace a ep – akreditace, to jsou technické akreditace nebo na jednotlivé sporty. E-

akreditace je brána jako novinářská. Když ji máme, tak nemůžeme fotit ani natáčet na stadionech a v mix zóně. Je to hodně striktní, protože olympijský výbor má velké peníze ve smlouvách s americkými společnostmi. Ale i přes tyto omezení se redakci vyplatí vyslat svého specialistu na sociální sítě, aby se naše výstupy prezentovaly tímto způsobem.

Když se trochu vrátím, tak v Turíně 2006 jste byli také v třech redaktorech?

V podstatě se počet redaktorů moc nemění. Je tam rozdíl v tom, že z pohledu českého novináře je zimní olympiáda hodně orientovaná na hokej. U nás to funguje tak, že jedou dva novináři specializující se na hokej a jeden až dva se soustředí na ostatní sporty. Samozřejmě si pak vypomáháme. I hokejový redaktor musí občas pomoci novinářům, kteří se specializují na ostatní sporty. Počet redaktorů na zimní olympiádě je podle situace, většinou 3-4 lidé. Na letní olympiádě 2-3 lidé. V Athénách jsme možná byli ve čtyřech píšících lidech, ale to už moc nebývá. V Tokiu jsme byli dva píšící. V Paříži budeme dva a specialista na sociální sítě, který nám ale nepomůže s tvorbou textů. Ten tam bude od toho, aby zachycoval situace na sociální sítě.

Je to podle vás adekvátní počet, abyste byl schopný plnit své pracovní povinnosti?

Je to na hraně. Ve srovnání, v jakých podmínkách pracují kolegové ze zahraničí z velkých redakcí, tak je to nesrovnatelné. Během těch dvou až třech týdnů na olympiádě je to opravdu tvrdá práce. Na druhou stranu my na místě zvládneme jenom určitý penzum práce a hodně se počítá s tím, že nám pomůže redakce. V současné době je to ještě důležitější. Redakce fungují na tom, že se hodnotí kliky a jak jsou čtené články. To je dobrá příležitost pro sporty našeho typu, protože v tu chvíli během olympiády je k tomu upřená pozornost. Paradoxně nejlépe fungují na webu rychlé a aktuální zprávy, které nejsme schopni z místa udělat. Proto je důležitá spolupráce s redakcí. Když se stane něco zajímavého a nečekaného, tak to udělají z redakce z televize a kolikrát to má lepší čísla. V té době my čekáme třeba v mix zóně a nemůžeme situaci nijak urychlit. S tím se samozřejmě počítá, ale zároveň se také snažíme pracovat rychle. U těch nečekaných věcí je potřeba, aby to bylo na webu opravdu rychle, a to se neobejdeme bez spolupráce s lidmi z redakce v Praze neobejdeme. My jsme tam potom od toho, abychom dali druhé vlně zpravodajství zajímavý nádech.

Funguje na olympiádě výpomoc mezi redakcemi?

Ano. Českých novinářů je na olympiádě orientačně do dvaceti. Nepočítám redaktory z České televize, ti mají svůj svět a svůj pracovní systém. I lidé z Radiožurnálu jsou také někde jinde.

Nás píšících je tam opravdu 15-20 za celé Česko. Pomáháme si třeba s prepisy. Když vezmu mix zóny, tak pro nás všechny je to stejný produkt a my se jenom snažíme se dohodnout a vypomocet si. Zároveň na olympiádě nemůžete být všude, takže si vypomáháme i v tomto směru. Nejsme schopni sami pojmout celou olympiádu. V těchto základních věcech nám čím dál tím víc pomáhá i olympijský tým. Přibližně za posledních osm let prošel velkým vývojem a do značné míry nám pomáhá. Je ale pravda, že je to trochu na hranici, že i oni nám někdy šahají do našeho území. Mají totiž exkluzivní přístup ke sportovcům a těží z toho. Redakce v podstatě nemají možnost se ke sportovcům dostat. Je to trochu fenomén současné doby a my si s tím musíme umět poradit.

Jaké na využíváte kontakty na olympiádě, abyste se spojili se sportovci, zjistili různé informace apod.?

V širším slova smyslu jsme součástí české olympijské výpravy. Máme k dispozici telefony s kontaktními čísly, ne na sportovce, ale například na funkcionáře, na kontaktní osoby jednotlivých svazů, na trenéry apod. Dále se domlouváme s mediálními pracovníky ČOV. Je to daleko jednodušší, než to bývalo dříve. Kromě sportovců můžeme zavolat komukoli z výpravy. Je možné si domlouvat individuální rozhovory se sportovci přes Zoom. Teď budeme mít opět možnost bližšího kontaktu se sportovci (na poslední olympiádách to bylo omezené kvůli covidu – pozn. autorky). Je možné přijít do olympijské vesnice, kde je mezinárodní zóna a kde se novináři mohou setkat se sportovci a popovídat si jeden na jednoho. Takhle možnost teď v Tokiu ani v Pekingu nebyla.

Jak funguje rozdělování práce, kdo o čem bude informovat?

Snažíme se vycházet ze specializací, ale většinou píšeme na olympiádě všichni všechno. Každý den se domlouváme, kam kdo vyjede. Stává se velmi běžně, že píšeme o sportech, se kterými jsme se zatím neseťkali. Například se to týká úspěchu Alexe Choupenitche v Tokiu. O Alexovi se trochu psalo i před tím, ale ve chvíli, kdy přijde olympijská medaile, tak je potřeba to podat s většími souvislostmi. Je potřeba rychle navnímat dané téma a podat ho publiku. Tohle patří k naší práci a většinou jsou tam lidé, co jsou schopni univerzality. To je tam určitě potřeba.

Co tedy všechno spadá do vaší náplně práce během olympiády?

Trochu se to mění. Dříve to bylo o psaní článků. Dnes je toho více. Je potřeba dávat příspěvky na sociální sítě. Domlouvali jsme se, že z Paříže budeme dávat krátká videa. To můžeme dělat mimo sportoviště, například z hlavního tiskového střediska. Doufám, že se nepletu. V tomhle

jsou práva jasně stanovené. Ale pořád máme možnost natočit cokoli na ulici apod. Tohle se po nás vyžaduje čím dál tím více a všechno se to posouvá, už to není jenom o psaní. Je tam i snaha redakce prezentovat nás veřejnosti jako tváře a experty, kteří jsou aktuálně na místě. Musíme se tedy učit i jiné způsoby, jak komunikovat s publikem. Učili jsme se, jak vystupovat před kamerou a všechno, co s tím souvisí. Je to ale už dlouhodobá věc.

Na olympiádu jsou tedy posílání novináři, kteří jsou v tomto ohledu všestrannější?

Určitě to tak je. Zatím tedy pořád převládá schopnost umět popsat tematicky dané věci, kterých je člověk svědkem. Zároveň je tam důležitá i schopnost umět vyrovnat se s tlakem a pracovat v tempu. To vše hraje určitou roli. K tomu pak přicházejí další věci jako podcasty nebo krátké vstupy do studií. My totiž jako deník Sport máme spolupráci s Českým olympijským týmem, už to fungovalo v Pekingu a bude to fungovat i v Paříži. Víím, že kolegové ze sport.cz také plánují internetová studia. Je tady poptávka po tom, abychom se toho z místa účastnili.

Měníte během olympiády své pracovní postupy nebo je to srovnatelné s tím, jak fungujete ve svém klasickém pracovním režimu?

Není to úplně srovnatelné. Během let se to změnilo v tom, že dříve jsme jako sportovní novináři daleko více vyráželi do světa a byli jsme více v kontaktu se sportovci. V souvislosti s tím, že jsou redakce pod finančním tlakem, tak se hodně zvažuje, jestli se vyplatí tam jet. Nebavíme se teď o fotbale a sportech tohoto typu. Dnes už tedy nejezdíme tolik, ale na olympiádě se cestuje neustále. Celý ten režim je nesrovnatelný. Během olympiády se moc nezastavíte, je to v podstatě nepřetržitá práce bez odpočinku. Je to drsná zkušenost a samozřejmě odpočinek si tam člověk musí najít. Díky těmto zkušenostem člověk získá rutinu a je to snazší. Neutrácíte zbytečně sílu apod. Vždycky je to těžká práce a dřina, ale to k tomu patří.

Pro novináře musí být první zkušenost na olympiádě hodně těžká.

Každá to má asi jinak. Já jsem byl poprvé na olympiádě v Sydney, tehdy ještě za Mladou frontu, a bylo to pro mě těžké. Olympiáda má svá specifika. Je to ohromná akce, hodně se tam cestuje. Člověk si musí umět organizovat čas. Je blbě, když někam cestujete dvě hodiny a pak vám neklapne rozhovor, který máte naplánovaný. To jsou dost kritické situace, ale všechno se dá nějak zvládnout. Během toho času člověk získá potřebné zkušenosti. Hodně tomu pomáhá, že dnes, když jsme na místě, nemusíme jezdit všude fyzicky. Doprava je tam totiž velký problém. Jako novinář pořád někde cestujete a počítáte s tím, že budete pracovat v autobuse. Za jízdy přepisujete diktafony, anebo píšete články. Počítá se s tím, že člověk tam jede v jednom kuse.

Dost nám pomáhá, že se spousta setkání se sportovci dělá na dálku. I pro ně je to příjemné, protože nemusí cestovat z olympijské vesnice a můžou si lépe uzpůsobit svůj čas. Když pak chcete s někým udělat opravdu zajímavé povídání, tak je pak lepší se s ním vidět fyzicky, ale pro tento běžný provoz je to velká pomoc pro obě strany.

Dá se určit, kolik hodin denně strávíte prací na olympiádě?

Je to v podstatě od rána do večera. Ne vždycky jede člověk na plno, máte čas si dát i někdy kávu. Zvlášť v druhé části olympiády je důležité si cíleně hledat odpočinek. Druhý týden je pak většinou méně náročný, protože spousta sportu končí nebo běží atletika, která je výhodná v tom, že je člověk na jednom místě a nemusí lítat po všech čertech jako první týden. Opravdu s vyplatí najít si třeba dvě hodiny času, lehnout si odpoledne do postele a prospat se. Tato hygiena je hodně důležitá.

Jak se tedy cítíte na olympiádě?

Člověk si moc nemůže připouštět tlak, který tam samozřejmě je. Je to vrcholná akce, redakce od nás očekává maximální výkon, ať už fyzicky nebo i co se týče produkce čísel na webu. Člověk se musí snažit pracovat na maximum, zároveň je potřeba dělat to v rozumném tempu. Pro nikoho by nemělo cenu, kdybychom se tam složili. Každý si musí najít určitou rovnováhu. Na olympiádě to není nic jednoduchého, je to tvrdá fuška, ale určitě je možné si to nastavit tak, aby jel člověk na pracovní maximum a zároveň se z toho nezbláznil.

Dá se hýbat s uzávěrkami ve váš prospěch, abyste měl více času na práci?

Tento faktor je pořád do jisté míry důležitý, ale už ne tolik. Všechno se dnes řeší na webu. Priorita je tam jasná. Hodně se zprávy překlápí i na sociální sítě. U nás ve Sportu je to konkrétně tak, že v minulosti jsme rozšiřovali vydání během olympiády. V Česku totiž už v tomto období běží fotbalová liga, což je pro deník Sport prioritní produkt. Problém byl tedy v tom, že rozšířené noviny způsobují velký tlak na redakci i co se týče uzávěrek. Do tiskárny musí chodit stránky s určitým rozestupem a je to velký stres. Pro letošní olympiádu v Paříži se rozhodlo, že se to už dělat nebude, protože jsou noviny bohužel tak nízko, že se pojede v běžném režimu. I přesto, že poběží naplno fotbalová liga a olympiáda, tak budeme mít v novinách 16 stránek místo 24. Počítá se s tím, že to hlavní se odehrává na webu. Význam novin neustále klesá a rozhodlo se, že už je to na úrovni, kdy negativních jevů je dost a nevyplatí se při vrcholných akcích rozšiřovat noviny.

Jak probíhá komunikace s redakcí během olympiády?

V našem oddělení máme styčného důstojníka, šéfa oddělení v redakci v Praze, který sbírá všechny podněty z porad apod. S tímto člověkem převážně komunikujeme. Víme moc dobře, co po nás redakce chce. Je důležité, abychom věděli dopředu, co si představují. Člověk je sice na místě na olympiádě, ale není moc pružný, protože často cestuje, jakmile sport skončí, tak trvá, než se novinář dostane do mix zóny, čeká na sportovce apod. V dnešním webovém světě je taková to práce velmi pomalá, zvlášť u olympiády, kde všichni očekávají rychlé informace. Komunikace je v tomto ohledu velmi podstatná. Zároveň abychom věděli, když zarezonuje nějaká věta, nová informace, kterou jsme nezaznamenali nebo se nějaké téma rozvíjí, tak abychom věděli, kterým směrem vést rozhovory v mix zóně.

Jak probíhala komunikace s redakcí například během olympiády v Sydney? Byl už tam dostupný internet?

Internet tam byl, ale bylo to složité. Já jsem tam byl tehdy s Václavem Pacinou, což je legenda sportovní žurnalistiky, a jemu tam tehdy odešel počítač. Byly jsme tedy několik dní v kritické situaci než letadlem došel náhradní počítač. Museli jsme se do té doby střídat o jeden počítač, takže to bylo náročné. Co se týče komunikace, tak jsme měli telefony a emaily. S odstupem času to už nedokážu přesně popsat, ale bylo to rozhodně jiné než dnes. Nebyli jsme online, jednalo se spíše o kusé informace, do toho časový posun, takže to v tomhle ohledu nebylo jednoduché. Byla to úplně jiná realita.

Jaké technologie jako píšící novinář využívat ke své práci?

Klasicky počítač a telefon. Máme sim kartu navíc do telefonu, kde máme kontakty na olympijský tým, což nám velmi usnadňuje situaci. Jinak využíváme klasické platformy. Dříve jsme se domlouvaly přes Skype, teď už spíše přes WhatsApp. Loni na Mistroství světa v atletice v Budapešti rozdávali novinářům diktafon, který vyrábí čínská firma. Když se přihlásíte na obdobu cloudu, tak přístroj je schopný přeložit ohlasy asi v sedmi světových jazycích a potom přepsat. To by se na olympiádě mohlo hodit. Na druhou stranu máme k dispozici intranet, kde je nepřetržitý přísun ohlasů sportovců. Pořád ale platí, že nejlepší věci uděláte z místa. To se nedá překonat. Chci ale říct, že máme stále více pomůcek, které nám usnadňují práci.

Mluvil jste teď o pomůčkách, které vám usnadňují práci. Zkusil jste někdy v tomto ohledu využít umělou inteligenci?

Así moc ne. Možná v rámci nějakých prepisů. Poté používám DeepL.com. Usnadňuje to práci se světovými jazyky, které člověk tak nějaká zná a můžete jít i do daleko méně známých jazyků

a jste rychle v obraze. Potřebujete například vědět, co se stalo maďarskému sportovci, tak k tomu použijí DeepL.

Vidíte v tom budoucnost, co se týče pomoci v rámci vaší práce?

Přesně takhle to беру, že to usnadní práci. Pořád si myslím, že práce novináře bude důležitá. Umělá inteligence asi nebude schopna analýzy, umět popsat věci zajímavých způsobem, ale co se týče základních činností jako jsou přepisy, rychlé překlady, tak v tomhle určitě pomáhat může.

Jakou roli ve vaší práci sehrála digitalizace?

Řekl bych, že je to stejné jako v jakémkoli povolání. Člověk se stále musí učit novým věcem. Já se z toho snažím brát to dobré. I když mám už svůj věk, tak je důležité se toho nebát. Nejsem třeba mistr v sociálních sítích, ale snažím se přiučit v nových věcech, když mi to může pomoci v práci.

Jak moc je nákladné pro redakci vyslat na olympiádu svého zpravodaje?

Je to hodně nákladné. Olympiáda je jediná akce, až na drobné výjimky, na kterou pořád jezdíme. V minulosti to bylo jinak. Situace byla jiná. Bylo to spojené s tím, že nebyly jiné možnosti, jak se sportovci kdykoli a kdekoli mluvit. Takže se tehdy muselo jezdit, dnes už to tak není. Ale pořád je olympiáda velmi významný výdaj, obzvlášť když jsou super sportovní roky jako letos. V letošním roce bylo mistrovství světa v biatlonu v Česku, stejně tak bude i mistrovství světa v hokeji, což je pro redakci určitá finanční úleva, ale pořád je tady fotbalové Euro a olympiáda. Pro redakci jsou to náklady, které musí vydat a se kterými se počítá, ale pořád je to významný podíl, co se týče zahraničních cest na vrcholné akce. Všichni to však stále berou tak, že je potřeba i v současném světě vysílat redaktory na tyto akce.

Co všechno vám hradí redakce, když jedete na olympiádu?

Je to bráno jako klasická pracovní cesta. Máme zaplacenou cestu, ubytování a diety. S ubytováním bývá většinou problém. Když je to v zimních střediscích, tak je tam většinou málo ubytovacích kapacit. Paříž je zase na jednu stranu velké město, ale na druhou stranu velmi populární a během olympiády tam přijede spousta fanoušků, takže tam je zase tento problém v rámci ubytování. Není vždy úplně jednoduché to řešit, ale zatím se nám vždy vyplatilo to řešit po oficiální lince, kdy organizátoři nabízejí výběr ubytování. Před Paříží na nás vyšel jeden hotel, který není úplně luxusní, ale cena je snesitelná, tak jsme to vzali. Přemýšleli jsme ještě nad Airbnb, ale tam je problém, že nemáte jistotu, jak to tam přesně bude fungovat. Nejedeme

na dovolenou, ale pracovat. Zároveň jde o vzdálenost od centra olympiády a dostupnosti olympijské dopravy. Obrovská pomoc je, že organizátoři nám hradí dopravu. Ráno sednete na nějaký hub, který vás odveze do hlavního tiskového střediska odkud jezdí autobusy na jednotlivé sportoviště. Vy už jste tímto v olympijské bublině, ze které nevylezete až do večera. Tohle velmi usnadňuje čas. Jezdíte sice autobusem, ale máte tam jisté místo na sezení, takže tam můžete pracovat. Jiné to bude v Paříži, kdy bude střešnice vzdálení od centra, takže doprava vlakem se bude hradit navíc. To jsou ale drobnosti.

Byl jste finančně ohodnocen, když jste se zúčastnil pracovní olympiády?

Není to automatické, ale když děláte práci dobře, tak prémie dostanete. Je to zvykem, že když je práce na určité úrovni, tak redakce s tím počítá, ale jsou to spíše symbolické částky. Potěší to, ale nejsou to určitě desítky tisíc.

Řeší se u vás v redakci čtenost článků?

Ano. Teď je to hodně důležité. Jak jsem říkal, tak noviny „umírají“ každým rokem a náklad jde dolů. Čtenost webů a dosah sociálních sítí je pro vydavatelství klíčová věc. Webový svět je převážně o tom, že to chtějí mít lidé rychle. Samozřejmě i zajímavě, ale rychlost je zde nejpodstatnější.

Pocítujete snahu redakce šetřit s rozpočtem během olympiády?

Určitě. Když uvedu nás jako konkrétní případ, tak původní plán byl, že pojedeme tři píšící redaktori a pak se řešilo, jakým způsobem tam zahrnout experta na sociální sítě. Nakonec zvítězilo řešení, že se nebude přidávat jeden člověk navíc a místo třetího píšícího redaktora pojedete expert na sítě. Zde asi nebyla finanční stránka úplně rozhodující, ale určitě v tom hrála roli.

Vy píšete pro tisk i online web. Zajímá mě, jestli vytváříte dva druhy článků nebo pouze jeden? Jak to funguje?

Musíme to předělávat. Snaha je přidávat co nejrychleji informace. Jsme domluveni, že tohle dělají přímo z redakce a my pak dodáme ohlasy. Když to zvládáme, tak se snažíme přidávat první zprávu z místa. To nám dává čas pracovat na nějaké propracovanější storce, protože první zpráva už je zveřejněná na webu. Může to fungovat i tak, že do redakce pošleme základní informaci nebo klíčový výrok sportovce a redakce se už o to postará. My pak pracujeme na ohlasech a přijdeme s komplexnější zprávou.

Setkal jste se někdy s nějakou překážkou, co se týče zpracování materiálu?

Neřekl bych, že by byl nějaký problém. Občas se stane, že texty musíme nechat autorizovat u citlivějších témat, ale s tím samozřejmě počítáme. Nedělá se to automaticky, ale jakmile chápeme druhou stranu, tak s tím nemáme problém. Jinak vyloženě nějaké překážky se mi asi nevybaví. Současná doba velmi pomáhá tomu, že jsme schopni si poradit v různých situacích. Otevřeně říkám, že se nám stane, a není to žádná ostuda, protože jsme tam dva na celou olympiádu, že si vybereme jiný závod, než kde je česká medaile. V tu chvíli nastupuje spolupráce novinářů mezi sebou, kdy si vypomůžeme. Jinak to ani nejde, protože v počtu, v jakém čeští novináři jezdí na tyto akce, není reálně možné obsáhnout všechno.

Příloha č. 9: Rozhovor s Markétou Kosovou

Působila v regionálních novinách Deník, nyní pracuje v Českém olympijském výboru.

Jako píšící novinářka se zúčastnila třech olympiád (Peking 2008, Londýn 2012, Soči 2014).

Jakou přípravu jste si dělala před odletem na olympijské hry?

Příprava redaktora a redakce začíná zhruba dva roky před olympiádou. Novináři, co odjíždějí na olympiádu, se musí akreditovat, najít si ubytování apod. To je jedná část. Pak příprava obnáší nastudování sportovců, najít si zajímavosti a udělat rešerše. To zabere určitý čas, který máte mimo pracovní povinnost. Částečně se to kombinuje s věcmi, které běží před olympiádou, protože přibližně tři měsíce před olympiádou se ve vydání prolínají olympijská témata. Něco tedy koresponduje s přípravou a zároveň se tam odráží i sportovní dění, které probíhá v dané chvíli, ať už se jedná o olympijské kvalifikace, mistrovství světa aj.

V jakém počtu redaktorů jste jezdili na olympiádu?

U nás jezdili převážně dva. Stalo se také, že do Ria 2016 jel jenom jeden člověk. Především záleží na finančních možnostech redakce.

Je to za vás ideální počet pro splnění vašich pracovních povinností?

Nevím, jestli je to dostatečné. Kdyby tam bylo více lidí, tak by se to dalo obsáhnout ve větší míře. Na olympiádě vždy nastává moment, že si redaktori musí vybrat a rozhodnout se pro určitý sport. Mohou se křížit medailové předpoklady a novináři v tu chvíli nedokážou pokrýt vše. Zbytek se pak musí pořešit v rámci redakce prostřednictvím ČTK apod.

Kdyby tam bylo více redaktorů, tak to pokryjí z vlastních zdrojů, ale bylo by to obrovsky nákladné. Většinou se to tedy neděje. Novináři jsou tam zpravidla tři týdny, redakce musí pokrýt ubytování, letenky, diety, takže to všechno nastoupá do vysokých částek. Redakce nemívají tolik prostředků, aby tam poslali více redaktorů.

Existuje nějaká výpomoc mezi redakcemi, když jste tam v takto malém počtu?

Ano, funguje. Děje se to v rámci akreditovaných médií, právě proto, že redakce vynakládají obrovské prostředky na to, aby tam měli své redaktory. Někaká spolupráce mezi píšícími novináři funguje. Zároveň funguje i to, že my jako olympijský tým tam máme své lidi, kteří dělají support akreditovaným médiím. Dříve to tak nebylo. Když třeba novináři nemají možnost

někde být, tam jim můžeme poslat zvukové stopy apod. Děláme mediální servis, zpravodajství po závodě. Neděláme žádné výjimečné věci, které si redaktoři potřebují nasbírat sami.

Podle čeho jste si rozdělovali, kdo bude o čem informovat na olympiádě?

Je to nastavené tak, že každý redaktor má určitý okruh sportů, kterým se věnuje. Rozděluje se to tedy podle specializací. Když je potom novinář na olympiádě, tak se stane, že jede na sport, který tolik nezná. Je to ale naplánované dopředu, takže je jeho povinností si to nastudovat. Každý si nastuduje své sporty.

Kolik jste zvládla za den sportů?

Záleží. Více než dva nestihnete. Jsou tam přesuny a také záleží, jak závody naplánované a jak jsou od sebe daleko sportoviště. Systém dopravy na olympiádě probíhá tak, že jezdíte většinou shuttle busama, které mají nějaký hub a odtamtud se to rozděluje na jednotlivé sportoviště. Vy na ten hub musíte nejprve dorazit z místa, kde bydlíte. Bývá to tak, že většinu času strávíte na cestě. Přesuny nejsou jednoduché. Některé sportoviště můžou být u sebe a pak to zvládáte v pohodě, ale některé sportoviště mohou být na druhé straně města nebo úplně někde mimo město. Pak to tak jednoduché není. Také záleží, jestli je pro vás daný sportovec důležitý třeba příběhem a potřebujete za ním jet a mluvit s ním, i když se tam neočekává úspěch. Je to dost o plánování a prioritách redakce. To se musí dohodnout ještě před olympiádou. Není to tedy vyloženě o honění se za co nejvíce sporty během jednoho dne.

Předpokládám, že priorita redakce je psát převážně o českých sportovcích.

Ano, ta samozřejmě je. Ale jsou i tam přesahy. Například Usain Bolta, který zaběhl nejrychleji sprint na stovce, což je královská disciplína atletiky, tak tam chce být taky každý. Potom třeba Michael Phelps. Jsou to výjimeční lidé, legendy sportu, a jejich příběhy čtou i čeští fanoušci, takže je fajn u toho být a mít možnost s nimi mluvit. Záleží tedy na situaci, ale převážně jsou prioritou čeští sportovci. Proto tam taky jsme.

Měnila jste nějak vaše pracovní postupy na olympiádě nebo byly stejné jako při běžné práci v terénu?

V Česku, když budete na sportovištích, tak je pro vás daný sportovec více dostupný. Můžete s ním strávit více času. Na olympiádě jsou hodně přísná pravidla. Často se stává, že se sportovcem nemůžete mluvit nikde jinde než v mix zóně. Neexistuje, že byste šla za sportovcem na rozcvičovací stadion apod. Před olympiádou v rámci open days mohou novináři vstoupit do olympijské vesnice, ale jsou na to striktně vyhrazené asi dva dny. Také se novinář může

domluvit přes press atache Českého olympijského výboru, že určitý sportovec přijde do mezinárodní zóny, která je přilehlá k olympijské vesnici a kam mohou i novináři. Ale jinak novinář nemůže vstoupit do olympijské vesnice. Také je důležité zmínit, že sportovci musí vyjít ven z olympijské vesnice, aby se setkali s novinářem, ale oni se soustředí na to, kvůli čeho tam jsou a nemají tolik času. Jsou tam nějakou dobu před svou soutěží a odjíždějí podle toho, jak jsou úspěšní jeden až tři dny po svém finálovém dnu. Není tam tolik prostoru, aby sportovci poskytovali rozhovory každému českému novináři. Na olympiádě zkrátka není prostor na individuální rozhovory. Proto je důležité si dělat přípravu před tím, protože potřebujete dopředu vědět, na jaké téma se chcete zeptat a na co se chcete zaměřit.

Kolik hodin denně jste pracovala na olympiádě?

Když to stáhnou sama na sebe, ať už jsem tam byla z pozice redaktory Deníku nebo za olympijský tým, tak jsem toho moc nenaspala. Myslím si, že redaktor spí tak pět hodin denně.

Měla jste k dispozici volnější dny na nějaký odpočinek?

Na odpočinek úplně ne, ale může se stát, že je tam jeden/dva dny, kdy je volněji. Moc to ale není. V redakcích chtějí výstupy, takže i když je třeba z českého pohledu sportovně volnější den, tak redaktori musí mít témata, kterými naplní noviny nebo web. Nemusí to být vyloženě věc sportovního charakteru, ale může to být téma týkající se českých fanoušků nebo místní kultury.

Tvořila jste obsah pro tisk i online web?

Postupně ano. V Pekingu tomu tak ještě nebylo. Ale potom už ano.

Vnímala jste, že byste měla méně práce, když jste tvořila obsah pouze pro tisk?

Ne, protože tam zase bylo více novinových stránek, které jsme museli naplnit. Možná to částečně může takto být, ale tenkrát byla novinářina trochu jiná. Měli jsme více prostoru v novinách a texty byly delší, než jsou dnes. Na webu se občas objeví delší texty, ale situace je taková, že lidé to neučtou, Texty, které tam jsou teď, jsou výrazně kratší. Svým způsobem bych řekla, že jsou i jednodušší, aby lidé s tím neměli moc práci a nemuseli nad tím tolik přemýšlet.

Když jsem psala o Boltovi z Pekingu, tak to byl dlouhý text pojatý ze všech možných úhlů. To už dnes webový texty moc neunesou. Neříkám, že se tam neobjevují vůbec, ale je jich výrazně méně. Možná v novinách jdou více vidět, ale zase je tam méně stránek.

Dalo se nějak hýbat s uzávěrkami během olympiády?

Ne. Uzávěrka je odvozená od toho, kdy jde obsah do tiskárny a jak to mají mediální domy nasmlouvané. S tím se v podstatě hýbat nedá. Když si vezmu konkrétně Deník, tak ten to má komplikovanější ještě v tom, že má uzávěrek několik podle toho, jak jdou regiony do tiskárny. S uzávěrkami se dá hýbat minimálně, možná tak v rádech minut, maximálně v nižších desítkách minut. Na tiskárnu je totiž zase navázaná distribuce apod. Je důležité to vidět ve větším celku.

Bavily jsme se, že novinář toho moc na olympiádě nenaspí. Jak jste se cítila během tohoto období?

Je tam stres, ale moc si to nepřipouštíte. Říkáme tomu bublina, ve které jste zavřeni a kde vám pomáhá adrenalin k tomu, abyste to zvládli. Je to ohromné tempo, hodně hodin práce, ale tělo je na to nějak nastavené a připravené. Mně se kolikrát stalo, že jsem potřebovala jít spát a nemohla jsem usnout i přesto, že jsem spala tak málo. Tělo je nastartované, aby všechno stihlo. Je to stres, ale jak říkám, lidé jsou na to připravení. Odjíždějí tam zkušené novináři, kteří jsou na tlak a stres zvyklí například z mistrovství světa. Není to tam sice až takový frmol, protože se tam věnují se jednomu konkrétnímu sportu. Na olympiádě musí přebíhat mezi sporty. V tom je to trochu těžší. Novináři ale vědí, co musí odvést za práci a s tím všichni počítají.

Jak probíhala komunikace s redakcí, jak jste posílala články?

Z Pekingů jsem posílala wordový dokument emailem. Redakce si to už poté zalamovala sama. Teď už to probíhá tak, že se redaktor dostane do redakčního systému, kde má danou stránku zlomenou od editora, má tam své okénko, kde si může svůj článek vyladit přesně na písmenka, aby mu to sedělo. K tomu si udělá i titulek, aby všechno pasovalo. V momentě, kdy to pošlete jako wordový soubor do redakce, editor to tam dosadí, tak vy jako redaktor už nemáte možnost s tím hýbat a může se stát, že se vám to takto třeba nelíbí. Tohle se tedy posunulo. Nejde to ale pořád. Záleží, kolik má redaktor času, kolik má přesunů během dne apod.

Právě si říkám, jestli má novinář na olympiádě čas pohrát si s textem a vylepšovat ho?

Redaktor má vždy nějaký sport, jako srdeční záležitost. Každý k něčemu inklinuje trochu více. Nebo může mít velmi dobrý vztah s konkrétním sportovcem. Pak chce mít novinář svůj článek, co nejlepší, chce si s tím pohrát sám. Ne, že by to v jiných člancích nechtěl mít nejlepší, já jsem to také vždy chtěla takto mít, ale bohužel na to vždy nevychází čas. Je potřeba popsat určité věci, které redakce vyžaduje a nezbývá tolik času na to, abyste si vyhrála se slovy. Občas se ale nějaký prostor na vylepšení najde. Nebo jen nechcete, aby vám článek zkracoval editor, protože může mít pro to jiný cit. Proto si to chcete udělat sama, aby vám vše sedlo na řádek apod. Je to

jenom o tom, že taková možnost tady je. Redaktor si tam může svůj text vložit sám, ale také nemusí. Má třeba 100 % důvěru v editora, že to udělá dobře, tak to pošle ve Wordu a pokračuje dál ve své práci.

Jaké tedy využívá píšící novinář technologie ke své práci?

V podstatě potřebuje především diktafon. V Pekingu jsme měli ještě klasický diktafon, dnes už to snad ani nikdo nepoužívá. Všichni mají telefon, který to nahraje a nemusí s sebou tahat další zařízení. Někdo ještě využívá aplikace na přepisování. Když ale sportovec nemluví spisovně, tak to zase přepisuje nesmysly. Já se vždy snažím přepsat si diktafon sama. Opravdu slovo od slova, protože tam jsou určité nuance jako smích a když vám to přepíše stroj, tak to nepoznáte. Jako novinář tam jste proto, abyste zachytila niterně atmosféru olympijských her. To je ta příležitost, jak se odlišit od někoho jiného svým pojetím, jak to cítíte. Není to pouze o tom, že popíšete závod. Děje se to, ale minimálně. Zpravodajství už není jenom o tom, že někde hrál Pepa proti Lojzovi a vyhrál 3:2. Snažíte se zachytit emoce. Když posloucháte rozhovor zpětně, tak narazíte na věci, kterých jste si v mix zóně nevšimli. Podle mě je důležité si to přepisovat. Ne tedy úplně sám, protože když má rozhovor hodinu, stačí i třicet minut, tak je to strašně dlouhé na přepisování. Můžou si to rozdělit tři lidi, každý přepíše část a pak si to pošlou. Tím získávají i čas. Samozřejmě novináři ví, že potřebují pracovat takto, tudíž daný rozhovor pečlivě přepisují.

Vy konkrétně jste tedy nevyužila na přepis umělou inteligenci?

Já určitě ne. Ono je to hodně nové. Neříkám, že se to neprolne do práce novinářů. Možná je to budoucnost, možná se to týká i blízké budoucnosti. Ale já si neumím představit, že to bude mít přidanou hodnotu a osobitost člověka, který to píše. Autentičnost olympijských her je právě v individualitě každého novináře. Jak on to sám vnímá. Za mě nemůže vidět umělá inteligence, jak se člověk tváří a co dělá. Dobrý novinář si musí umět všimnout těch nejmenších detailů a tím se odlišuje od ostatních. Jinak by to bylo všechno stejné a pokud to lidem bude stačit, tak možná tato doba nastane. To já nevím.

V době, kdy jste pracovala v redakci, využívali jste už sociální sítě?

Ano, ale minimálně. Já jsem v olympijském výboru osm let a tady se pracuje se sítěmi opravdu hodně. Je tady na to media house a digi team, který se tomu věnuje. V době, kdy já jsem odcházela z redakce, tak už se to začalo trochu řešit, ale opravdu minimálně. Média s tím pracují, ale pořád si myslím, že je to na úrovni, kdy se toho dá hodně zlepšit. Nejspíše na to

nemají ani tolik lidí, aby to běželo ve větším. U nás sice nemáme nějak velký tým, ale intenzivně se tomu věnují. Řekla bych, že je to třeba na úkor webu. Pořád tam jsou nějaké novinky, ale sítě jsou pro nás přednější.

Jakou roli ve vaší práci sehrála digitalizace?

Jak jsem říkala, tak potřebuji v podstatě diktafon. Ale stejně jako my si tady povídáme (rozhovor probíhal online přes aplikaci Zoom – pozn. autorky), tak stejně si můžu povídat i s nějakým sportovcem a nemusím za ním nutně jet. Dříve jsem musela dojet na stadion nebo k němu domů. Tohle je úspora času. Když nepotřebuji ze setkání fotografie, ale čistě si chci se sportovcem jenom popovídat, tak to můžu udělat tímto způsobem. Technika v tomhle směru výrazně pomáhá.

Jak bylo nákladné pro redakci vyslat redaktora na olympiádu?

Redakce hradí letenku. Když je to v dojezdové vzdálenosti jako bude teď Paříž, tak se dá vyrazit autem. To zas musíte hradit palivo a parkování. Dále ubytování na tři týdny. Diety, které musí redaktor ze zákona dostat, protože se jedná o práci mimo domov. Když jsme byli v Pekingu, tak nám redakce ještě hradila čínské sim karty. Připojení k internetu je zdarma.

Je novinář nějak finančně ohodnocen, když vyjede na olympiádu?

Někdy ano a někdy ne. Záleží, jak je na tom redakce finančně. Když je to dobré a dobře to dopadne, tak se stává, že novináři za své nasazení dostanou nějakou odměnu. Není to ale žádná výrazná částka, ze které bych si sedla na zadek.

Z vaší zkušenosti to byl spíše ojedinělý případ finanční prémie nebo to byla jistota?

V Deníku jsem se na to určitě spolehnout nemohla. Tam jsem snad dostala prémii jen jednou, protože finanční situace už pak nebyla taková, aby to bylo možné. Z redakce odcházeli lidé, protože na ně nebyli peníze, takže o nějakých odměnách nemohla být řeč. Na olympiádu do Ria odjížděl už jen jeden člověk. Spoléhat se tedy na to nedá.

Redaktoři, kteří tuto práci dělají, chtějí na olympiádu jet. Je to pro ně prestižní záležitost. To, že mohou být u toho, je pro ně zážitek. Vzhledem k tomu, že tam většinou jedou jenom dva novináři, tak jet na olympiádu už je formou určité odměny. Přestože, už tam někteří byli několikrát, pořád vnímají, že jedou na olympiádu, a to je něco.

Stalo se vám někdy, že by vaše práce byla ovlivněná inzercí?

Může si člověk říct, že článek mohl být delší, ale inzerce je dopředu naplánovaná a vy víte, kolik inzerce tam bude. Od editora máte vždy informaci, kolik prostoru dostanete a do toho se musíte vejít. Asi takhle o tom nikdo nepřemýšlí, protože inzerce je daná a živí noviny.

Naopak čím více inzerce, tím si mohou noviny dovolit více stránek?

Může se stát, že jsou rozšířené vydání. Musíte mít spočítané, jestli vám to inzerce pokryje, když se rozšíří vydání a přibudou stránky, anebo se na tom ještě trochu vydělá. To se řeší na ekonomickém oddělení a tohle nemá redaktor ve své moci. Ale ano, pokud je inzerce dostatečná, tak se může stát, že jsou některá vydání rozšířená.

Řešili jste v redakci čtenost článků?

Řeší se to. Tyto čísla jsou důležité právě kvůli inzerci.

Může to ovlivnit nějak vaši práci?

Spíše si z toho můžete udělat statistiku, která vám pomůže zlepšovat obsah. Vytvoříte indikátor toho, co lidi baví. Když budete narážet na to, že se určitý typ článku nečte, tak asi nemá cenu tomu věnovat příliš pozornosti. Myslím tím, když to nemá opakovaně určitou čtenost.

Bavily jsme se o tom, že hodně záleží na ekonomické situaci média. Vnímala jste snahy redakce šetřit s rozpočtem během olympiády?

Během olympiády to úplně nejde. Je to dopředu dané. Samozřejmě před olympiádou se hledají nejlevnější letenky a ubytování. Něco stojí méně něco více. Záleží, jak je to daleko od centra dění apod. Je potřeba si vždy vyhodnotit, co se za konkrétní cenu vyplatí. Jestli stojí za tu cenu mít levnější ubytování, ale naopak delší dojezdovou dobu na sportoviště, zda se to redakci vyplatí a zbytečně nepřichází o čas, kdy je redaktor na cestě. Vždy se hledá to nejlevnější řešení, ale v poměru cena/výkon. Na olympiádě pak nešetříte nic, protože diety redaktorům dát musíte apod.

Takže jediná možnost, jak výrazněji ušetřit, je počet vyslaných novinářů?

Přesně tak.

Vyžadovala po vás redakce, abyste kromě psaní a tvorby článku i natáčela nebo fotila?

Na olympiádě to takto nefunguje. Musíte mít na to akreditaci. Když je to píšící redaktor, tak tam nemůže nic fotit ani natáčet. Může fotit venku mimo sportoviště a oficiální zóny, ale to by s ním sportovec musel jít ven, což se moc neděje. Jsou na to speciální akreditace. Jinou

akreditaci má fotograf, jinou akreditaci má rozhlas a jinou televize. V momentě, kdybyste dělala něco jiného, tak přijde organizátor, přestřihne vám akreditaci a vy jedete domů.

Jel s vámi někdy fotograf za Deník?

Ne. Za tu dobu, co jsem tam byla, jsme ho tam nikdy neměli. Třeba redakce Mladá fronta, Právo, Sport si je vozí.

Vy jste zpracovávala obsah pro tisk i online. Vnímala jste, že byste měla méně času na svou práci?

Když tam byly příspěvky na web, tak toho bylo více. Ale říkala jsem, že lidé to moc nevnímají. Práce je potřeba udělat, tak ji lidé jednoduše udělají. Alespoň já jsem to tak nikdy nebrala, že bych si řekla: „Oni po mě zase něco chtějí,“ nebo „Teď mi přibyla práce, bude toho muset dělat více.“ Novinář, když je na olympiádě, tak chce být vidět. Chce, aby za ním byla vidět jeho práce, aby si lidé četli právě jeho články. Nemyslím si, že to takto někdo vnímá, že má strašně moc práce. My tam jedem s tím, že budeme mít hodně práce a nikdo nepočítá, že tam jede na dovču nebo se podívá na památky.

Funguje to tak, že se články překlápí nebo tvoříte dvě verze pro tisk a na web?

Funguje obojí. Naberete nějaký rozhovor v mix zóně a můžete ho dát jako rychlý rozhovor na web a k tomu máte posbírané další věci, tak z toho vytvoříte téma do novin, které je jiné. Je to psaný text a není to rozhovor a najednou se to různí. Můžete tedy použít jeden rozhovor a jsou z toho dvě různé věci. Pak se třeba stane to, že daný text, který vyšel v novinách, můžou vydat i na webu, protože je to třeba zajímavé. To se děje běžně.

Napadá mě otázka, která může souviset s přípravou redaktora. Jezdili jste na olympiádu v nějakém předstihu?

Jezdí se trochu v předstihu. Opět záleží na možnostech redakce, někdo přijede až na slavnostní zahájení. Novináři jezdí dopředu z toho důvodu, že mají možnost podívat se do olympijské vesnice, kde jsou naplánované různé akce. To se koná ještě před zahájením.

Podle čeho se vybírá, kdo na olympiádu pojede?

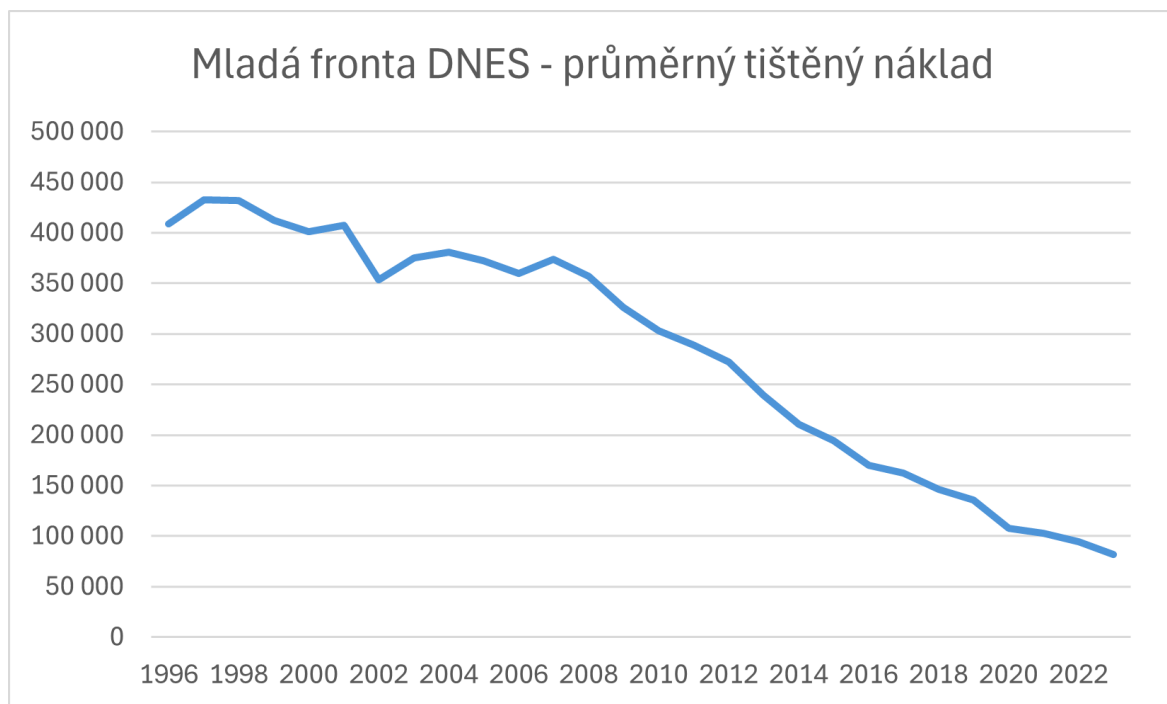
Na letní a na zimní většinou jezdí jiní lidé. Nemusí to tak vždy být. Někdo třeba dělá hokej a atletiku. Záleží, jak je to rozdělené v redakci. Je to určitě podle toho, kolik sportů mají novináři na starosti. Také tam nepošlou úplného zajíčka, který právě přišel do redakce. Rozhoduje se i

na základě zkušeností redaktora, kolik toho má za sebou v rámci mistrovství světa/Evropy apod. Klíčové je i vnímání redaktora, jak je dobrý.

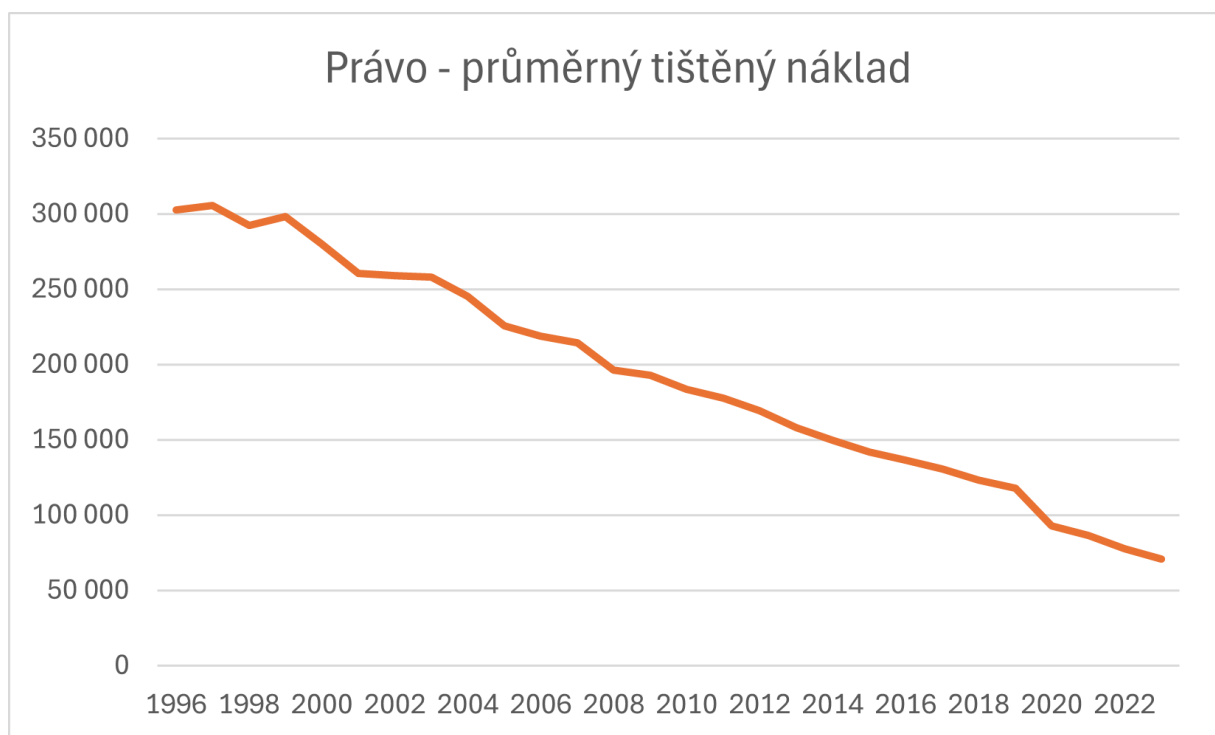
Setkala jste se někdy s překážkou ve zpracování materiálu?

Asi se mi nestalo, že by někdy nestihla něco dopsat. Vždycky to nějak dopíšete, otázka je, jak moc jste s tím spokojená. Může se stát, že někam nestihnete dojet, protože i doprava na olympiádě nemusí být v tu chvíli úplně perfektní. Jsou tam sice vyhrazené pruhy pro shuttle busy, ale může dojít k nějaké zácpě. Většina redakcí to má navíc ještě pojištěné tak, že je tam vždy nějaká záloha například v podobě ČTK.

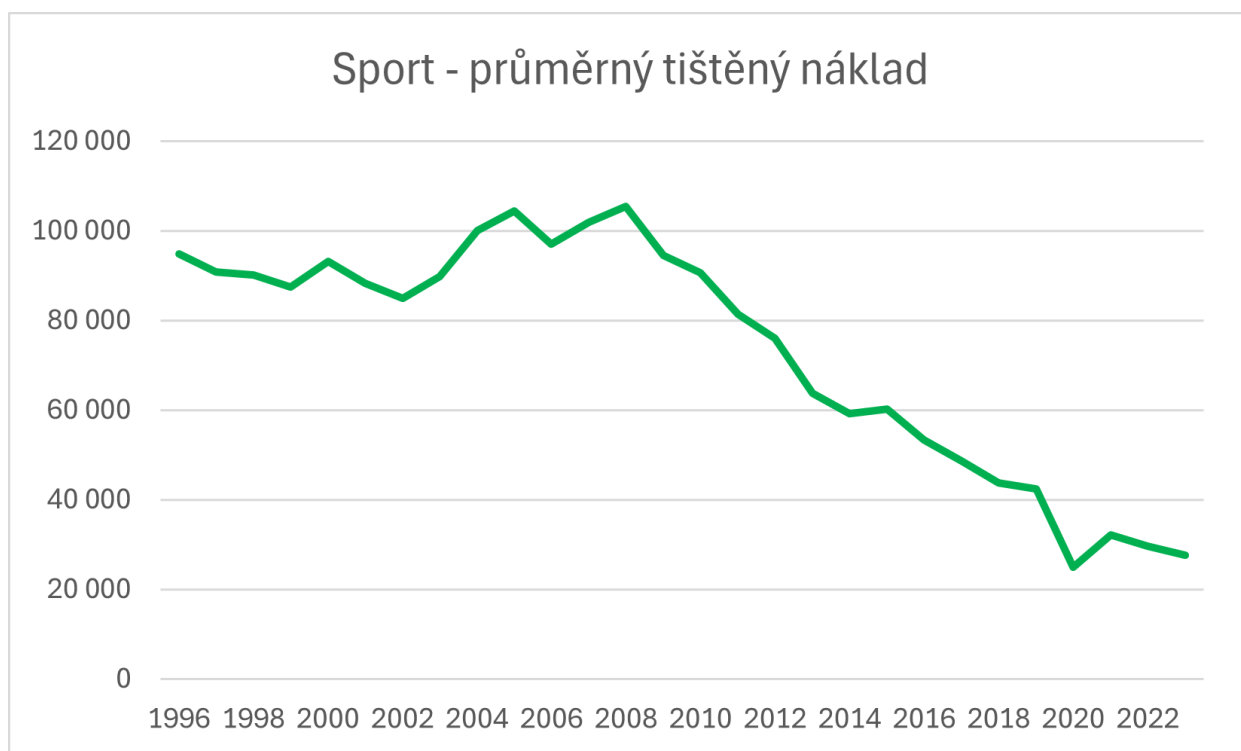
Příloha č. 10: Průměrný tištěný náklad Mladé fronty DNES

Příloha č. 11: Průměrný tištěný náklad deníku Právo

Příloha č. 12: Průměrný tištěný náklad deníku Sport

Příloha č. 13: Průměrný tištěný náklad Lidových novin

